

สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ศึกษา
เปรียบเทียบกฎหมายไทยและสหรัฐอเมริกา

นางสาวจินตนา จำปาทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกกฎหมายมหาชน
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

The Rights and Liberties to Carry Firearms for Self-Defense in Public
Places A Comparative Study of Thai Law and U.S. Law

Miss. JINTANA JAMPATHONG

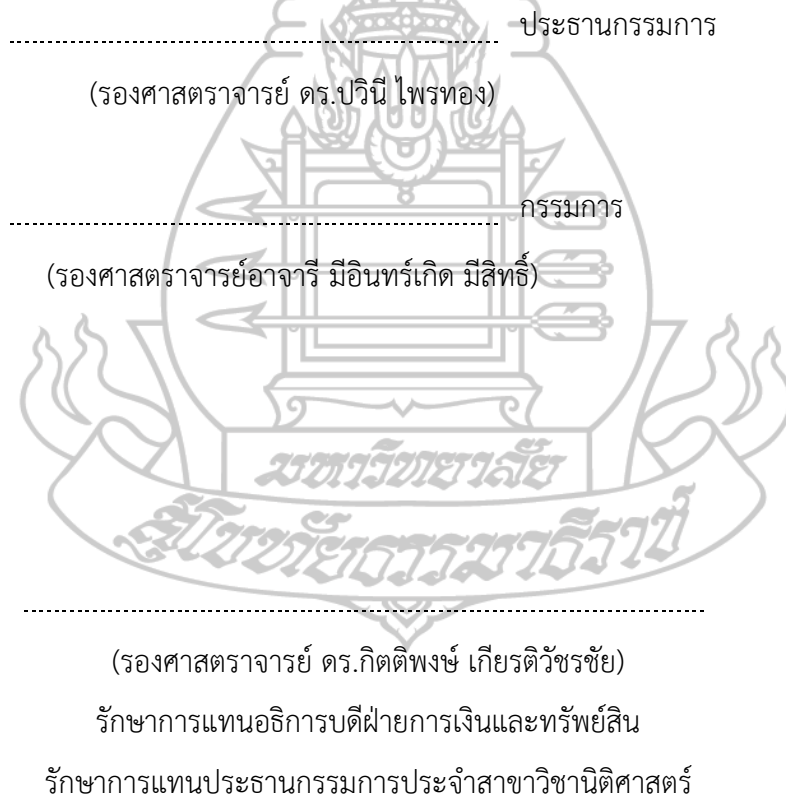
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Laws in Public Law
School of Law Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ : ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสหรัฐอเมริกา
ชื่อและนามสกุล	นางสาวจินตนา จำปาทอง
แขนงวิชา / วิชาเอก	กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีณี ไพรทอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ชื่อการศึกษา คำนวณว่าอิสระ สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายไทยและสหรัฐอเมริกา

ผู้ศึกษา นางสาวจินตนา จำปาทอง รหัสนักศึกษา 2614000780

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีณี ไพรทอง ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาคำนวณว่าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2) ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 และกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา (3) วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะของประเทศไทย (4) ศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขกฎหมายในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

การศึกษาคำนวณว่าอิสระนี้เป็นการวิจัยทางนิติศาสตร์ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการคำนวณและวิจัยเชิงเอกสาร โดยทำการศึกษาจากตัวบทกฎหมาย ตำรากฎหมาย ความเห็นทางกฎหมาย ตลอดจนคำสั่ง คำพิพากษาของศาล บทความวิชาการ วารสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย รวมทั้งฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ และทำการศึกษาเปรียบเทียบ และนำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า (1) การป้องกันตัวของประชาชนเป็นสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 (2) ในประเทศไทย การพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ จะต้องขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนติดตัว ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 และสำหรับสหรัฐอเมริกา ในมลรัฐนิวยอร์ก จะต้องขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนตามกฎหมายแห่งมลรัฐเช่นเดียวกัน (3) มีปัญหาเกี่ยวกับการให้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ และปัญหาหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ (4) เสนอแนวทางแก้ไขกฎหมายโดยการมีบทบัญญัติเป็นการเพิ่มสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ และเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

คำสำคัญ สิทธิเสรีภาพ อาวุธปืน ป้องกันตัว

Independent Study title: “The Rights and Liberties to Carry Firearms for Self-Defense in Public Places A Comparative Study of Thai Law and U.S. Law”

Author: “Miss. JINTANA JAMPATHONG”; ID: “2614000780”;

Degree: Master of Laws

Independent Study Advisor: Associate Professor Dr. Pawinee Praithong; Academic year: 2023

Abstract

This independent study has the objectives to (1) examine concepts and theories relating to rights and freedoms of self-defense as enshrined in the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560; (2) examine laws concerning rights and freedoms of carrying firearms for self-defense in public in accordance with the Firearms, Ammunition, Explosives, Fireworks and Imitation Firearms Act, B.E. 2490, and the relevant laws of the Law of United States; (3) analyze issues related to the rights and freedoms of citizens in carrying firearms for self-defense in public in Thailand; and (4) propose solutions for amending laws on carrying firearms for self-defense in public.

This independent research employed a qualitative methodology, utilizing documentary research, to conduct a legal study. It involved the analysis of legal provisions, case law, scholarly articles, and electronic databases, presenting findings in a descriptive, comparative format.

The findings showed that (1) self-defense is regarded as a rights and freedom under the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560; (2) carrying firearms in public in Thailand requires a permit in accordance with the Firearms, Ammunition, Explosives, Fireworks and Imitation Firearms Act, B.E. 2490, similar to the requirements in New York, United States, which also mandates a firearm carry permit under state law; (3) there are issues related to the discretion given to official in limiting the right to carry firearms for self-defense in public, as well as issues with the criteria for such permit; and (4) it is recommended that the law bes amended to the rights of citizens to carry firearms for self-defense in public and to clarify the criteria for issuing firearm carry permits.

Keywords : Rights and freedoms, firearms, self-defense

กิตติกรรมประกาศ

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีณี ไพรทอง ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้ศึกษา และสละเวลาอันมีค่าในการมอบความรู้ คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางต่าง ๆ ในการจัดทำการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์อาจารย์ มีอินทร์เกิด มีสิทธิ์ ที่ได้กรุณารับเป็นกรรมการสอบการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระ และสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่มอบความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งข้าพเจ้าได้นำมาปรับใช้ในการจัดทำการศึกษาครั้งนี้ว่าอิสระฉบับนี้ด้วย

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของข้าพเจ้าและขอบคุณเพื่อนนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนร่วมงาน ที่ช่วยให้คำแนะนำแก่ข้าพเจ้าตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและจัดทำการศึกษาครั้งนี้ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน จนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวจินตนา จำปาทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การศึกษา.....	5
3. ขอบเขตของการศึกษา	5
4. รูปแบบและวิธีการศึกษา.....	5
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว ในที่สาธารณะ.....	7
1. แนวความคิดและทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ.....	7
1.1 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ.....	7
1.2 แนวความคิดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ	8
1.3 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามหลักปรัชญากฎหมายธรรมชาติ	12
1.4 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ	15
2. หลักนิติรัฐ.....	17
2.1 องค์ประกอบในทางรูปแบบของหลักนิติรัฐ	19
2.2 องค์ประกอบในทางเนื้อหาของหลักนิติรัฐ.....	20
3. ส่วนอ้างอิงหรือส่วนประกอบตอนท้าย (REFERENCES SECTION).....	21
3.1 หลักความเหมาะสม.....	22
3.2 หลักความจำเป็น	23
3.3 หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม	25
4.1 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)	25
4.2 ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process Model)	26
บทที่ 3 สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ	
ตามกฎหมายไทยและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา	29
1. กฎหมายระหว่างประเทศ	29
1.1 ปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน	29
1.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	32
2. สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ	
ตามกฎหมายไทย	34
2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560	35
2.2 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่ง	
เทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490	37
2.3 กฎหมายอื่น ๆ	44
3. สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ	
ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา	44
3.1 รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา	45
3.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน	48
3.3 กฎหมายแห่งมลรัฐ	50
3.3.1 มลรัฐนิวยอร์ก	50
3.3.2 กรุงวอชิงตัน ดี ซี	60
4. เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว	
ในที่สาธารณะในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา	68
4.1 สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญ	68
4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืน	69
4.3 การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน	70
4.4 ข้อดีข้อเสียของกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐอเมริกา	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืน	
เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ	76
1. ประเด็นสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ	76
2. ประเด็นหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ..	85
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	93
1. บทสรุป	93
2. ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ประวัติผู้วิจัย	102

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	การเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืน เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา.....	74
ตารางที่ 4.1	เปรียบเทียบสถิติการรับแจ้งคดีอาญาของตำรวจ ระหว่างปี พ.ศ. 2564 กับ พ.ศ. 2565	80

สารบัญรูปร่างภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 แบบ ป.1 (แบบคำขออนุญาตทั่วไป)..... 90

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อาวุธปืน เป็นอาวุธที่มีความร้ายแรงโดยสภาพ ความจำเป็นในการใช้อาวุธปืนนั้นเริ่มมาจากการนำมาใช้เพื่อป้องกันตนเอง ค้ำครองความปลอดภัยในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ใช้ในการล่าสัตว์ ใช้ในการกีฬา รวมทั้งใช้ในการศึกสงคราม แต่ในปัจจุบัน กลับพบปัญหาความรุนแรงเกี่ยวกับการใช้อาวุธปืน (Gun Violence) เป็นอีกหนึ่งสาเหตุการตายจากอาชญากรรมที่สำคัญของประเทศไทย ซึ่งอาชญากรรมนั้นสามารถเกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ และสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกคน อันก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินของประชาชน ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์กราดยิงครั้งรุนแรงหนึ่งในประวัติศาสตร์ของไทย¹ ณ ห้างสรรพสินค้าเทอร์มินอล 21 โดยผู้ก่อเหตุเป็นนายทหาร ใช้อาวุธปืนยิงผู้บังคับบัญชาและเมียของผู้นั้นจนเสียชีวิต ก่อนที่จะเข้าไปกราดยิงที่หน่วยของตนเพื่อเอาอาวุธที่คลังอาวุธ จากนั้นผู้ก่อเหตุได้ขับรถออกมาจากหน่วยและกราดยิงประชาชนจนได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตหลายราย สุดท้ายจึงหลบหนีเข้าไปในห้างสรรพสินค้าเทอร์มินอล 21 จังหวัดนครราชสีมา เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้มีผู้เสียชีวิตรวมทั้งสิ้น 30 ราย และบาดเจ็บอีก 58 ราย เหตุการณ์ต่อมา การฆาตกรรมหมู่โดยผู้ก่อเหตุเพียงคนเดียวที่ร้ายแรงที่สุดในประวัติศาสตร์ไทย² แชนจ์หน้าจำนวนผู้เสียชีวิตจากเหตุกราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมา โดยเหตุเกิดที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยสวรรค์ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยคร่าชีวิตผู้บริสุทธิ์จำนวน 36 ราย ในจำนวนนี้เป็นเด็กจำนวน 24 ราย และมีผู้บาดเจ็บไม่น้อยกว่า 10 ราย จึงจะเห็นได้ว่า อาวุธปืนเป็นเครื่องมือสำคัญอันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะในสถานที่ที่มีคนหมู่มาก มีเครื่องมือและจุดตรวจสอบอาวุธ เช่น ห้างสรรพสินค้า สถานที่ที่มีกล้องวงจรปิด เช่น ถนน หรือโรงเรียน ก็สามารถเกิดเหตุการณ์ที่เป็นภัยต่อชีวิตอย่างเหตุการณ์กราดยิงดังที่ได้กล่าวมา ดังนั้น การพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ จึงก่อให้เกิดปัญหาขึ้นในสังคม ทั้งจากการ

¹ Thai PBS Digital Media. 4 ปี เหตุการณ์กราดยิงโคราช กับการถอดบทเรียน จนอยากถอดใจ ? 18 เมษายน 2567. สืบค้นจาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/787>

² ไทยรัฐ ออนไลน์. ‘กราดยิงหนองบัวลำภู’ ฝันร้ายที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย. 18 เมษายน 2567. สืบค้นจาก <https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/102590>

นำไปประกอบอาชญากรรม เช่น ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือเพื่อยุติความขัดแย้งในการทะเลาะวิวาท เป็นต้น และก่อให้เกิดความหวาดกลัวแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก

สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวของประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้รับรองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในอันที่จะมีและใช้อาวุธปืนทั้งโดยตรงหรือโดยปริยาย แต่สิทธิเสรีภาพของปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4³ สิทธิเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญของไทยนั้น ย่อมมีอยู่อย่างจำกัดเท่าที่กำหนดไว้ให้ตามรัฐธรรมนูญ ถ้าประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพเกินกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ย่อมเท่ากับว่าเป็นการใช้สิทธิเสรีภาพเกินขอบเขต และต้องรับผิดชอบตามผลของการกระทำนั้น ในทางกลับกัน ถ้ารัฐใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐไม่กระทบสิทธิเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองไว้ การใช้อำนาจของรัฐย่อมไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงกล่าวได้ว่าประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ และแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะไม่ได้รับรองสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวไว้โดยตรงหรือโดยปริยาย แต่การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560⁴ ดังนั้น สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวในที่สาธารณะ จึงมีได้ตามกฎหมายอื่น ดังจะเห็นได้จากมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งวางหลักไว้ว่า ประชาชนสามารถมีอาวุธปืนไว้ใช้ภายในบ้านหรือเคหสถานเพื่อใช้ในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินเท่านั้น จะพกพาอาวุธปืนออกไปในที่สาธารณะหรือนอกเคหสถาน

³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง
ปวงชนชาวไทย

ย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 25 วรรคหนึ่ง สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

ไม่ได้ เว้นแต่ผู้นั้นจะได้รับอนุญาตจากรัฐให้พกพาอาวุธปืนติดตัวไปในที่สาธารณะหรือนอกเคหสถาน โดยต้องได้รับใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนก่อน หากผู้ใดฝ่าฝืนจะมีบทลงโทษตาม มาตรา 72 ตรี ความว่า ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ตรี วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนมาตรา 8 ตรี วรรคสองด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ตรี วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ อีกทั้งยังมีการกำหนดโทษไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 ความว่า ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผยหรือไม่มีเหตุสมควรหรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนำสารการรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาทและให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น โดยวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการควบคุมอาวุธปืนดังกล่าวนี้ กำหนดให้ประชาชนสามารถใช้อาวุธปืนได้เพื่อ 3 กรณีเท่านั้น ได้แก่ 1) การกีฬา 2) การป้องกันตัว 3) การยิงสัตว์ สำหรับกรณีการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว หลักกฎหมายดังกล่าวก็มีความมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนที่มีหรือครอบครองอาวุธปืนใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเองหรือทรัพย์สินของตน ภายในเคหสถาน หรือที่อยู่อาศัยของตนเองเท่านั้น ไม่ได้มีความประสงค์ให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนออกมานอกที่อยู่อาศัยหรือเคหสถานแต่อย่างใด

จากการศึกษาเบื้องต้นในสหรัฐอเมริกา นั้น มีความเสรีเกี่ยวกับอาวุธปืนเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้มีการกำหนดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีอาวุธปืนไว้ในรัฐธรรมนูญ ในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ 2 ใน ค.ศ. 1791 (Second Amendment) ซึ่งบัญญัติว่า “กองกำลังอาสาสมัครที่มีวินัยที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ ดังนั้นสิทธิที่ประชาชนจะมีและถือครองอาวุธจะต้องไม่ถูกล่วงละเมิด” ซึ่งบทบัญญัตินี้เกิดขึ้นเนื่องจากในสมัยก่อนอาณานิคมอเมริกันนั้นอาศัยกองกำลังประชาชนที่มีปืนเป็นกองกำลังอาสาสมัครร่วมรบกับอังกฤษในสงครามการประกาศอิสรภาพ ดังนั้น สิทธิของประชาชนที่มีและถืออาวุธปืนได้นั้น จึงเป็นสิทธิที่สามารถอ้างได้ ประชาชนจึงสามารถพกพาอาวุธปืนไปที่ใดก็ได้ที่ตนต้องการ การขออนุญาตพกพาอาวุธปืน จึงเป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดในแต่ละมลรัฐ ดังจะเห็นได้จากคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา ในคดีพิพาทระหว่าง District of Columbia v. Heller⁵ โดยศาลได้อธิบายความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ว่าเป็นไปเพื่อให้ประชาชนสามารถปกป้องตนเองจากความรุนแรงอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยภัยคุกคามดังกล่าวนี้ อาจมาจากการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบหรือจากอาชญากรที่รัฐไม่ยอมควบคุมหรือไม่สามารถควบคุมก็ได้ และจากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าในแต่

⁵ รักไท เทพปัญญา. คำวินิจฉัยล่าสุดของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืน. กฎหมายสาร. 17(6). 19-22. หน้า 22

ละมลรัฐนั้นก็อาจมีกฎหมายจำกัดสิทธิในการพกพาปืนของประชาชน เช่นเดียวกับในคดีระหว่างสมาคมปืนเล็กยาวและปืนสั้นรัฐนิวยอร์ก กับบรูเอน (New York State Rifle & Pistol Association, Inc. v. Bruen)⁶ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของรัฐนิวยอร์กที่กำหนดให้ผู้สมัครเอาใบอนุญาตพกพาปืนสั้นแบบพกปิดติดตัวโดยไม่มีข้อจำกัด จะต้องแสดง "เหตุอันเหมาะสม" หรือความจำเป็นพิเศษที่ต่างจากสาธารณชนทั่วไปจึงจะใช้ได้ คดีนี้ศาลจึงอธิบายว่าข้อกำหนดในเรื่องอาวุธปืนจะเป็นไปโดยชอบก็ต่อเมื่อรัฐสามารถแสดงให้เห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ของประเทศในการกำกับดูแลอาวุธปืน คดีนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้ก่อกองที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าเงื่อนไข "เหตุอันสมควร" ในการพิจารณาออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเป็นไปโดยสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวแล้ว ซึ่งศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา ได้วินิจฉัยด้วยคะแนน 6 ต่อ 3 เสียงว่า "เหตุอันสมควร" ตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 14 และครั้งที่ 2 โดยขัดขวางประชาชนที่จำเป็นต้องป้องกันตัวตามปกติธรรมดาที่จะใช้สิทธิในการมีและพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ และศาลได้กล่าวว่สิทธิตามรัฐธรรมนูญในการพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวไม่ใช่ "สิทธิขั้นสอง" ที่จะต้องตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อันแตกต่างจากสิทธิอื่นที่รับรองไว้ โดยบัญญัติว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง (Bill of Rights) หลังจากมีคำพิพากษาดังกล่าว ก็ได้ก่อให้เกิดเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของประชาชนเป็นอย่างมาก ว่าสหรัฐอเมริกาจะหาทางแก้ไขปัญหามลรัฐรุนแรงที่เกิดขึ้นจากอาวุธปืนอย่างไรต่อไป

จากการศึกษาในเบื้องต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า สหรัฐอเมริการับรองสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญ ประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวได้โดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ การจำกัดสิทธิเสรีภาพจะมีแล้วแต่มลรัฐ แต่สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังไม่ได้มีการรับรองสิทธิหรือเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวไว้อย่างชัดเจน ข้อแตกต่างดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีหรือครอบครองอาวุธปืน และพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวได้อย่างเสรี ซึ่งต่างกับสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเปรียบเทียบสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญของประเทศไทยและรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับมลรัฐนิวยอร์ก และกรุงวอชิงตัน ดี ซี (The District of Columbia Washington, D.C.) โดยดูแนวทางที่ต่างประเทศใช้ปฏิบัติ หรือแนวคิดในการพัฒนากฎหมายของ

⁶ เรื่องเดียวกัน. หน้า 23

ต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และนำประโยชน์มาประยุกต์ใช้ให้เกิดแนวทางในการปกป้องชีวิต
ผู้คนจากเหตุการณ์กราดยิง ซึ่งจะทำให้ประชาชนในประเทศไทยมีความปลอดภัยในชีวิตมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2560 ในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ
ของประเทศไทย

2.2 เพื่อศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว
ในที่สาธารณะตามกฎหมายไทยและกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

2.3 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืน
เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

2.4 เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการแก้ไขกฎหมายในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว
ในที่สาธารณะ

3. ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะใน
ประเทศไทย ได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) และกฎหมายต่างประเทศ
ที่เกี่ยวข้อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน
วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และประมวลกฎหมายอาญา และศึกษา
กฎหมายสหรัฐอเมริกา ได้แก่ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (United States Constitution) และ
กฎหมายแห่งมลรัฐมลรัฐ โดยเฉพาะมลรัฐนิวยอร์ก และกรุงวอชิงตัน ดี ซี

4. รูปแบบและวิธีการศึกษา

การศึกษานี้ใช้วิธีการค้นคว้าและวิจัยเชิงเอกสาร (Document Research)
โดยทำการศึกษาจาก ตำบทยกฎหมาย ตำรากฎหมาย ความเห็นทางกฎหมาย ตลอดจนคำสั่ง
คำพิพากษาของศาล เอกสารตำราวิชาการ บทความวิชาการ หนังสือพิมพ์ วารสารและจุลสาร

ที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ งานวิจัย ข้อกำหนด รวมทั้งฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ และนำเสนอผลการศึกษาในเชิงพรรณนา

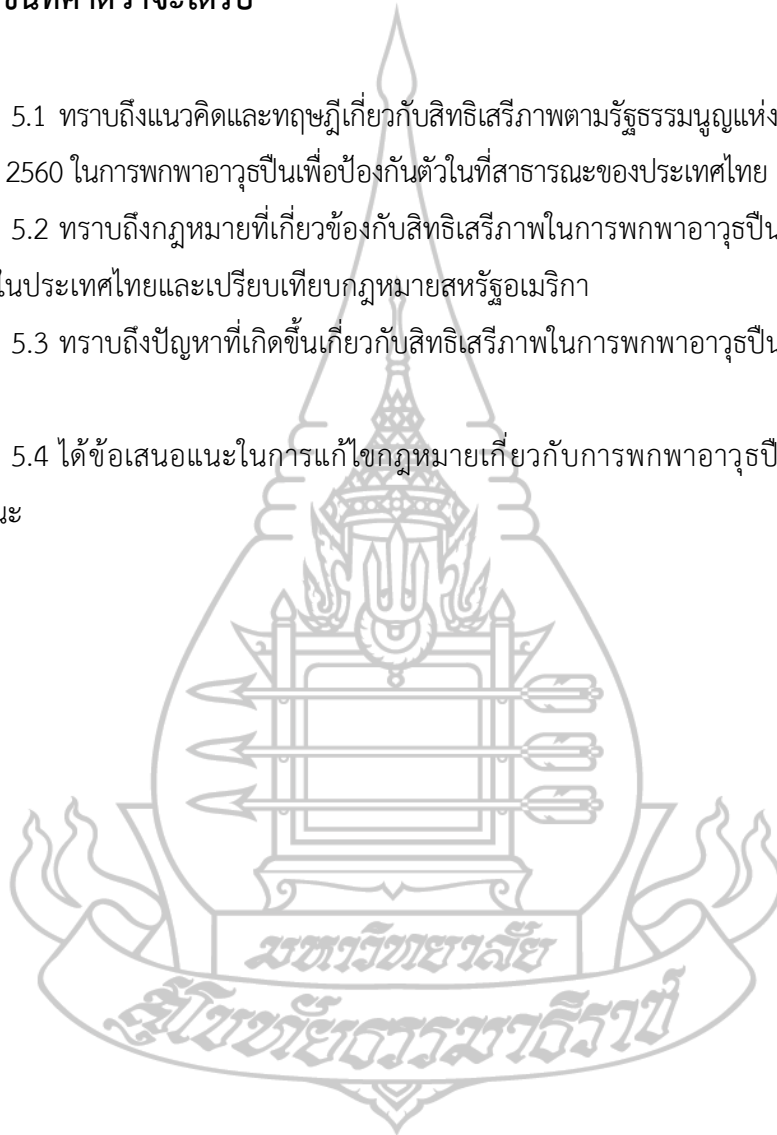
5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะของประเทศไทย

5.2 ทราบถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะในประเทศไทยและเปรียบเทียบกฎหมายสหรัฐอเมริกา

5.3 ทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

5.4 ได้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืน เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

สิทธิเสรีภาพในการปกป้องคุ้มครองชีวิตของบุคคลทุกคนล้วนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายเป็นสิ่งที่มิติดัดตัวมาแต่กำเนิดและเป็นสิ่งที่ไม่สามารถมีใครมาพรากไปจากตัวบุคคลได้ ในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงความเป็นมาและแนวคิดเกี่ยวกับการการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการป้องกันตัว ตลอดจนหลักนิติรัฐ หลักความได้สัดส่วน และทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักดังกล่าวมาบังคับใช้เป็นกฎหมายในการควบคุมความสงบเรียบร้อยภายในรัฐของตน เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาในสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการป้องกันชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน และความจำเป็นในการปกป้องสิทธิเสรีภาพดังกล่าว

1. แนวความคิดและทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

สิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องอยู่เคียงคู่กับบุคคลในรัฐที่ปกครองระบอบเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democracy) เพราะสิทธิเสรีภาพเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลสามารถกำหนดชะตาชีวิตของตนได้ด้วยตนเอง ตลอดจนสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนได้อย่างเต็มที่ รัฐธรรมนูญของรัฐที่ปกครองด้วยระบอบเสรีประชาธิปไตยจึงต้องรับรองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้โดยชัดแจ้ง⁷

1.1 ความหมายของสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

1.1.1 ความหมายของสิทธิตามรัฐธรรมนูญ

สิทธิ (Right) หมายถึง ประโยชน์หรืออำนาจที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคล ในการที่จะกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ของตน และสามารถเรียกร้องให้บุคคลอื่นกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิของตนได้ ฉะนั้นกล่าวได้ว่าสิทธิก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นอยู่เสมอ สิทธิจึงคู่กับหน้าที่เสมอ

⁷ สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555. หน้า 22.

ส่วนกฎหมายที่ให้การรับรอง คุ่มครอง หรือปกป้องสิทธิของบุคคลนั้นจะเป็นกฎหมายเอกชนหรือมหาชนก็ได้

ความหมายของสิทธิข้างต้นเป็นความหมายของสิทธิ ตามความหมายทั่วไป แต่สิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้น ถือเป็นสิทธิตามกฎหมายมหาชน (das subjective oeffentliche Recht) ซึ่งหมายถึง อำนาจที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศได้บัญญัติรับรอง คุ่มครองให้แก่บุคคลในการที่จะกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้แก่บุคคลใดในการห้ามมิให้บุคคลอื่นเข้ามาแทรกแซงในขอบเขตแห่งสิทธิ ตามรัฐธรรมนูญของตนโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรรัฐ และในบางกรณีได้ก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องให้รัฐ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้นสามารถกระทำได้ สิทธิตาม รัฐธรรมนูญจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับรัฐ และผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจของรัฐทั้งหลายที่ จะต้องให้ความเคารพ และคุ้มครองสิทธิตามรัฐธรรมนูญดังกล่าว เพื่อให้สิทธิตามรัฐธรรมนูญนั้นมีผล ในทางปฏิบัติ⁸

1.1.2 ความหมายของเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

เสรีภาพ (Liberty) หมายถึง สภาพการณ์ที่บุคคลมีอิสรภาพในการกระทำการ หรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามความต้องการของตน⁹ โดยไม่ถูกแทรกแซงหรือ ครอบงำจากอำนาจของบุคคลอื่น ส่วนกฎหมายที่บัญญัติรับรอง คุ่มครองหรือปกป้องเสรีภาพของ บุคคลจะเป็นกฎหมายมหาชนหรือเอกชนก็ได้

เสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเป็นเสรีภาพตามกฎหมายมหาชนที่รัฐธรรมนูญหรือ กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศได้บัญญัติรับรองคุ้มครองให้แก่ บุคคลในการตัดสินใจที่จะ กระทำการงดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งได้ด้วยตนเองโดยไม่ถูกแทรกแซงหรือครอบงำจากอำนาจ ของบุคคลอื่นและไม่ต้องให้รัฐหรือบุคคลอื่นดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้เกิดสิทธิเสรีภาพของ บุคคลนั้นสามารถเกิดขึ้นได้¹⁰ เสรีภาพจึงไม่ก่อให้เกิดหน้าที่แก่บุคคลอื่นแต่อย่างใด

1.2 แนวความคิดว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ

แนวความคิดว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพนั้นได้รับอิทธิพลของคริสต์ศาสนาเป็นประการ แรก สำนักกฎหมายฝ่ายธรรมชาติและนักปรัชญากฎหมายทั้งหลายเป็นประการที่สอง และที่มาจาก

⁸ บรรเจิด สิงคนดี. หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2547. หน้า 58.

⁹ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2538. หน้า 22

¹⁰ สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. อ่างแล้ว. หน้า 23

กฎหมายลายลักษณ์อักษรเป็นประการที่สาม สิ่งเหล่านี้ได้ทำให้เห็นถึงที่มาแห่งรากฐานของแนวความคิดในการรับรองและการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทั้งสิ้น

สิทธิ (Right) คือ "อำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลในอันที่จะกระทำการเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินหรือบุคคลอื่น"¹¹

ส่วนเสรีภาพ (Liberty) นั้นได้แก่ "ภาวะของมนุษย์ที่ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของผู้อื่น"¹² ภาวะที่ปราศจากการถูกหน่วงเหนี่ยวขัดขวาง¹³ อำนาจของบุคคลในอันที่จะกำหนดตนเองโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย (Self-determination) เสรีภาพจึงเป็นอำนาจที่บุคคลมีอยู่เหนือตนเอง ดังนั้นเสรีภาพจึงแตกต่างกับสิทธิซึ่งเป็นอำนาจที่บุคคลใช้ในความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่น โดยการเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งให้เป็นประโยชน์แก่ตนเป็นแต่เพียงหน้าที่ที่จะต้องเคารพเสรีภาพของเขา ผู้ทรงเสรีภาพคงมีอำนาจตามกฎหมายแต่เพียงที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นละเว้นจากการรบกวนขัดขวางการให้เสรีภาพของตนเท่านั้น หากได้มีอำนาจตามกฎหมายที่จะเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง¹⁴

1.2.1 การจำแนกสิทธิเสรีภาพ

การจำแนกสิทธิเสรีภาพมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การจำแนกตามวิธีการใช้สิทธิเสรีภาพ เช่น เสรีภาพของปัจเจกบุคคล เสรีภาพของกลุ่มองค์กร หรือการจำแนกตามวัตถุประสงค์ของสิทธิเสรีภาพ เช่น เสรีภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ เสรีภาพในการเดินทาง แต่อย่างไรก็ตามการแบ่งประเภทดังกล่าวยังไม่เพียงพอ จึงขอจำแนกเสรีภาพออกเป็น 5 ประเภท คือ¹⁵

1) ความมั่นคงในชีวิตร่างกายหรือเสรีภาพในชีวิตร่างกาย

ความมั่นคงในชีวิตร่างกายดังกล่าว ได้รับการรับรองในมาตรา 2 ของคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส ลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789 บัญญัติว่า "วัตถุประสงค์ของสังคมนั้นคือเพื่อคุ้มครองเสรีภาพตามธรรมชาติ ซึ่งไม่มีอายุความของมนุษย์ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ เสรีภาพกรรมสิทธิ์ ความมั่นคงปลอดภัยและการต่อต้านการกดขี่ข่มเหง" ซึ่งเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องการและจัดเป็นเหตุที่สำคัญที่สุดที่นักปรัชญาเห็นกันว่าเป็นเหตุให้มนุษย์เข้ามารวมตัวกันเป็นสังคมถือเป็นสิทธิเสรีภาพที่สำคัญที่สุดเป็นเสรีภาพที่มนุษย์ไม่สามารถปฏิเสธได้เป็นเสรีภาพที่ทุกคนต้องการ และนักปรัชญาว่าเป็นเหตุ

¹¹ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ. หน้า 21-22

¹² เรื่องเดียวกัน. หน้า 22.

¹³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 22

¹⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 22

¹⁵ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. หลักกฎหมายว่าด้วยสิทธิเสรีภาพ. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2547. หน้า 26-

ที่มนุษย์มารวมกันเป็นสังคม ความมั่นคงในชีวิตและร่างกายนี้มีในกฎหมายฝรั่งเศสโดยกำหนดขึ้นเพื่อป้องกันมิต้องการให้ผู้อื่นและรัฐมาละเมิดได้จึงต้องคุ้มครองมากกว่าเสรีภาพอื่นๆ เช่น การออกกฎหมายย้อนหลังไม่ได้ การประหาร การจับกุม คุมขัง ต้องทำโดยศาลและต้องการให้ความคุ้มครองฝ่ายบริหารไม่สามารถทำการโดยพลการได้เพราะเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ความมั่นคงในชีวิตร่างกายเป็นเสรีภาพ ที่รับรองตามกฎหมาย หรือความมั่นคงตามกฎหมาย เป็นเสรีภาพที่ให้ความคุ้มครองตามกฎหมาย รัฐต้องมีบทบัญญัติรับรองและคุ้มครองให้ตามกฎหมาย ดังปรากฏในคำประกาศสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส ค.ศ. 1789 ในมาตรา 7, 8 และ 9 ดังนี้

มาตรา 7 "บุคคลไม่อาจถูกกล่าวหา จับกุมหรือคุมขังได้ เว้นแต่กรณี..."

มาตรา 8 "กฎหมายอาจกำหนดโทษทางอาญาได้ก็แต่เฉพาะเท่าที่จำเป็นอย่างยิ่งโดยชัดแจ้งเท่านั้น และบุคคลหาต้องรับโทษทางอาญาเว้นแต่ได้กระทำการอันฝ่าฝืนกฎหมายที่ตราขึ้นและประกาศใช้ก่อนการกระทำความผิดและการใช้บังคับกฎหมายนั้นต้องชอบด้วยกฎหมาย"

มาตรา 9 "บุคคลย่อมได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์..."

2) เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว

รัฐได้ตระหนักถึงว่ามีเสรีภาพของบุคคลบางอันที่มีขอบเขตที่มีความเป็นอิสระและปฏิเสธการที่บุคคลอื่นจะเข้ามารุกรานเสรีภาพ เสรีภาพดังกล่าวก็คือ เสรีภาพในชีวิตส่วนตัว ซึ่งได้แก่ เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร เสรีภาพในความลับส่วนบุคคล เสรีภาพในข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว ในมาตรา 12 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน¹⁶ (UDHR) รับรองโดยสมัชชาใหญ่สหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 "การเข้าไปแทรกสอดโดยพลการในกิจการส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การส่งข่าวสารตลอดจนการโจมตีต่อเกียรติยศ และชื่อเสียงของบุคคลนั้นจะกระทำมิได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายจากการแทรกสอดและการโจมตีดังกล่าว" เสรีภาพส่วนบุคคลเป็นสิทธิเสรีภาพที่ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่ละคน บุคคลแต่ละคนมีอิสระที่จะปฏิเสธไม่ให้คนอื่นมาล่วงรู้เรื่องของตนได้ รวมไปถึงการเคารพในการแสดงออกซึ่งบุคลิกลักษณะของบุคคล ในการปรากฏกายของบุคคลสาธารณะ ในเรื่องความลับส่วนบุคคล ในเรื่องข้อมูลของบุคคลในเรื่องการติดต่อสื่อสารของบุคคล เป็นต้น

¹⁶ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ขององค์การสหประชาชาติข้อที่ 12 กำหนดว่า

"บุคคลย่อมไม่ถูกแทรกแซงโดยพลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือไม่อาจถูกกลบเกลื่อนในเกียรติยศและชื่อเสียง บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายต่อการก้าวล่วงในสิทธิเช่นนั้น"

(No one shall be subjected to arbitrary interference with his privacy, family, home or correspondence, not to attack upon his honour and reputation. Everyone has the right to the protection of the law against such interference or attacks)

3) เสรีภาพในตัวของบุคคล¹⁷

เป็นเสรีภาพที่บุคคลสามารถทำอะไรกับร่างกายของตนได้บุคคลอื่นจะก้าวล่วงเข้ามาขัดขวางการเคลื่อนไหวทางกายภาพของเขาไม่ได้ เช่น เสรีภาพในการเดินทาง บุคคลอื่นจะเข้ามาก้าวล่วงในร่างกายของเขาโดยปราศจากการยินยอมไม่ได้ เช่น การผ่าตัดคนไข้ต้องได้รับความยินยอมจากคนไข้ เป็นต้น ซึ่งมีความใกล้เคียงกับเสรีภาพในชีวิตร่างกายต่างกันตรงที่เสรีภาพในชีวิตร่างกายเน้นในเรื่องการคุ้มครองชีวิตและร่างกายของบุคคลจากการกระทำของบุคคลอื่น โดยบุคคลอื่นต้องให้ความเคารพเสรีภาพดังกล่าว ส่วนเสรีภาพในตัวของบุคคลนั้นบุคคลที่เป็นผู้ทรงสิทธิเสรีภาพนั้นสามารถกระทำการกับเนื้อตัวร่างกายของเขาได้ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมืองและในขณะเดียวกันก็ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพดังกล่าวด้วยว่าบุคคลอื่นจะมาก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพดังกล่าว ได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากผู้ทรงสิทธิเสรีภาพดังกล่าว ดังนั้น สิทธิสองประเภทจะเกี่ยวข้องกัน รัฐไม่สามารถลิดรอนเสรีภาพในชีวิตร่างกายหรือจำกัดสิทธิของเขาได้เว้นแต่จะมีกฎหมายให้อำนาจไว้อีกอันหนึ่งเป็นเสรีภาพต้องทำภายใต้กรอบที่รัฐกำหนดรัฐต้องเคารพบุคคลจะทำอะไรกับตัวเองได้ก็ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย

4) เสรีภาพทางปัญญาและศีลธรรมหรือเสรีภาพทางความคิด

มนุษย์สามารถแสดงออกสิ่งที่ตนคิด สิ่งที่ตนเองเชื่อและแสดงออกซึ่งสิ่งที่ตนเองคิดได้ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพทางความเชื่อ เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการแสดงออก เสรีภาพในทางวิชาการ เสรีภาพในการรวมตัวเป็นกลุ่มบุคคล เป็นต้น

5) เสรีภาพทางด้านเศรษฐกิจสังคม

ซึ่งมีลักษณะพิเศษเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในทางเศรษฐกิจ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของเสรีภาพดั้งเดิมคือ เสรีภาพตามแนวคิดเสรีนิยม เสรีภาพประเภนี้ เช่น เสรีภาพในกรรมสิทธิ์ เสรีภาพในการทำงาน เสรีภาพในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม เสรีภาพในการเป็นสหภาพ เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการนัดหยุดงาน

จะเห็นได้ว่าสิทธิกับเสรีภาพ แม้จะคล้ายคลึงกันในข้อที่ว่าต่างก็เป็นอำนาจที่กฎหมายรับรองให้แก่บุคคลแต่ก็แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญอันมิอาจมองข้ามเสียได้ กล่าวคือ สิทธิเป็นอำนาจที่บุคคลใช้ในความสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการเรียกร้องให้ผู้อื่นกระทำการหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงให้เกิดประโยชน์แก่ตน แต่เสรีภาพเป็นอำนาจของบุคคลในอันที่จะกระทำในสิ่งที่ตนประสงค์จะกระทำและไม่กระทำในสิ่งที่ตนไม่ประสงค์จะกระทำ และแม้การมีอำนาจดังกล่าวจะมีผลก่อให้เกิดหน้าที่แก่ผู้อื่น หน้าที่นั้นก็เพียงแค่เพียงหน้าที่ที่

¹⁷ ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ขององค์การสหประชาชาติ

จะต้องละเว้นจากการกระทำใดๆ ที่เป็นอุปสรรคขัดขวางใช้เสรีภาพของเขาเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันได้มีการใช้คำว่า "สิทธิ" และคำว่า "เสรีภาพ" รวมๆ กันไป เช่น เรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่มนุษย์แต่ละคนพึงมีในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์รวมๆ กันไปว่า "สิทธิมนุษยชน" Human Rights แต่ในประเทศเยอรมันเรียกบรรดาสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองให้แก่บุคคลรวมๆ กันว่า "สิทธิขั้นพื้นฐาน"

1.3 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามหลักปรัชญากฎหมายธรรมชาติ

กฎหมายธรรมชาติ หมายถึง กฎหมายซึ่งเกิดจากธรรมชาติหรืออ้างว่ามีอยู่แล้วในธรรมชาติโดยที่ไม่ได้บัญญัติให้มีขึ้นโดยมนุษย์และมีอำนาจบังคับตามธรรมชาติ และด้วยเหตุที่ธรรมชาติย่อมเป็นสิ่งสากล และอยู่เหนือมนุษย์ จึงเชื่อว่ากฎหมายธรรมชาติอยู่เหนือกฎหมายของมนุษย์ และใช้ได้ไม่จำกัดเวลาหรือสถานที่ไม่จำกัดกาลเวลา กฎหมายจึงขึ้นอยู่กับเหตุผลที่มีอยู่แล้วตามธรรมชาติ ความถูกต้องหรือความผิดพลาดจึงไม่อาจเปลี่ยนแปลงด้วยอำนาจหรือความอำเภอใจของผู้มีอำนาจแห่งรัฐ

แนวคิดเรื่องหลักกฎหมายธรรมชาตินี้ทำให้เกิดความคิดเกี่ยวกับสิทธิตามธรรมชาติ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากแนวความคิดที่ว่า มนุษย์ทุกคนล้วนเกิดมาเท่าเทียมกันและพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างมนุษย์ขึ้นมาได้ให้สิทธิบางประการแก่มนุษย์ ซึ่งสิทธิเหล่านั้นไม่อาจโอนระหว่างกันได้ และไม่มีผู้ใดจะสามารถก้าวล่วงละเมิดได้ ซึ่งได้แก่สิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และ เสรีภาพ โดยรัฐทั้งหลายต้องกระทำทุกอย่างเพื่อให้มนุษย์มีสิทธิเหล่านั้นอย่างเต็มที่ วิธีการเช่นนี้ทำให้มนุษย์ผู้ซึ่งมีเหตุผลเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดี และเชื่อว่าจะทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสันติ ก่อให้เกิดความสุข¹⁸ ต่อมาแนวคิดดังกล่าวจึงถูกรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ ตลอดจนกฎหมายอื่น ปัจจุบันกฎหมายธรรมชาติ จึงปรากฏอยู่ในรูป “สิทธิมนุษยชน” นั่นเอง

แนวคิดตามปรัชญากฎหมายธรรมชาตินั้นเป็นแนวคิดพื้นฐานในเรื่องสิทธิและเสรีภาพรวมตลอดถึงสิทธิมนุษยชน โดยถูกนำมาอ้างอิงในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและพลเมืองของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 และ คำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1776 เพื่ออ้างอิงถึงสิ่ง บุคคลควรได้รับการคุ้มครองเนื่องจากการเป็นมนุษย์ และอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐ และมักจะถูกนำไปกล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องสิทธิโดยชอบธรรม ก่อให้เกิดเป็นตราสารระหว่างประเทศ เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เป็นต้น

¹⁸ ศิระชัย พุทธิแพทย์. วัฒนาการแห่งมนุษยสิทธิ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2497.

1.3.1 สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและผลเมืองของฝรั่งเศส ปี ค.ศ. 1789

สาระสำคัญของประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและผลเมืองของฝรั่งเศส ในปี ค.ศ. 1789 นั้น เน้นในเรื่องการยอมรับสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ยอมรับในความเสมอภาคและเสรีภาพตามกฎหมาย โดยมีคำปรารภว่า “ผู้แทนของผลเมืองฝรั่งเศส ซึ่งรวมกันเป็นสภาผู้แทนราษฎร เห็นว่าการไม่รู้ การหลงลืม หรือการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นที่มาเพียงประการเดียวของความหายนะของสังคม และการฉ้อราษฎร์บังหลวงของรัฐบาล จึงลงมติให้ประกาศไว้ในปฏิญญาอย่างเป็นทางการถึงสิทธิตามธรรมชาติที่ไม่มีใครลบไล้งได้ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่ละคน เพื่อให้ปฏิญญานี้ ซึ่งจะอยู่ในจิตสำนึกของสมาชิกทุกคนของสังคมตลอดเวลา สามารถเตือนสติสมาชิกทุกคนของสังคม ให้ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของเขา และเพื่อให้การกระทำของผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ และผู้ใช้อำนาจบริหารอาจนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของสถาบันทางการเมืองทุกสถาบันได้ตลอดเวลา เพื่อให้มีการเคารพสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ข้อเรียกร้องของผลเมืองซึ่งตั้งอยู่บนหลักการที่เรียบง่าย แต่ไม่สามารถโต้แย้งได้ นำมาซึ่งการธำรงไว้ซึ่งรัฐธรรมนูญและความผาสุกของทุกคน”¹⁹

สาระสำคัญของประกาศปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและผลเมือง ปี ค.ศ. 1789 ของฝรั่งเศสที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ได้แก่

1) รับรองความปลอดภัยในชีวิตและร่างกายของมนุษย์²⁰

ข้อ 7 บุคคลจะถูกกล่าวหาหรือจับกุม หรือถูกคุมขังได้ แต่โดยมีกฎหมายซึ่งให้อำนาจกระทำได้ กล่าวคือมีกฎหมายบัญญัติไว้และตามรูปแบบที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น บุคคลใดเรียกร้อง ถวายทอด้บังคับการ หรือทำให้มีการบังคับการตามคำสั่งตามอำเภอใจจะได้รับการลงโทษ แต่หากบุคคลใดถูกเรียกหรือถูกจับกุมโดยอำนาจของกฎหมาย จะต้องยอมปฏิบัติตามแต่โดยดี การฝ่าฝืนยอมถือว่าเป็นผู้กระทำความผิด ต้องได้รับโทษ

ข้อ 8 กฎหมายจะกำหนดบทลงโทษได้แต่เท่าที่จำเป็นและโดยชัดแจ้งเท่านั้น บุคคลจะถูกลงโทษได้ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายบัญญัติไว้และกฎหมายนั้นต้องประกาศใช้ก่อนหน้าการกระทำอันเป็นความผิดจะได้มีขึ้น และมีการนำเอากฎหมายนั้นมาใช้บังคับโดยชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น

¹⁹ นันทวัฒน์ บรมานันท์. คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2549. หน้า 142.

²⁰ เรื่องเดียวกัน. หน้า 144.

ข้อ 9 บุคคลทุกคนย่อมได้รับข้อสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะมีคำพิพากษาตัดสินว่าเป็นผู้กระทำความผิด ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมบุคคลใด การใช้กำลังโดยไม่มีความจำเป็นเพื่อให้ได้ตัวบุคคลนั้นมาจะต้องถูกข้อยกเว้นอย่างเด็ดขาดตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

2) รับรองเสรีภาพของมนุษย์²¹

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ของสมาคมทางการเมืองทุกสมาคม คือ การรักษาไว้ซึ่งสิทธิที่อยู่ตามธรรมชาติและไม่มีการจำกัดระยะเวลาของมนุษย์ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ เสรีภาพกรรมสิทธิ์ ความมั่นคงปลอดภัยและการต่อต้านการกดขี่ข่มเหงมนุษย์

ข้อ 10 บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน แม้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนาก็ตาม ถ้าการแสดงออกนั้นไม่กระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยที่กำหนดโดยกฎหมาย

ข้อ 11 บุคคลมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสารกัน โดยเสรีทางความคิดและความเห็นซึ่งเป็นสิทธิที่มีค่าที่สุดของมนุษย์แต่ละคน พลเมืองแต่ละคนจึงอาจพูด เขียน หรือตีพิมพ์ได้อย่างมีอิสระ เว้นแต่ในกรณีที่มีการใช้สิทธิโดยทางที่มิชอบตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

3) การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์จะกระทำได้ต่อเมื่อมีกฎหมายรับรองไว้²²

ข้อ 5 กฎหมายมีสิทธิห้ามได้เฉพาะการกระทำที่ก่อให้เกิดผลร้ายหรืออันตรายต่อสังคมเท่านั้น สิ่งใดที่กฎหมายไม่ได้ห้ามไว้ บุคคลใดจะมาห้ามไม่ให้กระทำไม่ได้ และบุคคลย่อมไม่ถูกบังคับให้กระทำการในสิ่งที่กฎหมายไม่ได้กำหนดให้กระทำ

4) รับรองหลักความเสมอภาคของมนุษย์²³

ข้อ 6 กฎหมาย คือ การแสดงเจตนาร่วมกันของประชาชน พลเมืองทุกคนมีสิทธิเข้าร่วมในการร่างกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำด้วยตนเองหรือผ่านทางผู้แทนของตน กฎหมายนั้นมีผลบังคับใช้แก่ทุกคนโดยเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะในกรณีให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของบุคคลหรือกำหนดบทลงโทษแก่บุคคลก็ตาม พลเมืองทุกคนเท่าเทียมกันในสายตากฎหมาย และมีสิทธิได้รับเกียรติยศศักดิ์ศรี ตลอดจนฐานะและตำแหน่งหน้าที่ในทางราชการ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของพลเมืองแต่ละคน โดยไม่มีการแบ่งแยกใดๆ นอกจากการแบ่งแยกด้วยคุณงามความดีและความสามารถพิเศษของแต่ละคน

²¹ เรื่องเดียวกัน. หน้า 146

²² เรื่องเดียวกัน. หน้า 147

²³ เรื่องเดียวกัน. หน้า 148

5) รับรองหลักกรรมสิทธิ์ของมนุษย์²⁴

ข้อ 2 วัตถุประสงค์ของสมาคมทางการเมือง คือการดำรงไว้ซึ่งสิทธิทั้งหลายตามธรรมชาติและไม่มีอายุความของมนุษย์ อันได้แก่ เสรีภาพ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน ความมั่นคงปลอดภัยและการต่อต้านการกดขี่ข่มเหง

ข้อ 17 กรรมสิทธิ์เป็นสิทธิที่ไม่อาจก้าวล่วงได้ เป็นสิทธิอันศักดิ์สิทธิ์บุคคลไม่อาจถูกพรากกรรมสิทธิ์ไปจากตน เว้นแต่เมื่อถูกบังคับอย่างชัดแจ้งในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ และมีเงื่อนไขที่จะต้องจ่ายค่าชดเชยอย่างเป็นทางการโดยกำหนดไว้เป็นการล่วงหน้า

1.3.2 สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานตามคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1776

บทบัญญัติของคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1776 มีการกล่าวถึงสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานดังความต่อไปนี้ “เรารู้ว่าความจริงต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ประจักษ์แจ้งอยู่ในตัวเอง นั่นคือมนุษย์ทุกคนถูกสร้างขึ้นมาอย่างเท่าเทียมกัน และพระเจ้าผู้สร้างได้มอบสิทธิบางประการที่จะเพิกถอนมิได้ไว้ให้แก่มนุษย์ ในบรรดาสิทธิเหล่านั้น ได้แก่ ชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข เพื่อที่จะคุ้มครองสิทธิเหล่านั้นให้มั่นคง รัฐบาลจึงถูกสถาปนาขึ้นในหมู่มวลมนุษย์ โดยได้อำนาจที่ยุติธรรมอันเนื่องมาจากความยินยอมของผู้ที่อยู่ใต้การปกครอง เมื่อใดก็ตามที่รูปแบบของรัฐบาลใดเป็นสิ่งที่ทำลายเป้าหมายเหล่านี้เมื่อนั้นย่อมเป็นสิทธิของประชาชนที่จะเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกรัฐบาลแบบนั้น เสียและสถาปนารัฐบาลขึ้นใหม่โดยให้มีรากฐานอยู่บนหลักการดังกล่าว”²⁵

จะเห็นได้ว่าคำประกาศอิสรภาพของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1776 ได้กล่าวถึงสิทธิตามกฎหมายธรรมชาติที่มนุษย์ทุกคนล้วนมีอย่างเท่าเทียมกัน อันได้แก่ ชีวิต เสรีภาพ และการแสวงหาความสุข รัฐบาลต้องปกป้องคุ้มครองให้มนุษย์ทุกคนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวได้อย่างเต็มที่

1.4 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

สิทธิเป็นอำนาจหรือประโยชน์ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองให้แก่บุคคลในอันที่จะใช้ยันกับบุคคลอื่น เพื่อคุ้มครองหรือรักษาผลประโยชน์ซึ่งตนพึงมีพึงได้เป็นประโยชน์ที่บุคคลมีความชอบธรรมที่จะได้รับและใช้ยันกับบุคคลอื่น บุคคลจะมีความสามารถในการกำหนดชะตาชีวิตของตนได้ด้วยตนเองและจะมีความสามารถเช่นนั้นอย่างแท้จริง ก็ต่อเมื่อแต่ละคนมี “แดนแห่ง

²⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 150.

²⁵ สมบัติ จันทรวงศ์. มหาชนรัฐและประชาธิปไตย: ความคิดทางการเมืองอเมริกัน ค.ศ. 1776-1800.

เสรีภาพ” ซึ่งจะคิดจะทำอะไรก็ได้ตามแต่อิสระปลอดจากการแทรกแซงจากผู้อื่น หนึ่งมนุษย์จะมีแดนแห่งเสรีภาพได้ ก็ต่อเมื่อเขามีสิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆของชีวิตส่วนตัวและชีวิตทางสังคม (แต่บุคคลจะใช้เสรีภาพโดยปราศจากกฎหมายมิได้) ในรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ถือว่า อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน จึงมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอันแสดงถึงอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญในรัฐเสรีประชาธิปไตยทุกรัฐ จึงบัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ทั้งโดยชัดแจ้งและปริยาย

ที่กล่าวว่า รัฐธรรมนูญในรัฐเสรีประชาธิปไตย บัญญัติรับรองและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้ ก็เนื่องมาจาก ในรัฐเสรีประชาธิปไตยยึดถือหลักการประการหนึ่ง คือ หลักนิติรัฐหรือหลักการปกครองโดยกฎหมาย หลักนิติรัฐนั้นเป็นรัฐที่ยอมผูกพันตนอยู่ภายใต้กฎหมายที่ตนสร้างขึ้น หมายความว่า รัฐจะกระทำการใดๆก็ตาม ต้องตรวจสอบให้แน่ใจเสียก่อนว่ามีกฎหมายให้อำนาจตนกระทำการเช่นนั้นได้ นิติรัฐมีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพหลายประการ เช่น หลักความผูกพันโดยตรงของสิทธิ และเสรีภาพต่อองค์กรของรัฐ หลักคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยองค์กรตุลาการหลักในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังเป็นต้น ในนิติรัฐสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนผู้อยู่ใต้การปกครองจึงได้รับ การคุ้มครองและเป็นหลักประกันความมั่นคงแห่งการใช้สิทธิได้เป็นอย่างดี²⁶

รัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน องค์กรของรัฐจะละเมิดมิได้ การตรากฎหมายก็ดี การกระทำทางปกครองก็ดี ซึ่งขัดกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ย่อมใช้บังคับมิได้ กล่าวโดยสรุปหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ถือเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญของนิติรัฐ ทั้งนี้เพราะถือว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักสูงสุดของรัฐธรรมนูญ ดังนั้น การกระทำของรัฐจึงต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับคุณค่าสูงสุดของรัฐธรรมนูญนี้ เพราะมนุษย์มิใช่เพียงเครื่องมือในการดำเนินการของรัฐ การดำรงอยู่ของรัฐย่อมดำรงอยู่เพื่อมนุษย์ ด้วยเหตุนี้สิทธิและเสรีภาพจึงเป็นรากฐานที่สำคัญของรัฐเสรีประชาธิปไตยที่ยึดถือระบบนิติรัฐและบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ

เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ขอยกตัวอย่างบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ดังกล่าว ดังนี้

มาตรา 4 “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง”

มาตรานี้เป็นการยืนยันหลักที่ว่า ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล มีผลจริงในทางกฎหมาย เพราะลักษณะดังกล่าวมีความเป็นนามธรรม

²⁶ ศิระชัย พุทธิแพทย์. วิวัฒนาการแห่งมนุษยสิทธิ. หน้า 3

การเขียนเช่นนี้จึงเท่ากับทำความเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุดเป็นการยืนยันการมีผลในทางกฎหมายอย่างชัดเจน จากที่เคยกล่าวไว้ว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิดจึงไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมาก่อตั้งสิทธิ กฎหมายเพียงแต่รับรองความมีอยู่ให้เท่านั้น ดังนั้นมาตรานี้จึงเขียนเพื่อยืนยันความมีอยู่ของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคล

มาตรา 25 วรรคสาม “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้”

มาตรานี้เป็นการยืนยัน หลักคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพโดยองค์กรตุลาการ บุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้ ย่อมมีสิทธิให้องค์กรตุลาการศาลในมาตรา 25 นี้หมายถึง ทุกประเภทศาลและทุกลำดับชั้นศาลไม่ได้หมายความว่าเฉพาะศาลยุติธรรมเท่านั้น หมายความว่าถึงศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลทหารด้วย คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของตนโดยการพิพากษาให้องค์กรของรัฐหยุดการกระทำเช่นนั้นรวมทั้งเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นกับตน สิทธิและเสรีภาพจะไม่ได้ได้รับความคุ้มครองเลย หากเราถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพแล้วไม่มีศาลเข้ามาตรวจสอบการใช้อำนาจนั้น

รัฐธรรมนูญจึงเป็นเครื่องยืนยันหรือหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เมื่อรัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักประกันสิทธิและเสรีภาพอันถือว่าเป็นคุณค่าสูงสุดของมนุษย์ไว้ จึงถือกันว่ารัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศนั่นเอง

2. หลักนิติรัฐ (Rechtsstaatsprinzip)

หลักนิติรัฐเป็นแนวคิดของนักกฎหมายเยอรมัน เพื่ออธิบายการจำกัดอำนาจของรัฐให้อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และต้องละเว้นการใช้อำนาจโดยไม่มีข้อจำกัด หลักนิติรัฐ²⁷ หมายถึง การที่รัฐจำกัดตัวเองอยู่ภายใต้กฎหมาย กล่าวคือ แม้รัฐและ ฝ่ายปกครองจะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย แต่รัฐและฝ่ายปกครองยอมรับที่จะปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์ที่ตนกำหนดขึ้น อันแสดงถึงความมั่นคงแห่งนิติฐานะในความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลด้วยกันเองหรือระหว่างปัจเจกบุคคลกับรัฐ ซึ่งในระบบกฎหมายซีวิลลอว์มีแนวคิดว่าการมีลำดับศักดิ์ของกฎหมาย จะเป็นสิ่งที่รับรองความเป็นเอกภาพของกฎหมาย การออกกฎหมายที่มีลักษณะเป็นการทั่วไปจะต้องชอบด้วยกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า และคำสั่งใด ๆ ของฝ่ายปกครองจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายที่ให้อำนาจฝ่ายปกครองในการออกคำสั่งนั้น ทั้งนี้ องค์กรตุลาการจะเป็นผู้ตรวจสอบและบังคับการให้เป็นไปตามหลักดังกล่าว

²⁷ หยุด แสงอุทัย. หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2538. หน้า 124-126

หลักการดังกล่าวเป็นหลักหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับของรัฐประชาธิปไตยในปัจจุบันและถือเป็นหลักสำคัญในการปกครองของรัฐ ซึ่งหมายถึง การที่รัฐยอมตนอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายซึ่งรัฐเป็นผู้ตราขึ้นเอง เท่ากับว่าอำนาจอธิปไตยของรัฐได้ถูกจำกัดลงโดยข้อจำกัดตามกฎหมายเกณฑ์แห่งกฎหมายที่รัฐตราขึ้นเอง ดังนั้น รัฐต้องเคารพในสิทธิและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้สิทธิแก่ปัจเจกชน เมื่อใดก็ตามที่รัฐจะกระทำการใดอันเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชน รัฐต้องอาศัยกฎหมายเพื่อให้กระทำการได้²⁸ และนอกจากการรับรองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนแล้ว รัฐที่เป็นนิติรัฐนั้น จะต้องมึลักษณะ ดังนี้

1. กฎหมายจะต้องอยู่เหนือสิ่งใดหมด เมื่อมีหลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนแล้ว แม้จะเป็นการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐก็ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้ ถ้าไม่มีกฎหมายให้อำนาจแล้วเจ้าพนักงานกระทำการใดๆ ไปกระทบสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน เจ้าพนักงานของรัฐก็ย่อมมีความผิด

2. ขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ของรัฐยอมกำหนดไว้แน่นอน ดังนั้น หากรัฐโดยยอมรับหลักนิติรัฐแล้วยอมจะแบ่งแยกอำนาจออกเป็น 3 อำนาจ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยกำหนดขอบเขตของการใช้อำนาจทั้งสามนี้ไว้อย่างชัดเจน

3. ผู้พิพากษาต้องมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยทั่วไปจะต้องมีหลักประกันนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ เพื่อให้ผู้พิพากษาสามารถพิจารณาพิพากษาได้โดยอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจของหน่วยงานใด ส่งผลให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมอย่างแท้จริงการสังเกตว่ารัฐโดยยอมรับหลักนิติรัฐในการปกครองรัฐของตน พิจารณาได้จากรัฐธรรมนูญของรัฐนั้นว่ามีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย ซึ่งสิทธิเสรีภาพที่รับรองโดยทั่วไปก็คือ เสรีภาพในร่างกาย เสรีภาพในทรัพย์สิน และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

เมื่อหลักนิติรัฐหรือหลักนิติธรรมคือหลักการสำคัญต่อการปกครองรัฐ ผลที่ตามมาก็คือ เมื่อจะต้องไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนคนหนึ่งคนใด องค์กรทั้งหลายของรัฐจึงจำเป็นต้องถามตนเองก่อนว่ามีกฎหมายฉบับใดและมาตราใดให้อำนาจแก่ตนในการกระทำการเช่นนั้นหรือไม่ และหากไม่มีองค์กรของรัฐนั้นๆ ก็จะต้องละเว้นที่จะไม่ไปกระทำการดังกล่าวด้วยเหตุดังนี้ เมื่อต้องไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพของเอกชนคนใด เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนมีอำนาจ

²⁸ เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. องค์กรและวิธีการคุ้มครองประชาชนและควบคุมฝ่ายปกครองภายในฝ่ายปกครองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. หน้า 10

กระทำได้ คำสั่งทั้งหลายขององค์กรของรัฐ จึงต้องเริ่มต้นด้วยความข้อความที่ว่า "อาศัยอำนาจตามความในมาตรา... แห่งกฎหมาย..." เพื่อยืนยันถึงอำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่งของตน²⁹

หลักนิติรัฐ เป็นหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจขององค์กรต่างๆของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ดังนั้น ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ. 1948 จึงได้ประกาศไว้ในคำปรารภว่า "เพื่อป้องกันมิให้มนุษย์จำต้องก่อการจลาจลขึ้นในฐานะที่เป็นวิถีทางสุดท้ายในการต่อต้านทรราชย์และการกดขี่ข่มเหง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประกันสิทธิมนุษยชนโดยอาศัยหลักนิติธรรม" นอกจากนี้แล้วหลักนิติรัฐ ยังมีความสัมพันธ์กับหลักการปกครองประชาธิปไตยอย่างใกล้ชิดถึงขนาดกล่าวกันว่า "การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะมีขึ้นและดำรงอยู่ตลอดไปไม่ได้โดยปราศจากหลักนิติรัฐและเฉพาะแต่รัฐที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยเท่านั้นจึงจะควรค่าแก่การเรียกว่า "นิติรัฐ" ตามที่เข้าใจในรัฐเสรีประชาธิปไตยสมัยใหม่

หลักนิติรัฐ มีสาระสำคัญประกอบด้วยหลักการพื้นฐานสองประการ คือ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง และ หลักความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ซึ่งหมายความว่า การกระทำในทางปกครองจะต้องชอบด้วยกฎหมาย รัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถกระทำการใดๆ อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อการใช้สิทธิและเสรีภาพต่อปัจเจกชน ข้อยกเว้นอาจจะกระทบได้ก็ตามที่กฎหมายกำหนดแต่ละกรณี เช่น เพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่การกระทำดังกล่าวก็ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้ก่อนและกฎหมายนั้นก็ต้องชอบด้วยรัฐธรรมนูญอีกด้วย ดังนั้น การที่รัฐนำหลักนิติรัฐมาใช้ก็เท่ากับเป็นการประกันสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชน

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในระบบกฎหมายเยอรมันว่า หลักนิติรัฐมีองค์ประกอบสำคัญสองส่วน ดังนี้

2.1 องค์ประกอบในทางรูปแบบของหลักนิติรัฐ

หลักนิติรัฐประกอบไปด้วยหลักการย่อยหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรของรัฐ หลักการประกันสิทธิในกระบวนการพิจารณาคดี ตลอดจนหลักการประกันสิทธิของปัจเจกบุคคลในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

หลักการแบ่งแยกอำนาจเรียกร้องให้มีการแบ่งแยกการใช้อำนาจหรือกระจายการใช้อำนาจของรัฐให้องค์กรต่างองค์กรกันเป็นผู้ใช้ เพื่อให้เกิดการดุลและคานอำนาจกัน โดยทั่วไป

²⁹ ธีระ สุธีวรานุ. การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง:วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 29. ธันวาคม 2542. หน้า 580 -581

รัฐธรรมนูญของนิติรัฐจะแบ่งแยกองค์กรที่ใช้อำนาจรัฐออกเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ องค์กรที่ใช้อำนาจบริหาร และองค์กรที่ใช้อำนาจตุลาการ³⁰

หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำขององค์กรของรัฐเรียกร้องให้การกระทำขององค์กรนิติบัญญัติต้องผูกพันอยู่กับรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ในการตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับในรัฐนั้น องค์กรนิติบัญญัติจะตรากฎหมายล่วงกรอบที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ไม่ได้ หลักการดังกล่าวนี้ยังเรียกร้ององค์กรบริหาร (โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรฝ่ายปกครอง) และองค์กรตุลาการให้ต้องผูกพันต่อกฎหมาย ซึ่งหมายถึงต้องผูกพันต่อรัฐธรรมนูญและบรรดากฎหมายต่างๆที่ใช้บังคับอยู่จริงในบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่ องค์กรนิติบัญญัติได้ตราขึ้น กล่าวเฉพาะฝ่ายปกครองหลักการดังกล่าวนี้เรียกร้องให้ฝ่ายปกครองต้องกระทำการโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และในกรณีที่การกระทำทางปกครองมีผลก้าวล่วงสิทธิเสรีภาพของราษฎร ย่อมจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจฝ่ายปกครองกระทำการเช่นนั้นได้ หากไม่มีกฎหมายให้อำนาจแล้ว การกระทำทางปกครองนั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมาย

หลักการประกันสิทธิในกระบวนการพิจารณาในชั้นเจ้าหน้าที่และศาลเรียกร้องให้รัฐต้องเปิดโอกาสให้ราษฎรได้ต่อสู้ป้องกันสิทธิของตนในกระบวนการพิจารณาต่างๆของรัฐได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้ระบบกฎหมายของรัฐจึงกำหนดให้องค์กรของรัฐต้องรับฟังบุคคล เปิดโอกาสให้บุคคลนำพยานหลักฐานเข้าหักล้างข้อกล่าวหาต่างๆก่อนที่จะตัดสินใจกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่เป็นผลร้ายแก่บุคคลนั้น ทั้งนี้กระบวนการพิจารณาที่ได้รับการออกแบบขึ้นจะต้องเป็นกระบวนการพิจารณาที่เป็นธรรม (fair) ด้วย อนึ่งในกรณีที่ราษฎรได้รับความเสียหายจากการใช้อำนาจมหาชนขององค์กรของรัฐ รัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ราษฎรสามารถฟ้ององค์กรของรัฐที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนต่อศาลได้

2.2 องค์ประกอบในทางเนื้อหาของนิติรัฐ

การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับกับราษฎรนั้น กฎหมายที่ได้รับการตราขึ้นจะต้องมีความชัดเจนและแน่นอนเพียงพอที่ราษฎรจะเข้าใจได้ ยิ่งไปกว่านั้นระบบกฎหมายจะต้องคุ้มครองความเชื่อถือและไว้วางใจที่บุคคลมีต่อกฎหมาย การตรากฎหมายย้อนหลังไปเป็นผลร้ายแก่บุคคล ทั้งที่จะต้องคุ้มครองความไว้นื้อเชื่อใจที่บุคคลมีต่อกฎหมายโดยหลักแล้วไม่อาจกระทำได้ การวินิจฉัยว่าการตรากฎหมายย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลจะกระทำได้หรือไม่จะต้องพิจารณาองค์ประกอบในแง่ความไว้นื้อเชื่อใจที่บุคคลมีต่อระบบกฎหมาย ตลอดจนการคาดหมายความคุ้มครองจากระบบกฎหมายของบุคคลประกอบกัน และหลักการดังกล่าวยังกำหนดให้สิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลมีค่าบังคับทางกฎหมายในระดับรัฐธรรมนูญ โดยสิทธิขั้นพื้นฐาน

³⁰ วรเจตน์ ภาคีรัตน์. หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม. 10 พฤษภาคม 2567. สืบค้นจาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1431>

มีลักษณะเป็นสิทธิหรืออำนาจที่ปัจเจกบุคคลสามารถยกขึ้นใช้ยันรัฐได้ โดยทั่วไปสิทธิขั้นพื้นฐานมีลักษณะเป็นสิทธิของปัจเจกบุคคลที่จะป้องกันตนจากการล่วงละเมิดโดยรัฐ เช่น สิทธิในชีวิต สิทธิในร่างกาย สิทธิในทรัพย์สิน และสิทธิขั้นพื้นฐานย่อมมีฐานะเป็น “กฎหมาย” ที่มีผลผูกพันองค์กรผู้ใช้อำนาจรัฐทุกองค์กรโดยตรง

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งในทางเนื้อหาของนิติรัฐ คือ หลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักการนี้เรียกร้องให้การใช้อำนาจของรัฐจะต้องเป็นไปโดยเหมาะสมพอประมาณเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม แต่การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์นั้นหากปรากฏว่าทำให้ปัจเจกบุคคลได้รับผลร้ายอย่างรุนแรง ต้องเสียหายเกินกว่าที่จะคาดหมายจากบุคคลนั้น ไม่ได้สัดส่วนกับประโยชน์ที่สาธารณะจะได้รับ การใช้อำนาจรัฐก็ย่อมไม่อาจกระทำได้ในนิติรัฐ นอกจากหลักความพอสมควรแก่เหตุแล้ว ในแง่เนื้อหา หลักนิติรัฐยังห้ามการกระทำตามอำเภอใจของรัฐ เรียกร้องให้รัฐต้องกระทำการโดยเคารพต่อหลักความเสมอภาค กล่าวคือ เรียกร้องรัฐต้องปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันให้เหมือนกัน และปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญแตกต่างกัน ให้แตกต่างกันออกไปตามสภาพของสิ่งนั้นด้วย

3. หลักความได้สัดส่วน (Principle of proportionality)

“หลักความได้สัดส่วน”³¹ เป็นพื้นฐานสาระสำคัญ จากแนวความคิดตามหลักนิติรัฐ (rule of law) ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวิทยาการเมือง ทางเศรษฐกิจ จำต้องมีการบัญญัติกฎหมายมากขึ้น โดยให้อำนาจแก่ฝ่ายปกครองในการใช้ดุลพินิจออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับต่างๆ และการใช้ดุลพินิจ ในการออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับต่างๆ เหล่านี้ต้องเป็นไปตามอำนาจกฎหมายที่บัญญัติไว้ และชอบด้วยรัฐธรรมนูญมีความเหมาะสมและสมเหตุสมผล หลักความได้สัดส่วนเป็นเครื่องมือสำคัญทางกฎหมายของประเทศต่างๆ ที่ฝ่ายปกครอง นำไปปรับใช้กับการใช้ดุลพินิจออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิบุคคล และต้องได้สัดส่วน สมดุลที่เหมาะสมและสมเหตุสมผล ระหว่างสิทธิส่วนตัวเสียเอกชน (Private interests) และสิทธิส่วนตัวเสียมหาชน (Public interests) จึงเป็นพื้นฐานหลักกฎหมายสหภาพยุโรป หากการใช้ดุลพินิจ ขององค์กรของรัฐในการออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับที่ปราศจากความเหมาะสมไม่สมเหตุสมผลซึ่งกระทบต่อสิทธิบุคคลที่เป็นสิทธิส่วนตัวเสียเอกชนหรือสิทธิส่วนตัวเสียมหาชนเป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจหรือบิดเบือนการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือเป็นการมิชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หลักการได้สัดส่วนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการชั่งน้ำหนักการใช้

³¹ วรเจตน์ ภาคิรัตน์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง : หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครอง และการกระทำทางปกครอง. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2549 หน้า 29-30

ดุลพินิจของฝ่ายปกครองหรือ องค์กรของรัฐในการออกคำสั่ง กฎ ข้อบังคับตามกฎหมายนั้น ว่าสมเหตุสมผลและมีความได้สัดส่วนหรือไม่

หลักความได้สัดส่วน เป็นหลักสำคัญในกฎหมายมหาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบภาคพื้นยุโรปหรือประเทศที่รับอิทธิพลจากระบบกฎหมายภาคพื้นยุโรปดังเช่นประเทศไทย ก็มีการกล่าวถึงหลักความได้สัดส่วนในกระบวนการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองอย่างชัดเจน การที่รัฐจะอาศัยอำนาจเข้าแทรกแซงหรือจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนภายใต้ความเป็นนิติธรรม (The Rule Of Law) จึงต้องคำนึงถึงหลักความได้สัดส่วนในการกำหนดกลไกมาตรการ เพื่อให้บรรลุภารกิจของรัฐอย่างเหมาะสมและไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป กล่าวคือ หลักความได้สัดส่วน หรือ หลักความพอสมควรแก่เหตุ เป็นหลักการขั้นพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อำนาจรัฐกับผู้ที่อยู่ภายใต้อำนาจ ซึ่งเป็นหลักการที่บังคับให้ผู้ใช้อำนาจรัฐจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ตกอยู่ใต้อำนาจนั้นอย่างเหมาะสม โดยถึงแม้ว่าในบางประเทศที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไม่ได้บัญญัติหลักการนี้ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญ ก็ถือว่าหลักการดังกล่าวเป็นหลักรัฐธรรมนูญทั่วไปที่มีค่าบังคับเสมอด้วยรัฐธรรมนูญ³² ในปัจจุบันหลักความได้สัดส่วน³³ ก็ยังคงถูกนำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาถึงการกระทำที่มีผลเป็นการแทรกแซงในสิทธิและเสรีภาพ นอกจากนี้หลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการในทางเนื้อหาที่ห้ามมิให้มีการใช้อำนาจตามอำเภอใจ และเป็นเกณฑ์มาตรฐานสำคัญที่รัฐธรรมนูญต้องตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำของรัฐ โดยเฉพาะในการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติที่จำกัดสิทธิเสรีภาพในสิทธิขั้นพื้นฐานนอกจากนี้ในประเทศเยอรมันได้จัดให้ความให้หลักความได้สัดส่วนเป็นหลักกฎหมายมหาชนทั่วไป ซึ่งมีค่าบังคับเทียบเท่ารัฐธรรมนูญ

หลักความได้สัดส่วนนี้ประกอบด้วย หลักการย่อย 3 ประการ คือ หลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ อันมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 หลักความเหมาะสม

เป็นหลักการที่บังคับให้ผู้ใช้อำนาจรัฐใช้ดุลพินิจในการเลือกออกมาตรการที่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนั้นบรรลุผลได้ โดยมาตรการใด ก็ตามที่ไม่สามารถทำให้เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจเป็นจริงขึ้นมาได้ ถือว่าเป็นมาตรการที่ขัดต่อหลักการนี้ ดังนั้น หากผู้ใช้อำนาจรัฐตัดสินใจออกมาตรการที่ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตาม

³² วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2543. หน้า 85

³³ บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 .กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2558 หน้า 195

เจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจได้ ให้พึงสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ใช้อำนาจนั้นมีความมุ่งหมายที่จะใช้มาตรการดังกล่าวให้เกิดผลนอกเหนือไปจากเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ให้อำนาจ อันถือว่าเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบ”³⁴ หลักความเหมาะสมจึงเป็นหลักการที่บังคับผู้ใช้อำนาจรัฐหรือฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจเลือกมาตรการที่เหมาะสม ด้วยความระมัดระวังโดยต้องคำนึงถึงการบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายของเรื่องนั้นๆ เป็นสำคัญ

3.2 หลักความจำเป็น

ถือว่าเป็นหลักที่พิจารณามาตรการหรือวิธีการที่เหมาะสมที่ก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุดเท่านั้นที่ถือว่าเป็นมาตรการที่จำเป็น³⁵ กล่าวคือ ในบรรดามาตรการต่างๆ ซึ่งล้วนเป็น มาตรการที่มีความเหมาะสมที่สามารถดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับที่ให้อำนาจได้ แต่มาตรการต่างๆ เหล่านั้นส่งผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่แตกต่างกัน ฉะนั้น ผู้ใช้อำนาจรัฐจึงต้องตัดสินใจเลือกมาตรการที่มีความรุนแรงน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม มาตรการที่เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ของประชาชนในมุมมองของนักสิทธิมนุษยชนแล้วถือเป็นสิ่งเลวร้าย แต่ถ้าต้องมีการเลือกก็ต้องเลือกสิ่งทีเลวร้าย น้อยที่สุดดังกล่าวที่ว่า “ในระหว่างสิ่งที่เลวร้ายตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไปที่ต้องเลือก บุคคลควรเลือกสิ่งที่เลวร้ายน้อยที่สุด”³⁶ หลักความจำเป็นจึงเป็นหลักการให้ผู้มีอำนาจเลือกใช้มาตรการที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ของประชาชนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้น

3.3 หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ

เป็นหลักการที่เรียกร้องให้เกิดดุลยภาพระหว่างความเสียหายอันเกิดแก่เอกชนหรือสังคมส่วนรวมกับประโยชน์ซึ่งมหาชนพึงจะได้รับจากมาตรการใดมาตรการหนึ่งที่ผู้ใช้อำนาจรัฐออกมาใช้บังคับ กล่าวคือ เป็นหลักการที่บังคับให้ผู้ใช้อำนาจรัฐต้องชั่งผลดี และผลเสียของแต่ละมาตรการที่ออกมาใช้บังคับกับประชาชน โดยที่มาตรการใดก็ตามที่เห็นได้ชัดว่าหากได้บังคับไปตามนั้นแล้ว จะยังให้เกิดประโยชน์แก่มหาชนน้อยมากไม่คุ้มกับความเสียหายแก่ประชาชนหรือประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์มหาชนที่พึงจะได้รับ ผู้ใช้อำนาจรัฐจะต้องละเว้นจากการใช้อำนาจในการกระทำการนั้น³⁷ นอกจากนี้ ในทัศนะของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย เห็นว่า หลักความได้สัดส่วน แท้จริงแล้วเป็นหลักการในระดับรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นหลักที่มีความสำคัญในระบบกฎหมายปกครองสมัยใหม่ที่ยึดโยงอยู่กับหลักนิติธรรมและทฤษฎีว่าด้วย

³⁴ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. อ่างแล้ว เชียงอรธรที่ 25. หน้า 86 - 87

³⁵ บรรเจิด สิงคะเนติ. หลักกฎหมายมหาชน หลักนิติธรรม/หลักนิติรัฐ ในฐานะ “เกณฑ์” จำกัดอำนาจรัฐ. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2560. หน้า 133

³⁶ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, อ่างแล้ว เชียงอรธรที่ 25. หน้า 89

³⁷ วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. อ่างแล้ว เชียงอรธรที่ 25. หน้า 91-92

“สัญญาประชาคม” (Social Contract) อย่างแนบแน่น³⁸ซึ่งมองว่า รัฐมีหน้าที่ในการดำเนินภารกิจทางปกครองเพื่อตอบสนองประโยชน์สาธารณะ ประชาชนจึงอนุญาตให้รัฐใช้อำนาจมหาชนเข้าจำกัดสิทธิเสรีภาพของตนเองได้ในบางกรณีเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของประโยชน์ส่วนรวมด้านต่าง ๆ เช่น ความสงบเรียบร้อย ความมั่นคงสาธารณะ การสาธารณสุข ฯลฯ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่า จะมีการปล่อยปละละเลยให้รัฐกระทำการตามอำเภอใจ หากแต่หลักความได้สัดส่วนที่ถือเป็น “องค์ประกอบสำคัญ” ของหลักนิติธรรม นั้นได้เข้าไปควบคุมกำกับใช้อำนาจทางปกครองมิให้กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามอำเภอใจ อย่างไรเหตุผล กล่าวคือ หลักความได้สัดส่วนเป็นหลักการที่เข้าไปตรวจสอบ “ความชอบด้วยกฎหมาย” ของการใช้อำนาจทางปกครอง “ทางด้านเนื้อหาสาระ” ว่า มาตรการที่ฝ่ายปกครองตัดสินใจกำหนดขึ้น ซึ่งมีผลทางกฎหมาย (Legal consequences) อาทิ กฎ หรือคำสั่งทางปกครองนั้น มีลักษณะเป็นมาตรการที่จำกัดสิทธิ เสรีภาพ หรือสร้างภาระแก่ประชาชนมากเกินไปเกินสมควรแก่เหตุหรือไม่ อย่างไร ด้วยการเข้าไปพิจารณาถึง ความสัมพันธ์ระหว่าง “เป้าหมาย”(End) และมาตรการ (Means) ที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจ (Discretion) กำหนด และเลือกใช้ตามลำดับอย่างรอบคอบ³⁹

โดยสรุป จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีพบว่า ในประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหลักแห่งความได้สัดส่วนกล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 มาตรา 26 วรรคแรก ที่บัญญัติไว้ว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุดูผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” ถ้อยคำที่ว่า “ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ” ก็มีความหมายเหมือนกันกับความจำเป็นและการยอมรับหลักความพอสมควรแก่เหตุ หลักความได้สัดส่วนเป็นรักที่คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะของรัฐและประโยชน์ของปัจเจกชนเนื่องจากบางครั้งผลประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของปัจเจกชนก็มีความขัดแย้งกัน แนวทางในการประสานสิ่งที่ขัดแย้งกันก็จำเป็นต้องอาศัยหลักการเพื่อความจำเป็นหรือหลักแห่งความได้สัดส่วนมาใช้โดยอยู่บนพื้นฐานของความยุติธรรม

³⁸ Don E.Schedl, the Ethics of Armed Humanitarian Intervention, the United Kingdom: Cambridge University Press (2014). pp. 69 อ้างใน พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. หลักพื้นฐานทางกฎหมายปกครอง: ข้อความคิดว่าด้วยรัฐ ฝ่ายปกครองและอำนาจทางปกครอง. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2565. หน้า 181

³⁹ Grant Huscroft, Bradley W. Miller and Grégoire Webber, Proportionality and the Rule of Law: Right, Justification, Reasoning, The United State of America: Cambridge University Press (2014), pp. 25 – 26 อ้างใน พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. เพิ่งอ้าง. หน้า 181

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม⁴⁰

แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม อยู่บนทางเลือกสองแนวทาง กล่าวคือ ทางแรกเลือกที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทางที่สองคือเลือกที่จะควบคุมอาชญากรรมอีกทางหนึ่ง

ปัจจุบันในรัฐที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยหรือรัฐสมัยใหม่ มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญาประเภทที่จะคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งจะอธิบายแนวความคิดทั้งสองแนวทาง ดังนี้

4.1 ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)⁴¹

ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่เน้นทางด้านประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม โดยมุ่งที่จะควบคุม ระวัง และปราบปรามอาชญากรรมเป็นสำคัญ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถที่จะควบคุมและปราบปรามอาชญากรรม หรือจับกุมอาชญากรรมมาลงโทษตามกฎหมายได้ และจะถูกประชาชนเพ่งเล็งว่าความสงบสุขเรียบร้อยของสังคมสูญสิ้นไป ความไม่เชื่อถือนับถือและไม่เคารพกฎหมายก็จะมากขึ้น พลเมืองที่เคารพกฎหมายจะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม และเสรีภาพของประชาชนจะได้รับความกระทบกระเทือน วัตถุประสงค์ที่สำคัญของกระบวนการทางอาญาของรัฐจะต้องให้หลักประกันต่อสังคม ดังนั้น เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องมีการปรับปรุงและเพิ่มพูนประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม เช่น การสืบสวน การสอบสวน คดีอาญา การดำเนินคดีการพิสูจน์ความผิด การปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดซึ่งถูกศาลพิพากษา ลงโทษแล้วอย่างได้ผล

ตามทฤษฎีดังกล่าว กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีสถิติการจับกุมผู้กระทำความผิดเป็นจำนวนมากและผู้ที่ถูกจับกุมได้นั้น จะต้องเป็นผู้ที่กระทำความผิดจริง การดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการจะต้องมีความรวดเร็วและเด็ดขาด การค้นหาข้อเท็จจริงตามทฤษฎีนี้ให้เริ่มมีขึ้นตั้งแต่แรกเริ่มของกระบวนการยุติธรรม คดีอาญาทั้งปวงที่เข้าสู่ระบบงานยุติธรรมทางอาญาตามทฤษฎีนี้จะต้องดำเนินไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอไม่หยุดชะงักโดยมีกระบวนการกลั่นกรอง (Screening Process) ในแต่ละขั้นตอน และขั้นตอนต่างๆ จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง เป็นการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งจะมีการเริ่มตั้งแต่การสืบสวนก่อนทำการจับกุม

⁴⁰ พิพากษ์ เกียรติภักดิ์. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจค้นและการจับกุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชั้นก่อนฟ้องคดี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร. 2546 หน้า 38

⁴¹ เรืองเดี๋ยวกัน. หน้า 39

การจับกุมการสอบสวนภายหลังการจับกุม การเตรียมคดีเมื่อฟ้องยังศาลการพิจารณาคดีและการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด และการปลดปล่อยจำเลย ดังนั้น การดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆดังกล่าวในกระบวนการยุติธรรมจึงต้องมีความรวดเร็ว แน่นนอน ซึ่งหมายถึงโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะหลุดพ้นจากการที่ศาลพิพากษาลงโทษได้น้อยที่สุด⁴²

สำหรับการค้นหาข้อเท็จจริงในคดี พยายามให้ยุติในขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมให้มากที่สุด เช่น ให้ยุติในชั้นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ มากกว่าการนำคดีเข้าสู่ศาลโดยไม่จำเป็น ทฤษฎีนี้เชื่อว่าการดำเนินงานตามขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรม ควรจะอยู่ภายใต้อำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นส่วนใหญ่ วิธีการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆดังกล่าว ทำให้การวินิจฉัยคดีเสร็จไปตั้งแต่ขั้นตอนต้นๆของกระบวนการยุติธรรม ซึ่งจะทำให้ผู้ต้องสงสัยหรือผู้บริสุทธิ์ถูกกักขังออกไป และในขณะเดียวกันผู้กระทำผิดก็จะต้องถูกดำเนินคดีตามกระบวนการอย่างรวดเร็ว ซึ่งในระบบกระบวนการยุติธรรมเช่นนี้ ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมจึงมีผลที่อาจจะเป็นไปได้ทั้งสิ้น 2 ประการ ดังนี้

- 1) การปลดปล่อยผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย หรือผู้บริสุทธิ์โดยเร็ว
- 2) การดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาที่มีพยานหลักฐานแน่นหนา หรือผู้ต้องหาไร้สารภาพ

4.2 ทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process Model)⁴³

กระบวนการนิติธรรม คือ การใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล ทฤษฎีนี้จะมีแนวความคิดตรงกันข้ามกับทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) โดยทฤษฎีนี้จะเน้นหนักไปทางการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชน มากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ซึ่งเป็นทฤษฎีที่ยึดกฎหมายเป็นหลัก โดยการดำเนินคดีอาญาจะต้องมีความเป็นธรรมตามรูปแบบและขั้นตอนต่างๆในกระบวนการยุติธรรม

ทฤษฎีนี้ไม่เห็นพ้องด้วยกับการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็นทางการของทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมในขั้นตอนตำรวจและอัยการ แต่เห็นว่าจะต้องจัดให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนข้อกล่าวหาของผู้ต้องหาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยในศาลยุติธรรม ทฤษฎีนี้จึงมีแนวความคิดว่า บุคคลจะไม่ถูกกล่าวหาว่ากระทำอาชญากรรมเพราะว่ามีพยานหลักฐานว่าเขาได้กระทำเท่านั้น แต่เขามีความผิดก็ต่อเมื่อมีผู้มีอำนาจตามกฎหมายได้พิจารณาพิพากษาชี้แจงแล้วว่า เขามีความผิด นอกจากนี้ผู้มีอำนาจพิจารณาพิพากษาก็ต้องปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายต่างๆ ที่ให้ความคุ้มครอง

⁴² ศศิวิมล เสมอใจ. การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการออกหมายจับโดยศาล. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เชียงใหม่. 2552. หน้า 7

⁴³ พิพากษ์ เกียรติกรมเลศ. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจค้นและการจับกุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชั้นก่อนฟ้องคดี. หน้า 41

สิทธิของเขาอย่างถาวร และทฤษฎีนี้เห็นว่าไม่ควรปล่อยให้องค์กรอื่นมาวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดี ก่อนที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลเนื่องจากเห็นว่า มีแต่องค์กรของผู้พิพากษาที่เป็นกลางและไม่ลำเอียงเท่านั้น ที่เชื่อถือได้ ทั้งนี้มีได้หมายความว่า อุดมการณ์ของทฤษฎีนี้แตกต่างจากทฤษฎีการควบคุม อาชญากรรม แต่ว่าทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมยึดหลักกฎหมายหรือหลักนิติธรรมมากกว่าความคิดใน เรื่องการควบคุมอาชญากรรม และไม่เชื่อว่าความคิดในการควบคุมอาชญากรรมนั้นจะมีประสิทธิภาพ อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการค้นหาข้อเท็จจริง ซึ่งกระทำโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออัยการหรือฝ่าย ปกครองจะเชื่อถือได้เพียงใด เพราะวิธีการปฏิบัติของตำรวจและอัยการนั้นเป็นการปฏิบัติงานที่ รโหฐาน ซึ่งอาจจะใช้วิธีการล่อลวง ชู่เชื้อ หรือการสร้างพยานหลักฐาน ขึ้นมาใหม่ได้ ดังนั้น แนวความคิดของทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมจึงไม่เห็นพ้องด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่เป็น ทางการของทฤษฎีควบคุมอาชญากรรม และต้องให้มีการพิจารณาคดีหรือไต่สวนผู้ต้องหาอย่างเป็น ทางการ และเปิดเผยในศาลยุติธรรม ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายต่อหน้า องค์กรคณะของผู้พิพากษาที่เป็นกลางไม่ลำเอียงกับฝ่ายใด

ในกระบวนการแบบทฤษฎีกระบวนการยุติธรรมนั้น⁴⁴ จะเน้นวิธีการแสวงหา พยานหลักฐานที่เชื่อถือได้ ขอบด้วยขั้นตอนของกฎหมาย หากเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินไปตาม ขั้นตอนต่างๆ อย่างครบถ้วนแล้ว ศาลก็อาจใช้ดุลพินิจหรือปล่อยตัวจำเลยไป หรืออาจให้พิจารณาคดี ใหม่ได้

ความแตกต่างระหว่างทฤษฎี Crime Control Model กับทฤษฎี Due Process Model จะอยู่ที่วิธีปฏิบัติ การที่ให้น้ำหนักกับทฤษฎี Crime Control Model มากเกินไปอาจส่งผลให้ สังคมยอมรับการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เช่น การล่อลวงข่มขู่ การจับ การค้นที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอน ซึ่งอาจส่งผลให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนถูกล่วงละเมิดได้โดยง่าย

ในปัจจุบันไม่มีประเทศใดใช้ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเคร่งครัด แต่จะเป็นระบบผสม ของทั้งสองทฤษฎี อย่างไรก็ตาม การใช้ทฤษฎี Due Process Model เป็นหลักการในอุดมคติ ที่นักกฎหมายแสวงหา เช่น ระบบความยุติธรรมทางอาญาของสหรัฐอเมริกา อาจกล่าวได้ ว่าเป็นหลักการที่ใกล้เคียงกับทฤษฎี Due Process Model มากกว่าประเทศอื่น ตามหลักกฎหมาย รัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา วิธีการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาจะต้องใช้หลักการของความเป็นธรรมและ วิธีพิจารณาความตามกฎหมาย จะต้องให้ความคุ้มครองบุคคลตามมาตรฐานขั้นต่ำ ภายใต้ หลักแห่งเสรีภาพ ด้วยความเชื่อดังกล่าว ทฤษฎีนี้จึงยึดหลักนิติธรรมทั้งหลาย จะต้องทำอย่างมีระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย จะต้องถือว่าบุคคลผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้บริสุทธิ์อยู่ตลอดเวลา จนกว่าผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่เป็นกลางได้พิจารณาพิพากษาชี้ขาดแล้วว่าเป็นผู้กระทำความผิด ใน

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน. หน้า 42

แง่ของการสืบสวนทฤษฎีกระบวนการนิติธรรมให้ความสำคัญกับสิทธิส่วนตัวของบุคคล การไม่ยอมรับ ฟังพยานหลักฐานที่ได้มาโดยมิชอบ รวมทั้งการแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบก่อนว่าตนมีสิทธิอย่างไรด้วย แม้ว่าในสังคมของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นแม่บทที่สำคัญของการใช้ทฤษฎี Due Process of Law แต่ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของคนในประเทศก็ยังมีอยู่ กลุ่มนักอนุรักษนิยมซึ่งนิยมในรูปแบบของ ทฤษฎี Crime Control Model จะเน้นในเรื่องการใช้อำนาจรัฐและอำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการจำกัดสิทธิส่วนบุคคลของพลเมือง ไม่สนใจในเรื่องสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นสาเหตุของ ปัญหาอาชญากรรม ก่อให้เกิดความล้มเหลวตามมา นั่นก็คือ สถิติอาชญากรรมและคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น คุณภาพชีวิตลดลง ในขณะที่เดียวกันระบบกฎหมาย หลักการหรือทฤษฎีทางสังคม และการเมือง สิทธิเสรีภาพของประชาชนตกอยู่ในภาวะอันตราย ผลที่เกิดขึ้นไม่เพียงแต่ทำให้เกิด ความเหลื่อมล้ำในทางเศรษฐกิจและต้องตกอยู่ในภาวะที่ไม่มีการตรวจสอบหรือถ่วงดุลในการใช้อำนาจเท่านั้น แต่ยังทำให้หลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคตามรัฐธรรมนูญให้อ่อนแอตามลงไปด้วย

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าประเทศไทยใช้หลักการทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) ในการควบคุมอาชญากรรม โดยจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกอาวุธปืนไปในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัว แต่สหรัฐอเมริกาใช้หลักการทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process of Law) ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชน มากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

บทที่ 3

สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะตามกฎหมายไทย และกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครอง พกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวของ กฎหมายระหว่างประเทศ ประเทศไทย และสหรัฐอเมริกา ในบทนี้เป็นการศึกษาเพื่อค้นหา ปัญหาอุปสรรค ความเหมือน ความแตกต่าง ข้อดีและข้อด้อยทางกฎหมายในแต่ละแง่มุม ซึ่งผู้ศึกษา ขอเสนอประเด็นสาระสำคัญเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวของประชาชน ความหมายของ อาวุธปืน คุณสมบัติผู้ขออนุญาตพกพาอาวุธปืน ความจำเป็นในการพกพาอาวุธปืน การตรวจสอบ คุณสมบัติในการออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงข้อกฎหมายหรือ มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยให้เหมาะสมต่อไป

1. กฎหมายระหว่างประเทศ

1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR)⁴⁵

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ถือกำเนิดขึ้น เพื่อประกันสิทธิและเสรีภาพ ขั้นพื้นฐานของปัจเจกชนทั่วทุกแห่ง ซึ่งได้รับการยกย่องขึ้นในปี พ.ศ. 2490 โดยคณะกรรมการภายใต้ คณะกรรมาธิการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ที่ ประชุมสมัชชาสหประชาชาติได้รับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยการลง คະแนนเสียง ซึ่งมีประเทศลงคะแนนเสียงสนับสนุน จำนวน 48 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ดออกเสียง จำนวน 8 ประเทศ และไม่มีประเทศใดลงคะแนนเสียงคัดค้าน สำหรับประเทศไทย ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 55 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2489

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ประกอบไปด้วยข้อความ 30 ข้อ มีเนื้อหา แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนแรก ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 1 และข้อ 2 กล่าวถึงหลักการสำคัญของสิทธิ มนุษยชนที่ว่า มนุษย์มีสิทธิติดตัวมาแต่เกิด มนุษย์มีศักดิ์ศรีมีความเสมอภาคกัน ดังนั้น จึงห้าม เลือกปฏิบัติต่อมนุษย์และควรปฏิบัติต่อกันเสมือนเป็นพี่น้อง สิทธิมนุษยชนนี้เป็นสิ่งที่ไม่สามารถโอน ให้แก่กันได้ จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลทุกประเทศที่จะสร้างหลักประกันแก่ทุกชีวิตด้วยการเคารพ

⁴⁵ Universal Declaration of Human Rights

หลักการของสิทธิเสรีภาพที่ปรากฏในปฏิญญานี้เพื่อให้สิทธิมนุษยชนเป็นมาตรฐานร่วมกัน สำหรับการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมทั้งในประเทศและระหว่างประเทศอันจะเป็นพื้นฐานแห่งเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

ส่วนที่สอง ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 3 ถึงข้อ 21 กล่าวถึงสิทธิของพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

ส่วนที่สาม ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 22 ถึงข้อ 27 กล่าวถึงสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (Economic Social and Cultural Rights)

ส่วนที่สี่ ปรากฏในคำปรารภ ข้อ 28 ถึงข้อ 30 กล่าวถึงหน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐ โดยการทำที่ซึ่งต้องดำเนินการสร้างหลักประกันให้มีการคุ้มครองสิทธิที่ปรากฏในปฏิญญานี้ ให้ได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจัง ห้ามรัฐกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจำกัดสิทธิของบุคคลมิให้ใช้สิทธิมนุษยชนละเมิดของผู้อื่น สังคม และโลก

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกอบด้วยข้อความ 30 ข้อ กล่าวโดยสรุปดังต่อไปนี้⁴⁶

- ข้อ 1 ทุกคนมีศักดิ์ศรีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน และต้องปฏิบัติต่อกันฉันพี่น้อง
- ข้อ 2 ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพ อย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกเลือกปฏิบัติ
- ข้อ 3 ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตอยู่และมีความมั่นคง
- ข้อ 4 ห้ามบังคับคนให้เป็นทาส และห้ามค้าทาสทุกรูปแบบ
- ข้อ 5 ห้ามการทรมาน หรือการลงโทษทารุณโหดร้ายผิดมนุษย์
- ข้อ 6 สิทธิในการได้รับการยอมรับว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
- ข้อ 7 สิทธิในการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
- ข้อ 8 สิทธิในการได้รับการเยียวยาจากศาล
- ข้อ 9 ห้ามการจับกุม คุมขัง หรือเนรเทศโดยพลการ
- ข้อ 10 สิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีอย่างเป็นธรรมและเปิดเผย
- ข้อ 11 สิทธิในการได้รับการสันนิษฐานว่าบริสุทธิ์ก่อนศาลตัดสิน และต้องมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด
- ข้อ 12 ห้ามรบกวนความเป็นอยู่ส่วนตัว ครอบครัว เคหสถาน การติดต่อสื่อสาร รวมทั้ง ห้ามทำลายชื่อเสียงและเกียรติยศ

⁴⁶ กระทรวงการต่างประเทศ. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน - Universal Declaration of Human Rights. 30 พฤษภาคม 2567 สืบค้นจาก <https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/>

ข้อ 13 เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ในประเทศ รวมทั้งการออกนอกประเทศหรือกลับเข้าประเทศโดยเสรี

ข้อ 14 สิทธิในการลี้ภัยไปประเทศอื่นเพื่อให้พ้นจากการถูกประหัตประหาร

ข้อ 15 สิทธิในการได้รับสัญชาติและการเปลี่ยนสัญชาติ

ข้อ 16 สิทธิในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

ข้อ 17 สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

ข้อ 18 เสรีภาพในความคิด มโนธรรม ความเชื่อ หรือการถือศาสนา

ข้อ 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก รวมทั้งการได้รับข้อมูล

ข่าวสาร

ข้อ 20 สิทธิในการชุมนุมโดยสงบและรวมกลุ่ม และห้ามบังคับเป็นสมาชิกสมาคม

ข้อ 21 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลทั้งทางตรงและโดยผ่านผู้แทน อย่างอิสระ และมี สิทธิเข้าถึงบริการสาธารณะโดยเท่าเทียมกัน

ข้อ 22 สิทธิในการได้รับความมั่นคงทางสังคม และได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการกำหนดระเบียบและทรัพยากรของประเทศตนเอง

ข้อ 23 สิทธิในการมีงานทำตามที่ต้องการ และได้รับการประกันการว่างงาน รวมทั้งได้รับค่าตอบแทนเท่ากันสำหรับงานอย่างเดียวกัน และรายได้ต้องพอแก่การดำรงชีพสำหรับตนเอง และครอบครัว ตลอดจนมีสิทธิก่อตั้งและเข้าร่วมสหภาพแรงงาน

ข้อ 24 สิทธิในการพักผ่อนและมีเวลาพักจากการทำงาน

ข้อ 25 สิทธิในการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างเพียงพอ ได้รับปัจจัยสี่ สวัสดิการ สังคม ประกันการว่างงาน เจ็บป่วย เป็นหม้าย ผู้สูงอายุตลอดจนต้องคุ้มครองแม่และเด็กเป็นพิเศษ

ข้อ 26 สิทธิในการได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน

ข้อ 27 สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชุมชน และได้รับการคุ้มครอง ทรัพย์สินทางปัญญา

ข้อ 28 สังคมต้องมีระเบียบทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อให้บุคคลได้รับสิทธิและเสรีภาพตามปฏิญานี้

ข้อ 29 บุคคลย่อมมีหน้าที่ต่อชุมชน การใช้สิทธิเสรีภาพจะต้องเคารพในสิทธิ และ เสรีภาพของผู้อื่น

ข้อ 30 ห้ามมิให้รัฐ กลุ่มชน หรือบุคคล กระทำการทำลายสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองในปฏิญานาน

ปฏิญญานี้ได้อธิบายสิทธิและเสรีภาพ 30 อย่าง ที่มนุษย์ทุกคนต้องมีและไม่มีใครพรากมันไปได้ สิทธิมนุษยชนทุกข้อล้วนมีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน และทุกรัฐบาลต้องให้ความสำคัญต่อสิทธิมนุษยชนทุกข้ออย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม รัฐทุกรัฐมีหน้าที่ในการปกป้องและทำให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงสิทธิมนุษยชนได้โดยไม่คำนึงถึงอุดมการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของชาติ ทั้งของรัฐและของประชาชน ดังนั้น ไม่ว่ามนุษย์จะมีความแตกต่างอย่างไรหนึ่งบรรทัดฐานสำคัญที่เป็นหัวใจของสิทธิมนุษยชนทุกข้อที่ระบุไว้ในปฏิญญา ก็คือ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิโดยที่ใครก็พรากไปไม่ได้ นั่นหมายถึงไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่ จะฐานะอย่างไรล้วนได้รับสิทธิมนุษยชนเหมือนกันทุกคน ทุกชาติ ศาสนา อุดมการณ์ เพศสภาพ ภาษา ฝ่ายทางการเมือง เพราะในปฏิญญานี้ คำว่าสากลแปลว่า ทุกคนในทุกที่

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนฉบับนี้ ถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลก ซึ่งสิทธิเหล่านี้ได้เป็นรากฐานสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน กฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนทุกฉบับในปัจจุบันล้วนมีพื้นฐานและได้รับการพัฒนามาจากปฏิญญาสากลฉบับนี้ทั้งสิ้น และกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนเหล่านี้ก็ได้กลายเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนากฎหมายภายในประเทศของประเทศต่างๆ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนในประเทศของตน ทั้งนี้ โดยที่ประชาคมโลกตระหนักถึงความสำคัญของปฏิญญาสากลฯ ในฐานะแม่บทของสิทธิมนุษยชน ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนจึงเป็นเอกสารที่ได้รับการแปลภาษามากที่สุดในโลก

1.2 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)⁴⁷

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights) หรือ ICCPR เป็นสนธิสัญญาพหุภาคี ซึ่งสมาชิกใหญ่แห่งสหประชาชาติรับรองเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2509 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2519 สนธิสัญญานี้ให้คำมั่นสัญญาว่าภาคีจะเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการชุมนุม สิทธิเลือกตั้ง

⁴⁷ กระทรวงการต่างประเทศ. ICCPR กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง วันที่ 30 พฤษภาคม 2567 สืบค้นจากจาก <https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/international-human-rights-mechanism/ICCPR.php>

และสิทธิในการได้รับการพิจารณาความอยุติธรรม⁴⁸ ซึ่งประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของสนธิสัญญา โดยการภาคยานุวัติ เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2539 และมีผลบังคับใช้กับไทยเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2540 สาระสำคัญของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองประกอบด้วยวรรค อารัมภบท และบทบัญญัติ 53 ข้อ ซึ่งแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง วรรคอารัมภบท กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎบัตรสหประชาชาติ รวมทั้งหน้าที่ของบุคคลที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และได้รับสิทธิทั้งด้านพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

ส่วนที่สอง กล่าวถึงสิทธิในการกำหนดเจตจำนงตนเอง (right of self-determination)

ส่วนที่สาม กล่าวถึงพันธกรณีของรัฐภาคีที่รับรองจะเคารพและประกันสิทธิของบุคคลรวมถึงการห้ามการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะด้วยเหตุผลทาง เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง สัญชาติ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคม ถิ่นกำเนิด หรือสภาพอื่นใด โดยจะดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติภายในประเทศ ประกันว่าบุคคลที่ถูกละเมิดจะได้รับการเยียวยา ไม่ว่าบุรุษหรือสตรีจะได้รับสิทธิพลเมืองและการเมืองอย่างเท่าเทียมกัน การลิดรอนสิทธิในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการห้ามการตีความกติกานี้ในอันที่จะไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพอื่นๆ

ส่วนที่สี่ กล่าวถึงสาระของสิทธิในส่วนที่เป็นสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิในการมีชีวิตอยู่ เสรีภาพจากการถูกทรมาน การห้ามบุคคลมิให้ตกอยู่ในภาวะเยี่ยงทาส การห้ามบุคคลมิให้ถูกจับกุมโดยตามอำเภอใจ การปฏิบัติต่อผู้ถูกลิดรอนเสรีภาพอย่างมีมนุษยธรรม การห้ามบุคคลถูกจำคุกด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน ความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กฎหมาย การห้ามมิให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาอันหลังสิทธิการได้รับรองเป็นบุคคลตามกฎหมาย การห้ามแทรกแซงความเป็นส่วนตัว การคุ้มครองเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสงครามหรือก่อให้เกิดความเกลียดชังทางเชื้อชาติ สิทธิที่จะชุมนุมอย่างสันติ การรวมกันเป็นสมาคม สิทธิของชายหญิงที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมในการมีครอบครัว การคุ้มครองสิทธิเด็ก และการที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ การรับรองว่าบุคคลทั้งปวงย่อม

⁴⁸ กระทรวงการต่างประเทศ. ICCPR กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง วันที่ 30 พฤษภาคม 2567 สืบค้นจาก <https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/international-human-rights-mechanism/ICCPR.php>

เสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน การรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยทางเผ่าพันธุ์ ศาสนา และภาษาภายในรัฐ

ส่วนที่ห้า กล่าวถึงการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในกติกา รวมถึงพันธกรณีในการเสนอรายงานของรัฐบาล การยอมรับอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน และขั้นตอนการพิจารณาข้อร้องเรียน ส่วนที่หก กล่าวเกี่ยวกับการห้ามตีความไปในทางขัดกับกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมทั้งการมีให้ตีความในการที่จะลดทอนสิทธิที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าสิทธิเสรีภาพ แบ่งออกเป็น

(1) สิทธิทางการเมือง เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง และสิทธิในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง

(2) สิทธิพลเมือง เช่น เสรีภาพในชีวิต เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและในการแสดงออก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้มีหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และเสรีภาพในชีวิตของตนเองที่ไม่มีใครมาพรากไปจากตนได้ ทั้งนี้ ในระดับชาติ สิทธิต่างๆ นั้นมีการนำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ กฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบข้อบังคับ คำตัดสินของศาลที่เป็นบรรทัดฐาน นโยบายแห่งรัฐ เป็นต้น สำหรับประเทศไทยนั้น ได้เข้าร่วมเป็นภาคีด้วย ดังนั้น รัฐจึงต้องให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการมีชีวิตอยู่ ทั้งรัฐเป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง และโดยประชาชนสามารถมีสิทธิเสรีภาพในการปกป้องชีวิตของตน โดยการออกกฎหมายเป็นการให้เสรีภาพในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในชีวิตของประชาชน ตั้งแต่กฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งก็คือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายลำดับรองลงมา เช่น พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นต้น

2. สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะตามกฎหมายไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และประมวลกฎหมายอาญา โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

ความหมายของอาวุธปืนตามกฎหมายไทย กฎหมายควบคุมอาวุธปืนของไทยที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีเพียงฉบับเดียว ได้แก่ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ตามมาตรา 4 คำว่า “อาวุธปืน” หมายความว่า ความรวมถึงอาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด และอาจหมายความรวมถึง

(1) อาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุน ปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใด ซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงาน และ

(2) ส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธปืนซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำว่า “อาวุธปืน” กฎกระทรวงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2491) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ข้อ 1 กำหนดให้ส่วนของอาวุธปืนต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็น “อาวุธปืน” ตามความในมาตรา 4 (1) คือ (1) ลำกล้อง (2) เครื่องกระสุนปืนเลื่อน หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลูกเลื่อน (3) เครื่องลั่นไก หรือส่วนประกอบสำคัญของเครื่องลั่นไก (4) เครื่องส่งกระสุน ของกระสุน หรือส่วนประกอบสำคัญของสิ่งเหล่านี้

ดังนั้น ความหมายโดยรวมของอาวุธปืน จึงน่าจะเป็นอาวุธหรือส่วนประกอบใดที่สามารถส่งเครื่องกระสุนปืนออกไปได้นั่นเอง

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่ได้กำหนดเรื่องสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะไว้เป็นการเฉพาะ แต่รัฐธรรมนูญก็ได้มีบทบัญญัติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลไว้โดยทั่วไป ตามมาตรา 25 และมาตรา 26 ดังนี้

มาตรา 25 ความว่า สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีกรตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่ได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ สามารถยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำ ความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐตามที่กฎหมาย บัญญัติ

มาตรา 26 วรรคแรก ความว่า การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือ เสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติ เงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของ บุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุ เหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

อีกทั้งก็ได้มีบทบัญญัติในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ไว้โดยเฉพาะ ตามมาตรา 28 วรรคแรก ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” อันจะเห็น ได้ว่ารัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน ซึ่งหมายความรวมถึง การใช้สิทธิป้องกันตัวมิให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพเหล่านี้ก็ นำไปสู่การออกหลักเกณฑ์ตามกฎหมายต่างๆ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของ ประชาชน โดยรัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็จำกัดสิทธิเสรีภาพได้ตามสมควร ด้วย

ตัวอย่างคดีของศาลปกครองสูงสุด เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการขอมีอาวุธปืน

ในคำพิพากษาคดีหมายเลขดำที่ อ.638-639/2558 คดีนี้มีประเด็นที่ได้แย้งกันว่า ใน การพิจารณาคำขออนุญาตมีอาวุธปืนนั้น นายทะเบียนจะต้องให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งแสดง พยานหลักฐานตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือไม่ ซึ่งบทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขึ้นเพื่อคุ้มครองสิทธิของคู่กรณีในที่นี้คือผู้ ยื่นคำขอ แม้เรื่องนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้ยื่นคำขอมีและใช้อาวุธปืนจะเห็นว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทยตลอดจนกฎหมายอื่นได้บัญญัติรับรองคุ้มครองสิทธิในชีวิต ร่างกาย เสรีภาพและ ทรัพย์สินให้พ้นจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้อง คดีมีและใช้อาวุธปืนยาวจึงย่อมเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีให้ใช้ได้แต่เพียงอาวุธปืนพกสั้นได้อย่าง เดียวเท่านั้น แต่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มิได้รับรองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในอันที่จะซื้อ มี และใช้อาวุธปืนไว้ทั้งโดยชัดแจ้งหรือ โดยปริยาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ปฏิเสธไม่ออกใบอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีผลหรืออาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในกระบวนการ พิจารณาทางปกครองแต่อย่างใด ดังนั้น การพิจารณาทางปกครองโดยไม่ให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาส

ที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งดังกล่าวและมีโอกาสโต้แย้งข้อเท็จจริงตลอดจนแสดงพยานหลักฐานของตนก่อน จึงไม่ขัดต่อบทบัญญัติมาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญสำหรับการทำคำสั่งทางปกครองที่มีผลหรืออาจจะมีผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณี

ในกรณีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาถึงความมีอยู่แห่งสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งยื่นคำขออนุญาตมีและใช้อาวุธปืนว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิได้รับรองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลในอันที่จะมีและใช้อาวุธปืน และได้วินิจฉัยถึงสภาพของอาวุธปืนด้วยว่า เป็นสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสวัสดิภาพในชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศและความสงบเรียบร้อยของประชาชน กรณีจึงเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับการอนุญาตให้มีหรือใช้อาวุธปืนนี้ เป็นกรณีที่กฎหมายห้ามกระทำการเว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษนั่นเอง

2.2 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนเพียงฉบับเดียวที่ใช้บังคับอยู่จนถึงปัจจุบัน มีสาระดังนี้

2.2.1 การมีและการพกพาอาวุธปืน

สำหรับประเทศไทยนั้น การที่บุคคลได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ป.4) มีเหตุผลเพียงว่า บุคคลนั้นสามารถมีอาวุธปืนไว้ใช้ภายในบ้านหรือเคหสถานเพื่อใช้ในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินเท่านั้น จะพกพาอาวุธปืนนั้นออกไปนอกบ้านหรือที่สาธารณะไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตมีใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนติดตัว (ป.12) เสียก่อน มิฉะนั้นจะต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยได้มีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการห้ามพกพาอาวุธปืนไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและ ดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490

มาตรา 8 ทวิ ความว่า ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดย ไม่ได้รับใบอนุญาตให้มียาอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็น และเร่งด่วนตามสมควรแก่ พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่

(1) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหาร และตำรวจ ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

(2) ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) (ข) หรือ (ค) ซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(3) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้ตามมาตรา 5 วรรคหนึ่ง (1) (ง) ซึ่งอยู่ในระหว่างการช่วยเหลือราชการและมีเหตุจำเป็นต้องมีและใช้อาวุธปืนในการนั้น

2.2.2 ความหมายของการพาอาวุธปืนติดตัว

คำว่า “พาอาวุธปืน” หมายถึง การนำติดไปกับตัวด้วยซึ่งส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืนดั่งนั้น แม้จะพาติดตัวไปเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของอาวุธปืน เช่น ลำกล้อง หรือเครื่องกระสุนปืน ก็มีความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปด้วย

2.2.3 บทลงโทษ

สำหรับโทษ กำหนดไว้ในมาตรา มาตรา 72 ทวิ วรรคสองและวรรคสามตามลำดับ ดังนี้ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้นั้นฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิ วรรคสองด้วย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปีและปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท ผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 8 ทวิ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จากบทบัญญัติข้างต้น สามารถแยกความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปได้ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1) ความผิดฐานพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ตามมาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง

2) ความผิดฐานพาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ตามมาตรา 8 ทวิ วรรคสอง ซึ่งคำว่าชุมนุมชนนั้น เป็นการรวมกลุ่มกันโดยบุคคลทั่วไปหลายๆคน มิใช่บุคคลเฉพาะบางหมู่ บางพวก เช่น ที่ประชุมผู้ถือหุ้นบริษัทจำกัด ชุมนุมนักศึกษา ทั้งต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ หมายถึง การบูชาสิ่งที่สักการะ เช่น งานวันวิสาขบูชา งานเข้าพรรษา จะเป็นศาสนาใดหรือสิ่งที่เคารพบูชาอื่นใด เช่น งานไหว้เจ้าหรือเทวดา หรือจัดขึ้นเพื่อการรื่นเริง เช่น งานวัด งานชุมนุมประจำปีจัดขึ้นแก่บุคคลทั่วไป ส่วนที่จัดขึ้นเพื่อการอื่นใดนั้น หมายความว่าทำนองเดียวกับนมัสการหรือการรื่นเริง มิใช่ หมายถึงงานอื่นใดก็ได้โดยไม่มีข้อจำกัด เช่น การชุมนุมประท้วง มิใช่การอื่นใดทำนองเดียวกับนมัสการหรือการรื่นเริง นอกจากจะมีการรื่นเริงเป็นหลักรวมอยู่

2.2.4 ข้อยกเว้นความรับผิดชอบพาวารูปืนติดตัว

ตามมาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่ง ตอนท้าย ความว่า “เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัว เมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์” จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขที่กำหนดไว้ 2 ประการ ดังต่อไปนี้

1) กรณี “จำเป็น” ซึ่ง ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายว่า ต้องเป็นอย่าง นั้น ต้องทำ ขาดไม่ได้ ดังนั้น จำเป็น จึงหมายถึง กรณีที่ต้องกระทำโดย ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

2) กรณี “เร่งด่วน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายว่า รวดเร็ว มาก รวดเร็วยิ่ง ดังนั้น เร่งด่วน จึงหมายถึง กรณีที่หากไม่ได้กระทำในเวลานั้น จะก่อให้เกิดผลเสียหาย ขึ้นในเวลานั้นหรือในเวลาอันใกล้จะถึงอย่างแน่นอน

เหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ จึงหมายความว่า มีความจำเป็นและเร่งด่วน ที่ไม่อาจจะร้องขอความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่ปราบปราม และจับกุมอาชญากรหรือผู้ที่กระทำความผิดได้อย่างทันท่วงที หากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดอันตรายร้ายแรงแก่ชีวิตร่างกาย หรือทรัพย์สินของตนหรือบุคคลอื่นได้

โดยบันทึกสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ 0503(ส)/277663 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2525 เรื่อง เกี่ยวกับการตรวจค้นบุคคลพกพาอาวุธปืนในทางสาธารณะสถาน ได้มีแนวทางพิจารณาในการตรวจค้นบุคคลที่พกพาอาวุธปืนติดตัวไปในทางสาธารณะ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกี่ยวข้องได้ใช้ดุลพินิจประกอบการ ดังนี้

1) ถ้าได้นำอาวุธปืนใส่กระเป่าเก็บไว้ในช่องเก็บของท้ายรถ ซึ่งไม่สามารถหยิบใช้ได้ ทันทีทันใด

2) เอาอาวุธปืนใส่กระเป่าใส่กุญแจแล้ววางไว้ในรถซึ่งไม่สามารถหยิบใช้ได้ ทันทีทันใด

3) ไปเก็บเงินจากลูกค้าต่างจังหวัด จำนวนเป็นหมื่นๆ นำติดตัวมาแล้วมีอาวุธปืน ได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนแล้วใส่ในช่องเก็บของ หนักรถยนต์เพื่อป้องกันตัวและทรัพย์สิน

4) ไปเก็บเงินจากลูกค้าต่างจังหวัด นำอาวุธปืนติดตัวมาด้วย โดยแยกอาวุธปืนและ เครื่องกระสุนออกจากกัน ใส่กระเป่าเอกสารไว้ที่พนักเบาะหลังรถยนต์

5) ห่ออาวุธปืน และแท่นบรรจุลูกกระสุน (แม็กกาซีน) แยกออกคนละห่อ เก็บไว้ใน กระโปรงรถยนต์ซึ่งใส่กุญแจ

2.2.5 หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลพาอาวุธปืนติดตัว

การออกใบอนุญาตให้บุคคลใดพาอาวุธปืนติดตัวไปได้นั้น จะออกให้เฉพาะแก่บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนจากนายทะเบียนท้องที่แล้วเท่านั้น หมายความว่าบุคคลที่จะพาอาวุธปืนติดตัวได้นั้นจะต้องมีใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) แล้ว

2.2.6 คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตพาอาวุธปืนติดตัว

สำหรับประชาชนชาวไทย กล่าวคือ ต้องมีสัญชาติไทย กรณีไม่มีสัญชาติไทย ต้องมี หนังสือรับรองความประพฤติจากข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งตั้งแต่ระดับผู้บังคับการ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

(1) อายุ 35 ปี ขึ้นไป ยกเว้นบุคคลที่เคยได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวจาก ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ได้รับมอบอำนาจให้สั่งและปฏิบัติราชการแทนในการอนุญาต

(2) มีเงินฝากในสถาบันการเงินอย่างน้อย 1,000,000 บาท และมีการฝากเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนติดต่อกันจนถึงวันยื่นคำร้อง หรือสามารถใช้พันธบัตรรัฐบาลหรือสลากออมสินที่มีมูลค่า 1,000,000 บาทขึ้นไป

(3) กรณีเป็นเจ้าของกิจการ หรือกรรมการผู้จัดการบริษัทหรือกรรมการผู้รับมอบอำนาจผูกพันบริษัท ต้องมีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10,000,000 บาทขึ้นไปและมีเงินหมุนเวียนในบัญชีกระแสรายวันของบริษัทในรอบ 1 ปี เกินกว่า 10,000,000 บาทขึ้นไป

2.2.7 หลักฐานในการขออนุญาตพาอาวุธปืนติดตัวที่ต้องนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่⁴⁹

1) คำร้องขอมอบใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว (แบบ ป.1) พร้อมรายละเอียดประกอบท้ายแบบคำร้อง

2) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) ฎมิลำเนาในแบบ ป.4 ต้องตรงกับทะเบียนบ้านและเป็นข้อมูลในปัจจุบัน พร้อมสำเนา 1 ชุด

⁴⁹ สำนักงานกิจการยุติธรรม.(2565). พกปืนอย่างไรให้ถูกกฎหมาย. 5 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก https://lamp.oja.go.th/MiddleFile/Interesting_Event/132450637262305091_19%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%20%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%B7%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%96%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf

- 3) ทะเบียนบ้าน พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 4) รูปถ่ายหน้าตรง แต่งชุดสากล หรือชุดสุภาพ ไม่สวมหมวก ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป
- 5) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งสามารถใช้แทนบัตร ประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526
- 6) หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน สำเนาบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของบริษัท ในรอบ 1 ปี โดยการรับรองจากกรรมการ ใช้ในกรณีที่ เป็นเจ้าของกิจการหรือกรรมการผู้จัดการบริษัท หรือกรรมการผู้รับมอบอำนาจผูกพันบริษัท
- 7) บัญชีเงินฝากธนาคาร โดยการรับรองจากธนาคาร ถ่ายสำเนาทุกหน้า และรับรองทุกหน้าพร้อมตราประทับโดยธนาคาร บัญชีฝากประจำ หรือออมทรัพย์ หรือ สำเนาพันธบัตรรัฐบาล หรือสำเนาสลากออมสิน จำนวน 1,000,000 บาท ขึ้นไป เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนติดต่อกัน จนถึงวันที่ยื่นคำร้อง
- 8) หลักฐานการประกอบอาชีพ พร้อมสำเนา 1 ชุด เช่น หากเป็นเจ้าของกิจการจะใช้สำเนาใบทะเบียนการค้า หรือ หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทโดยได้รับการรับรองจาก คณะกรรมการที่สามารถลงชื่อผูกพันบริษัทได้ เป็นต้น
- 9) สำเนาหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลในรอบปีที่ผ่านมา
- 10) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง สำหรับกรณีผู้ขอมีอายุ 75 ปี ขึ้นไป
- 11) หลักฐานแสดงเหตุผลความจำเป็นพิเศษมากกว่าปกติธรรมดา ที่ต้องการใช้เป็น หลักฐานประกอบในการพิจารณาอนุญาตให้มีอาวุธปืน
- 12) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนติดตัว พร้อมสำเนา 1 ชุด (ถ้ามี)
- 13) หนังสือรับรองความประพฤติจากผู้บังคับบัญชาสำหรับกรณีรับราชการได้แก่
 - (1) ข้าราชการพลเรือน ผู้รับรองต้องเป็นผู้บังคับบัญชาระดับรองอธิบดี หรือ เทียบเท่าขึ้นไปในส่วนกลางหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดขึ้นไปในส่วนภูมิภาค
 - (2) พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้รับรองต้องมีตำแหน่งรองหัวหน้าหน่วยงานรัฐวิสาหกิจนั้น หรือเทียบเท่าขึ้นไป
 - (3) ข้าราชการทหารที่มียศต่ำกว่าพลตรี พลเรือตรี หรือพลอากาศตรี ต้องมี หนังสือรับรองจากผู้บังคับบัญชาชั้นยศพลโท พลเรือโท พลอากาศโท

(4) ข้าราชการตำรวจชั้นยศต่ำกว่าพลตำรวจตรีต้องมีหนังสือรับรองจากผู้บังคับบัญชา หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือ ผู้บังคับการหน่วยขึ้นตรงสำหรับข้าราชการตำรวจที่สังกัดในระดับกองบังคับการขึ้นตรงต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

(5) ผู้ปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ช่วยเหลือราชการในการป้องกันประเทศ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ อันหมายความว่าถึง

(ก) ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ข) ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้างของกรมการปกครอง สมาชิกกอง อาสารักษาดินแดน และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองบัญชาการกองอาสารักษาดินแดน

(ค) ประชาชนผู้ได้รับมอบให้มีและใช้อาวุธปืนจากหน่วยราชการที่มอบให้ ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการในเขตจังหวัด จะต้องหนังสือรับรองจากผู้ว่าราชการ จังหวัด

(6) ข้าราชการการเมืองท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ข้าราชการในสังกัด กรุงเทพมหานคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน จะต้องหนังสือรับรองจากปลัดกรุงเทพมหานครขึ้นไป

(7) ข้าราชการตำรวจยศพลตำรวจตรี ข้าราชการทหารยศพลตำรวจตรีขึ้นไป ไม่ต้องมีหนังสือรับรอง ทั้งนี้ต้องระบุตำแหน่ง ระดับของตำแหน่ง หน้าที่ความรับผิดชอบ ความประพฤติ และเหตุผลจำเป็นที่ต้องพกพาอาวุธปืนติดตัว

2.2.8 การพิจารณาการออกใบอนุญาตพาอาวุธปืนติดตัว

1) ให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณา พิจารณาจากเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องใช้อาวุธปืนติดตัว ตามหลักฐานที่ผู้ขออนุญาตอ้างอิงและนำประกอบการพิจารณา

โดยการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานในการออกใบอนุญาตให้บุคคลพกพาอาวุธปืนนั้น สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการวางแนวทางไว้ให้พิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นของผู้ขอ อนุญาตพกพาอาวุธปืน ซึ่งบุคคลที่จะได้รับอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้มี และใช้อาวุธปืนตามมาตรา 7 และ 9 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และมีเหตุผลเพื่อใช้ในการป้องกันตนหรือทรัพย์สิน หรือเพื่อการกีฬา เช่น

(1) การประกอบอาชีพจำเป็นต้องมีทรัพย์สินและเงินทองหรือของมีค่าติดตัวไป ด้วยระหว่างเดินทาง

(2) ใช้ในการให้ความคุ้มครองตนเองหรือทรัพย์สินที่อาจถูกประทุษร้าย

(3) ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การสืบสวนปราบปรามการกระทำความผิด การอารักขาบุคคลสำคัญในเขตพื้นที่อันตราย การรักษาทรัพย์สินของรัฐ เป็นต้น หรือ เป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานผู้รักษาความสงบเรียบร้อย

(4) ในการกีฬา (เฉพาะอาวุธปืนที่ใช้ในการกีฬาเท่านั้น)

(5) ในกิจการอื่น ๆ ตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นสมควร⁵⁰

2) การพิจารณาอนุญาต ให้พิจารณาจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดเหตุผล และความจำเป็น ทั้งยังสามารถทำความเข้าใจได้เสมอ ดังนี้

(1) อนุญาตทั่วราชอาณาจักร บันทึกข้อความที่ ตร.0514.412/7517 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2535 เรื่องหลักเกณฑ์และ แนวทางปฏิบัติในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัว

(2) อนุญาตเป็นรายจังหวัด

(3) อนุญาตเฉพาะกรุงเทพมหานคร

3) ชนิดของอาวุธปืนที่อนุญาตให้มีการพาติดตัว คือ อาวุธปืนที่จัดอยู่ในประเภทของอาวุธปืนพกสั้นที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้เพียงคนละ 1 กระบอกเท่านั้น

(1) ขนาดอาวุธปืนที่จะได้รับอนุญาตให้พาติดตัวได้ พิจารณาจากขนาดกว้างปากลำกล้องต้องไม่เกินกว่า .38 นิ้ว หรือ 9 มม.

(2) สำหรับอาวุธปืนที่อานุภาพร้ายแรง เช่น อาวุธปืนขนาด .357 หรือที่มีขนาด กว้างลำกล้องเกินกว่า .38 นิ้ว หรือ 9 มม. เช่น .40 นิ้ว .41 นิ้ว หรือ .45 นิ้ว จะไม่พิจารณาอนุญาตให้ผู้ใด ยกเว้นบุคคล ต่อไปนี้ โดยอยู่ในดุลพินิจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้รับมอบอำนาจ

(ก) พระบรมวงศานุวงศ์ตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป

(ข) ข้าราชการตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้พิพากษา สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องคมนตรี แต่ต้องเคยได้รับอนุญาตให้มีและใช้เฉพาะ ผู้พิพากษาและพนักงานอัยการ (แบบ ป.4) มาก่อน 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2528 เพิ่มเติมที่ไม่ได้รับการยกเว้น

(ค) ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พลตำรวจ ซึ่งดำรงตำแหน่งหน้าที่ ด้าน การป้องกันและปราบปราม สืบสวนหาข่าว และตำรวจชั้นสัญญาบัตรข้าราชการพลเรือนหรือพนักงาน ในองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า ระดับ 3 ซึ่งดำรง

⁵⁰บันทึกข้อความที่ ตร.0514.412/7517 ลว. 27 พฤษภาคม 2535 เรื่อง หลักเกณฑ์และ แนวทางปฏิบัติ ในการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลมีอาวุธปืนติดตัว

ตำแหน่งหน้าที่ ป้องกันและปราบปราม สืบสวนหาข่าวในพื้นที่ที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

(ง) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และสารวัตรกำนันที่ปฏิบัติหน้าที่ ในเขตพื้นที่ที่อาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สิน

4) ผู้ขออนุญาตที่ถูกสั่งพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวไม่ว่ากรณีใดๆ ให้พิจารณาระดับการขออนุญาตครั้งต่อไปมีกำหนด 1 ปี นับแต่วันที่สั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

2.3 กฎหมายอื่นๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 371 ความว่า ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะ โดยเปิดเผยหรือไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนำสารการรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้อง ระวังโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาทและให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบอาวุธนั้น หากผู้ใดฝ่าฝืนมาตรานี้ก็จะมีผลความผิดฐานพาอาวุธปืนไปโดยไม่มีเหตุสมควร ซึ่งก็จะมีโทษที่แตกต่างจากมาตรา 72 ทวิวรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490

จากบทบัญญัติดังกล่าว เหตุสมควร หมายถึง การพาอาวุธปืนไปโดยมีเหตุผลจำเป็น หรือมีเหตุผลเพียงพอที่จะพาอาวุธปืนติดตัวไป เช่น ผู้ร้ายเข้าไปปล้นทรัพย์ในบ้านจึงหยิบอาวุธปืนไล่จับตามคนร้ายออกมานอกบ้านไปยังทางสาธารณะ⁵¹

3. สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกามีกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ได้แก่ รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน พระราชบัญญัติการบังคับใช้กระสุนปืนและอาวุธปืนนิวยอร์ก กฎหมายอาญาของรัฐนิวยอร์ก และกฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

⁵¹ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ, พิมพ์ครั้งที่ 7.

3.1 รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (United States Constitution)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ในการต่อสู้เพื่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมาโดยตลอดจน อาจกล่าวได้ว่า สิทธิเสรีภาพ เป็นปัจจัยหลักของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและเป็นพื้นฐานของการก่อตั้งสหรัฐอเมริกา ดังนั้น กฎหมายของสหรัฐอเมริกาจึงไม่สามารถที่จะจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้เกินกว่าความจำเป็นในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยได้ สหรัฐอเมริกามีแนวทางการควบคุมเกี่ยวกับอาวุธปืนที่ผ่อนปรนมาก

3.1.1 สิทธิในการพกพาอาวุธ (right to bear arms)

ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เป็นสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1791) ซึ่งกำหนดการมีอาวุธของประชาชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ในบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1791) ดังกล่าวให้สิทธิในการถืออาวุธปืนแก่ประชาชนชาวอเมริกา โดยบัญญัติว่า “กองกำลังอาสาสมัครที่มีวินัยที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ ดังนั้น สิทธิที่ประชาชนจะมีและถือครองอาวุธจะต้องไม่ถูกล่วงละเมิด” ซึ่งบทบัญญัตินี้เกิดขึ้นเนื่องจากในสมัยก่อนอาณานิคมอเมริกานั้นอาศัยกองกำลังประชาชนที่มีปืนเป็นกองกำลังอาสาสมัครร่วมกับอังกฤษในสงครามการประกาศอิสรภาพ ดังนั้น สิทธิของประชาชนที่มีและถืออาวุธปืนได้นั้น จึงเป็นสิทธิที่สามารถอ้างได้⁵² ประชาชนจึงสามารถพกพาอาวุธปืนไปที่ไหนก็ได้ที่ตนต้องการ⁵³ บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ 2 นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ คุ้มครองมลรัฐและกองทหารอาสาสมัครประจำท้องถิ่นให้พ้นจากอำนาจของรัฐบาลกลาง และได้มีการตกลงกันว่าบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 นี้กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันการแทรกแซงของรัฐบาล กลางในกองทหารอาสาสมัคร มิได้เป็นการรับประกันว่าพลเมืองแต่ละคนจะมีสิทธิที่จะครอบครอง หรือพกพาอาวุธปืน เช่นในคดี United States v. Cruikshank ได้วางหลักว่า ไม่มีผลกระทบใดๆ มากไปกว่าจำกัดอำนาจรัฐบาลกลาง และในคดี Presser v. Illinois ศาลได้กล่าวเกี่ยวกับบทแก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 อีกว่า เป็นข้อจำกัดอำนาจเฉพาะสภาครองเกรสและอำนาจรัฐบาลกลาง มิใช่การจำกัดอำนาจมลรัฐ⁵⁴ ดังนั้น บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 นี้ ไม่ผูกมัดกฎหมายอาวุธปืนของมลรัฐ แต่ละมลรัฐจึงสามารถบัญญัติกฎหมายของตนขึ้นมาใช้ได้ (State

⁵² โกวิท วงศ์สุรวัดณ์. รัฐธรรมนูญและการเมืองการปกครองสหรัฐอเมริกา. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ, 2544. หน้า 78

⁵³ Ben Garrett, History of the Second Amendment a Timeline of Gun Rights in America, Retrieved May 10, 2014 from <http://civilliberty.about.com/od/guncontrol/a/Second-Amendment-History.htm>

⁵⁴ library of Congress, United States: Gun Ownership and the Supreme Court, Retrieved May 14, 2014 from <http://www.loc.gov/law/help/secondamendment.php>

Law) ในคดี United States v. Cruikshank ศาลสูงสุดได้วางระเบียบเกี่ยวกับอาวุธปืนว่า บทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 นี้ไม่ได้ให้สิทธิแก่เอกชนใดที่จะมีหรือใช้อาวุธปืน รัฐบาลกลางแห่งสหรัฐอเมริกาไม่มีสิทธิที่จะเก็บภาษีและวางระเบียบเกี่ยวกับการผลิตอาวุธปืน รวมทั้งการขนย้ายอาวุธปืนสำหรับการค้าระหว่างมลรัฐ และระเบียบข้อบังคับเช่นนั้นไม่เป็นการขัดกับบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 แต่ทั้งนี้ระเบียบเกี่ยวกับอาวุธปืนก็เปรียบเสมือนได้กับกฎหมายของรัฐบาลกลางอื่นๆ กล่าวคือต้องมีกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้จากประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในที่ดิน ทรัพย์สิน และความปลอดภัยในชีวิตร่างกายยังทำให้การมีอาวุธปืนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับพลเมืองชาวอเมริกัน ดังนั้น ประชาชนชาวอเมริกันซึ่งอาศัยอยู่ในสหรัฐอเมริกาจึงมีความคิดว่าการมีอาวุธปืนนั้นเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันพึงมีของบุคคลแต่บุคคลนั้นๆ ยอมให้รัฐเข้ามาควบคุมได้เพียงบางส่วนเท่านั้น เพื่อความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม⁵⁵ นอกจากนี้ประวัติศาสตร์การต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิในที่ดินรวมตลอดทั้งทรัพย์สินและความปลอดภัยในชีวิตร่างกาย ยังทำให้การมีอาวุธปืนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสังคมสหรัฐอเมริกา เนื่องจากประชาชนในประเทศสหรัฐอเมริกามีความรู้สึกว่าการมีอาวุธปืนเป็นสิทธิพื้นฐานของบุคคล เพียงแต่ยอมให้รัฐเข้ามาควบคุมได้บางส่วน เพื่อความสงบเรียบร้อยและ ความปลอดภัยของสังคมส่วนรวมเท่านั้น กล่าวคือรัฐต้องมีหน้าที่ยืนยันในสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะมีไว้ซึ่งอาวุธปืน

ตัวอย่างคดีของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว

ศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา ในคดี District of Columbia v. Heller⁵⁶ ได้อธิบายความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ว่า เป็นไปเพื่อให้ประชาชนสามารถปกป้องตัวเองจากความรุนแรงอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยภัยคุกคามดังกล่าวนี้แน่นอนมาจากการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบหรือจากอาชญากรที่รัฐไม่ยอมควบคุมหรือไม่สามารถควบคุมก็ได้ ด้วยเหตุที่สิทธิในการครอบครองอาวุธเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองการกระทำของรัฐ รวมถึงการตรากฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิดังกล่าวจึงอาจถูกโต้แย้งต่อศาลในประเด็นความชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้

ต่อมาในปี ค.ศ. 2022 ศาลสูงแห่งสหรัฐอเมริกาได้วินิจฉัยด้วยคะแนน 6 ต่อ 3 เสียง ในคำพิพากษา คดี New York State Rifle & Pistol Assn. ,INC. v. BRUEN ว่า เงื่อนไข “เหตุอันสมควร” ตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 14 และครั้งที่ 2 โดยขัดขวางประชาชนที่จำเป็นต้องป้องกันตัวตามปกติธรรมดาที่จะใช้สิทธิในการมีและพกพา

⁵⁵ สวนิต สตงคุณท์, ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544. หน้า 98-99

⁵⁶ District of Columbia v. Heller, 554 U.S. 570 (2008).

อาวุธปืนในที่สาธารณะ โดยคดีนี้สืบเนื่องมาจากบทบัญญัติมาตรา §400.00(2)(f) แห่งประมวลกฎหมายอาญาของรัฐนิวยอร์กที่กำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตครอบครองและพกพา โดยปกปิดซึ่งปืนพก (pistol) หรือปืนพกลูกโม่ (revolver) ที่จะออกให้ได้ก็แต่ เฉพาะแก่ผู้มีเหตุอันสมควร (proper cause) โดยผู้ขอรับใบอนุญาตจะถือว่า “มีเหตุอันสมควร” ก็ต่อเมื่อสามารถแสดงให้เห็นถึง “ความจำเป็นในการป้องกันตัวที่แตกต่างจากบุคคลอื่นทั่วไปในชุมชน” คดีนี้ แบริตัน โคช (Brandon Koch) และโรเบิร์ต แนช (Robert Nash) ได้ขอใบอนุญาตพกพาปืนพกในที่สาธารณะโดยอ้างประโยชน์ในการป้องกันตัวทั่วไป ซึ่งรัฐนิวยอร์กปฏิเสธคำขอดังกล่าว ด้วยเหตุผลว่าทั้งสองไม่สามารถแสดงให้เห็นถึง “เหตุอันสมควร” อันเป็นเงื่อนไขตามกฎหมายได้ ทั้งสองจึงได้ฟ้องคดีเจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลการออกใบอนุญาตต่อศาลว่ากระทำการอันละเมิดสิทธิตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 และครั้งที่ 14⁵⁷

ในการพิจารณาคดีนี้ ศาลสูงสุดได้พิจารณาถึงหลักกฎหมายในคดีที่ผ่านมาตลอดจนพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องนำมาแสดง และมีผลการวินิจฉัยสรุปได้ คือ ศาลได้พิจารณาหลักกฎหมายในคดี District of Columbia v. Heller⁵⁸ และคดี McDonald v. Chicago⁵⁹ แล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 และครั้งที่ 14 ให้ความคุ้มครองสิทธิของปัจเจกในการมีและพกพาอาวุธเพื่อการป้องกันตัว ศาลยังอธิบายต่อไปอีกว่า ข้อกำหนดในเรื่องอาวุธปืน จะเป็นไปโดยชอบก็ต่อเมื่อรัฐสามารถแสดงให้เห็นว่าข้อกำหนด ดังกล่าวสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ของประเทศในการกำกับดูแลอาวุธปืน ศาลพิเคราะห์แล้วไม่พบว่าพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องนำมาแสดงสามารถพิสูจน์ให้เห็นว่าเงื่อนไข “เหตุอันสมควร” ตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาในการกำกับดูแลอาวุธปืนแต่อย่างใด โดยให้เหตุผลหลักข้างเช่น ความผิดฐาน “การวิวาทในที่สาธารณะ” ตามกฎหมายของคอมมอนลอว์ ไม่เป็นการลบล้างสิทธิของประชาชนที่จะพกพาอาวุธอย่างสันติ อีกทั้ง ศาลได้กล่าวว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญในการพกพาอาวุธในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวไม่ใช่ “สิทธิขั้นสอง” ที่จะต้องตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่างๆ อันแตกต่างจากสิทธิอื่นที่รับรองไว้โดยบัญญัติว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง (Bill of Rights) ดังนั้น เมื่อการใช้สิทธิอื่นตามรัฐธรรมนูญไม่จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความจำเป็น

⁵⁷ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 14 (14 th amendments) มาตรา 1 ว่าด้วย “กระบวนการอันชอบด้วยกฎหมาย” (Due Process of Law) ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรานี้ระบุว่า “... จะไม่มีรัฐใดตราหรือบังคับใช้กฎหมาย อันเป็นการตัดสิทธิหรือความคุ้มกันของประชาชนชาวสหรัฐ และจะไม่มีรัฐใดพรากชีวิต เสรีภาพ หรือทรัพย์สินไปจากบุคคลโดยปราศจากกระบวนการอันชอบด้วยกฎหมาย หรือปฏิเสธการปกป้องคุ้มครองโดยกฎหมายที่เท่าเทียมกันของบุคคลภายในเขตอำนาจของรัฐนั้น”

⁵⁸ District of Columbia v. Heller, 554 U.S. 570 (2008)

⁵⁹ McDonald v. Chicago, 561 U. S. 742 (2010)

พิเศษใด สิทธิในการพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะตามรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 นี้ ก็แจก เช่นเดียวกัน

3.2 พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 (The Gun Control 1968)

พระราชบัญญัตินี้เป็นพระราชบัญญัติฉบับที่ 18 ตามประมวลกฎหมายของสหรัฐอเมริกาบัญญัติขึ้นเพื่อการควบคุมการขนส่งอาวุธระหว่างรัฐ

3.2 1 ความหมายของอาวุธปืน

บทที่ 44 อาวุธปืน

มาตรา 921⁶⁰ นิยามศัพท์

(a) ที่ใช้ในบทนี้คือ

(3) คำว่า “อาวุธปืน”⁶¹ หมายความว่า

(A) อาวุธใดๆ (รวมไปถึงปืนอัดลม) ที่จะหรือถูกออกแบบหรือถูกดัดแปลง ไปเพื่อการปล่อยหรือยิงวัตถุด้วยการจุดระเบิด

(B) กรอบหรือตัวรับสัญญาณใดๆของอาวุธนั้น

(C) เครื่องดับเสียงหรือเครื่องเก็บเสียงของอาวุธปืน หรือ

(D) อุปกรณ์ในการทำลายใดๆ ซึ่งไม่รวมถึงอาวุธปืนโบราณ

⁶⁰ § 921 – Definitions (a) As used in this chapter—

(3) The term “firearm” means

(A) any weapon (including a starter gun) which will or is designed to or may readily be converted to expel a projectile by the action of an explosive;

(B) the frame or receiver of any such weapon;

(C) any firearm muffler or firearm silencer; or

(D) any destructive device. Such term does not include an antique firearm.

⁶¹ (3) The term “firearm” means

(A) any weapon (including a starter gun) which will or is designed to or may readily be converted to expel a projectile by the action of an explosive;

(B) the frame or receiver of any such weapon;

(C) any firearm muffler or firearm silencer; or

(D) any destructive device. Such term does not include an antique firearm.

3.2 2 วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968

(The Gun Control 1968)⁶²

มาตรา 101⁶³ สภานิติบัญญัติได้ประกาศว่าวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้คือเพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายกลาง กฎหมายมลรัฐ และกฎหมายท้องถิ่น ในการต่อต้านอาชญากรรมและความรุนแรง พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มภาระหรือเพิ่มข้อจำกัดแก่ประชาชนผู้ที่ให้ความเคารพกฎหมายในการซื้อ การครอบครอง หรือใช้อาวุธปืนเพื่อวัตถุประสงค์ในการล่าสัตว์ การกีฬา การป้องกันตัว หรือกิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย และพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการกีดกันหรือจำกัดการเป็นเจ้าของหรือการใช้อาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือหรือการเป็นส่วนหนึ่งของข้อบังคับของกฎหมายกลางในกิจกรรมหรือข้อบังคับใด นอกจากนี้จะมีเหตุจำเป็นในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้

3.2 3 การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืน ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน 1968 (The Gun Control 1968)

ตามมาตรา 926 A เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับความปลอดภัยในการพกพาอาวุธปืน โดยวางหลักไว้ว่า ตามบทบัญญัติอื่นๆของกฎหมายหรือกฎหรือข้อบังคับของรัฐหรือเมืองใด บุคคลผู้ไม่ได้ต้องห้ามตามบทบัญญัติเกี่ยวกับการพกพา การส่ง หรือ การรับอาวุธปืนจะมีสิทธิพกพาอาวุธปืนเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ตามกฎหมายจากสถานที่ซึ่งบุคคลนั้นสามารถครอบครองอย่างถูกกฎหมายและพกพาอาวุธปืนดังกล่าวไปยังสถานที่อื่น ที่สามารถครอบครองและพกพาอาวุธปืนได้อย่างถูกกฎหมาย ในระหว่างการพกพาอาวุธปืนดังกล่าวต้องถูกถอดกระสุนปืนและทั้งอาวุธปืนและกระสุนปืนต้องไม่สามารถเข้าถึงได้ทันที หรือ ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยตรงจากห้อง

⁶² พรนัชชา ชวนชม. ปัญหากฎหมายควบคุมอาวุธปืน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขากฎหมายอาญา). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร 2558 หน้า 58

⁶³ Sec. 101.The Congress hereby declares that the purpose of this title is to provide support to Federal, State, and local law enforcement officials in their fight against crime and violence, and it is not the purpose of this title to place any undue or unnecessary Federal restrictions or burdens on law-abiding citizens with respect to the acquisition, possession, or use of firearms appropriate to the purpose of hunting, trapshooting, target shooting, personal protection, or any other lawful activity, and that this title is not intended to discourage or eliminate the private ownership or use of firearms by law-abiding citizens for lawful purposes, or provide for the imposition by Federal regulations of any procedures or requirements other than those reasonably necessary to implement and effectuate the provisions of this title.

โดยสารของยานพาหนะ เช่น ในกรณีที่ยานพาหนะไม่ได้แยกส่วนจากห้องคนขับ อาวุธปืนหรือกระสุนปืนนั้นต้องบรรจุในภาชนะที่ล็อกไว้มากกว่าบรรจุไว้ในลิ้นชักหรือคอนโซลหน้ารถ

3.3 กฎหมายแห่งมลรัฐ

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากฎหมายสหรัฐอเมริกาในระดับกฎหมายแห่งมลรัฐ จำนวน 2 มลรัฐ ได้แก่ มลรัฐนิวยอร์ก และกรุงวอชิงตัน ดี ซี ดังนี้

3.3.1 มลรัฐนิวยอร์ก (The New York Secure Ammunition and Firearms Enforcement Act of 2013)

จากแผนควบคุมอาวุธปืนของประธานาธิบดี บารัค โอบามา (Barack Obama) “Now is the time” ส่งผลให้มลรัฐนิวยอร์กได้ผ่านร่างกฎหมายในสิ่งที่กลุ่มสนับสนุนระบุว่า เป็นกฎหมายที่เข้มงวดต่อการเป็นเจ้าของอาวุธปืน ส่งผลให้นิวยอร์กกลายเป็นรัฐแรกของสหรัฐอเมริกาที่ออกกฎหมายเพื่อมาควบคุมอาวุธปืน ภายหลังจากการสังหารหมู่เด็กนักเรียนและครูที่โรงเรียนประถมแซนดีฮุก ในรัฐคอนเนคตัต ในวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2555 โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติท้องถิ่นในรัฐนิวยอร์ก ได้ผ่านร่างกฎหมายควบคุมอาวุธปืนฉบับนี้ด้วยคะแนน 104 ต่อ 43 เสียง และสมาชิกวุฒิสภาระดับท้องถิ่นสนับสนุนร่างกฎหมายนี้ด้วยคะแนน 43 ต่อ 18 เสียง⁶⁴ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของกฎหมายควบคุมอาวุธปืนที่เข้มงวดมากขึ้น

1) พระราชบัญญัติการบังคับใช้กระสุนปืนและอาวุธปืนนิวยอร์ก ค.ศ. 2013 (NY SAFE ACT of 2013)⁶⁵

(1) วัตถุประสงค์

เพื่อป้องกันชาวนิวยอร์กโดยยับยั้งอาชญากรรมที่เกิดจากการใช้อาวุธปืน ในขณะที่ส่งเสริมความยุติธรรม ความสอดคล้อง และประสิทธิภาพในวิธีการ กฎหมายนี้เป็นครั้งแรกที่นิวยอร์กมีการห้ามอย่างเคร่งครัดสำหรับของบรรจุกระสุนที่มีความจุในระดับสูงที่มีมาก่อนปี ค.ศ. 1994 กล่าวคือห้ามของบรรจุกระสุนที่บรรจุเกิน จำนวน 7 นัด จากเดิม คือ 10 นัด ทั้งยังติดตามการซื้อกระสุนและตรวจสอบประวัติผู้ซื้ออาวุธปืนด้วย เพื่อนำมาซึ่งความมั่นคงและความมีเหตุผลซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของสังคมที่ปลอดภัย มาตรฐานหนึ่งเดียวของการข้ามรัฐเพื่อให้มั่นใจว่าเจ้าของอาวุธปืนที่ ถูกต้องตามกฎหมายได้รับใบอนุญาตอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ ผู้ถูกต้องห้ามตามกฎหมายถูกปฏิเสธ ฐานข้อมูลมลรัฐจะจัดเก็บการจดทะเบียนในปัจจุบันและป้องกันอันตรายจาก

⁶⁴ เดลินิวส์ (2555). นิวยอร์กผ่านร่างกฎหมายควบคุมอาวุธปืน. วันที่ 15 พฤษภาคม 2567. สืบค้นจาก: <http://www.dailynews.co.th/Content/foreign/115265>

⁶⁵ Ny senate. (2024). Enacts the NY SAFE Act of 2013. (Online). Available: <https://www.nysenate.gov/legislation/bills/2013/s2230> [2020,28 August]

การครอบครองอาวุธปืน กฎหมายนี้ได้ปิดช่องโหว่ กฎหมายนี้ยังสร้างสิ่งใหม่และเพิ่มโทษสำหรับการใช้อาวุธปืนที่ไม่ถูกต้อง และเพิ่มการป้องกันสำหรับผู้ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวโดยการส่งมอบอาวุธปืนและการระงับใบอนุญาตอาวุธปืนและการเพิกถอนในกรณีการป้องกันนั้นได้ถูกดำเนินคดีเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

(2) จำนวนกระสุนปืน

ก่อนหน้านี้รัฐได้มีการจำกัดของบรรจุกระสุนปืนหลายนัด เนื่องจากไม่สามารถที่จะบอกถึงความแตกต่างระหว่างของบรรจุกระสุนที่ถูกผลิตก่อนหรือหลังวันที่ได้ประกาศการจำกัดดังกล่าวกฎหมายฉบับนี้ได้ห้ามการครอบครองของบรรจุกระสุนที่สามารถบรรจุได้มากกว่า 10 นัด ไม่ว่าจะมีการผลิตในวันใดก็ตาม ปัจจุบันบุคคลสามารถที่จะครอบครองได้เฉพาะของบรรจุกระสุนที่สามารถบรรจุได้มากกว่า 7 นัด เท่านั้น และจะได้รับอนุญาตที่จะบรรจุกระสุนได้เพียง 7 นัด กฎหมายใหม่นี้ยังจะระบุตัวบุคคลผู้ซื้อกระสุนปืนจำนวนมาก ไม่ว่าจะซื้อจากบุคคลหรืออินเทอร์เน็ต ผู้ขายต้องระบุชื่อของผู้ซื้อแก่ฐานข้อมูลจำลองของรัฐหลังจากฐานข้อมูลส่วนกลางที่เรียกว่า “NICS” ได้ทำให้แน่ใจว่าผู้ซื้อไม่ได้เป็นบุคคลต้องห้ามตามกฎหมายในการครอบครองกระสุนปืน ผู้ขายกระสุนปืนต้องให้ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ในการบันทึกข้อมูลของรัฐ สำหรับการขายกระสุนปืน ในแต่ละครั้งรวมทั้งยอดขายกระสุนปืนด้วยเพื่อที่จะป้องกันการหลีกเลี่ยงการควบคุมใหม่นี้ กฎหมายนี้ต้องการให้ผู้ขายไม่อาจจะอาศัยในรัฐนิวยอร์ก หรือนอกรัฐส่งกระสุนปืนให้กับตัวแทนจำหน่ายในรัฐนิวยอร์ก ตัวแทนจำหน่ายนั้นต้องเก็บรักษาบันทึกข้อมูลการขายกระสุนปืนและทำการตรวจสอบสถานะของผู้ที่ถูกตัดสิทธิเสมอ การจัดส่งกระสุนปืนโดยไม่ได้เอนตัวต่อตัวทำให้ไม่สามารถยืนยันตัวตนของผู้ซื้อผ่านการตรวจสอบบัตรประจำตัวประชาชนเช่นนี้โดยปราศจากการยืนยันตัวตนของผู้ซื้อประโยชน์ของการตรวจสอบประวัติและข้อมูลที่ได้ทำการบันทึกไว้ดังกล่าวได้ถูกหลีกเลี่ยงอย่างสมบูรณ์ กฎหมายต้องการให้การขายกระสุนปืนทั้งหมดเป็นการขายโดยการเอนตัวต่อตัว จึงจะสามารถยืนยันตัวผู้ซื้อและทำการตรวจสอบประวัติผู้ซื้อ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสอดคล้องกับแผนงานนี้ได้

(3) ใบอนุญาตอาวุธปืน

ปัจจุบันในรัฐนิวยอร์กนอกเมืองนิวยอร์ก เวสเชสเตอร์ นาสซิว และซัพฟอล์ก ใบอนุญาตอาวุธปืนไม่มีวันหมดอายุ ไม่มีขั้นตอนการต่ออายุ หมายความว่า ไม่มีการทบทวนคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต ดังนั้น เมื่อผู้ถือใบอนุญาตขาดคุณสมบัติที่จะพกพาอาวุธปืนภายหลังจากได้รับใบอนุญาต ผู้นั้นก็ยังสามารถมีใบอนุญาตนั้นได้ กฎหมายนี้ต้องการให้บุคคลผู้ซึ่งถือใบอนุญาตอาวุธปืนมาให้รับรองอีกครั้งทุกๆ 5 ปี การสอบตกของผู้ถือใบอนุญาตนั้นจะมีผลเป็นการถูกเพิกถอนใบอนุญาต ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้แน่ใจว่าตามกฎหมาย ผู้ถือใบอนุญาตอาวุธปืนจะได้รับใบอนุญาตของพวกเขาอย่างรวดเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้และเพื่อให้แน่ใจว่าความรวดเร็วและความถูกต้องในความสามารถของการจับคู่ผู้ถือใบอนุญาตด้วยการตัดสิทธิ์ เช่น การตัดสินว่ากระทำความผิด

พระราชบัญญัติจึงได้ใช้ใบอนุญาตและการบันทึกฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น ฐานข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์จะจับคู่โดยทะเบียนบุคคลต้องห้ามของรัฐ (เช่น ผู้ที่มีประวัติอาชญากรรม มีคำสั่งให้ป้องกัน และเป็นโรคจิต ซึ่งเป็นเจ้าของอาวุธปืนและมีใบอนุญาต) เช่นเดียวกับฐานข้อมูลต้องห้ามอื่นๆ เช่น ข้อมูลการตายเพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลใบอนุญาตของนิวยอร์กทันสมัยเสมอ นอกจากนี้ คำสั่งป้องกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวจากผู้เสียหายและป้องกันการก่ออาชญากรรมที่รุนแรงที่เกิดขึ้น พระราชบัญญัติเพิ่มระดับการป้องกันสำหรับเหยื่อความรุนแรงในครอบครัวโดยเพิ่มบทบัญญัติเกี่ยวกับการครอบครองและการส่งมอบอาวุธปืนและการระงับ และการเพิกถอน และ การขาดคุณสมบัติสำหรับใบอนุญาตโดยบุคคลผู้ที่ตอบสนองต่อคำสั่งป้องกัน พระราชบัญญัติได้เปลี่ยนแปลง พระราชบัญญัติศาลครอบครัวให้เหมือนหรือคล้ายคลึงกับการแก้ไขในปี ค.ศ. 2007 ที่แก้ไขโดยกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(4) การขายอาวุธปืนโดยส่วนตัว

ภายใต้กฎหมายนิวยอร์กในปัจจุบัน การตรวจสอบประวัติของผู้ซื้ออาวุธปืนนั้นเป็นที่ต้องการสำหรับการซื้ออาวุธปืนจากตัวแทนจำหน่ายและในการแสดงอาวุธปืน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันบุคคลอาจทำการซื้ออาวุธปืนโดยผ่านบุคคลผู้ขายเป็นการส่วนตัวโดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบประวัติ กฎหมายต้องการการตรวจสอบประวัติสำหรับผู้ขายปืนทุกคน รวมไปถึงบุคคลผู้ขายเป็นการส่วนตัว เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีบุคคลใดสามารถหลีกเลี่ยงกฎหมายในการรับซื้ออาวุธปืนจากบุคคลผู้ขายเป็นการส่วนตัว

(5) การจัดเก็บอาวุธปืนในสถานที่ที่ปลอดภัย

เพื่อป้องกันการครอบครองหรือใช้อาวุธปืนโดยไม่มีอำนาจ กฎหมายนี้ได้กำหนดให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืนหรือบุคคลผู้ซึ่งอาศัยอยู่กับบุคคลผู้เป็นเจ้าของอาวุธปืนโดยถูกจำกัดไม่ให้ครอบครองอาวุธปืนภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายของรัฐบาลกลาง เพื่อที่จะทำให้อาวุธปืนนั้นอยู่ในสถานที่จัดเก็บที่ปลอดภัย หรือ ทำให้ไม่สามารถนำออกมาใช้ได้โดยใส่ตัวล็อกไว้ที่อาวุธปืนถ้าอาวุธปืนนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของเจ้าของ

(6) บุคคลผู้มีปัญหาสุขภาพจิต

กฎหมายนี้ได้เพิ่มบทบัญญัติเพื่อที่จะยกเลิกหรือระงับใบอนุญาตของบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจิต ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต ที่สามารถจะก่อให้เกิดอันตรายต่อตัวเองหรือผู้อื่นหากได้ครอบครองอาวุธปืน กฎหมายได้ขยายและอธิบายกฎหมายในการให้บริการเพิ่มเติมสำหรับบุคคลผู้มีปัญหาสุขภาพจิต

(7) การบัญญัติกฎหมายใหม่และเพิ่มบทลงโทษทางอาญา

การบัญญัติกฎหมายใหม่และการแก้ไขมาตราของประมวลกฎหมายอาญานั้นมุ่งเน้นไปที่วิธีการของความรุนแรงของการพกพาอาวุธปืนไปที่ชุมชน ทำให้การบังคับใช้

กฎหมายเป็นเครื่องมือที่ดีในการลงโทษและป้องกันการพกพาดังกล่าว การพกพาอาวุธปืนที่ผิดกฎหมายไปบนท้องถนนทำให้สวัสดิภาพของชุมชนทั้งหมดตกอยู่ในอันตราย บทบัญญัติเหล่านี้ทำให้แน่ใจว่ามีบทลงโทษที่เหมาะสมในการที่อาวุธปืนตกอยู่ในความครอบครองของบุคคลต้องห้ามตลอดจนทำให้ตกอยู่ในความเสี่ยงท่ามกลางอันตรายอื่นและกิจกรรมที่ผิดกฎหมายในการที่ครอบครองอาวุธปืนใกล้บริเวณโรงเรียน ยิ่งไปกว่านั้น ตระหนักถึงความรุนแรงซึ่งมีสาเหตุมาจากกลุ่มกิจกรรม กฎหมายได้กำหนดบทลงโทษ สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งก่อให้เกิดอาชญากรรมที่รุนแรง กฎหมายนี้ยังประกอบไปด้วยบทบัญญัติใหม่เกี่ยวกับอันตรายที่ต้องเผชิญในทุกๆวัน ซึ่งสามารถปกป้องชาวนิวยอร์กโดยการกำหนดโทษขั้นสูงสำหรับเจตนาทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

2) กฎหมายอาญาของรัฐนิวยอร์ก (NY Penal Code)

(1) การพกพาอาวุธปืน

สำหรับในเรื่องการพกพาอาวุธปืนนั้นพระราชบัญญัติการบังคับใช้กระสุนปืนและอาวุธปืนนิวยอร์ก ค.ศ. 2013 (NY SAFE ACT of 2013) ไม่ได้ทำการแก้ไขจึงใช้บทบัญญัติเดิมในประมวลกฎหมายอาญาของรัฐนิวยอร์ก (NY Penal Code) โดยสรุปเรื่องการพกพาอาวุธปืนในรัฐนิวยอร์ก ดังนี้

ใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนพกของรัฐนิวยอร์กนั้นจะมีผลใช้ได้เพียง 5 เมือง นอกเมืองนิวยอร์กเท่านั้น เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตให้มีผลใช้โดยเมืองนิวยอร์กด้วย และไม่อาจพกพาอาวุธปืนพกเข้าไปในเมืองนิวยอร์กได้ ซึ่งรวมถึงกรณีใบอนุญาตพกพาเพื่อป้องกันตัวด้วย เว้นแต่จะเข้าเงื่อนไขบางประการ กล่าวคือ นอกเสียจากว่าจะได้รับการอนุญาตเป็นพิเศษจากอธิบดีตำรวจ

(2) นิยามอาวุธปืน

ตามมาตรา 265.00⁶⁶ ประมวลกฎหมายอาญาของรัฐนิวยอร์ก อาวุธปืน หมายถึง

⁶⁶ 265.00 "Firearm" means

- (a) any pistol or revolver; or
- (b) a shotgun having one or more barrels less than eighteen inches in length; or
- (c) a rifle having one or more barrels less than sixteen inches in length; or
- (d) any weapon made from a shotgun or rifle whether by alteration, modification, or otherwise if such weapon as altered, modified, or otherwise has an overall length of less than twenty-six inches; or

- (a) ปืนพกหรือปืนลูกโม่ใดๆ
- (b) ปืนสั้นที่มีลำกล้องปืนหนึ่งกระบอกหรือมากกว่า โดยมีความยาวลำกล้องน้อยกว่า 18 นิ้ว หรือ
- (c) ปืนไรเฟิลที่มีลำกล้องปืนหนึ่งกระบอกหรือมากกว่า โดยมีความยาวลำกล้องน้อยกว่า 16 นิ้ว หรือ
- (d) อาวุธใดที่ทำจากปืนสั้นหรือปืนไรเฟิลโดยการแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลง หรือนำอาวุธมาแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยมีความยาวโดยรวมน้อยกว่า 26 นิ้ว หรือ
- (e) อาวุธโจมตี เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิจัยความยาวของลำกล้องของปืนสั้นหรือไรเฟิลจะถูกกำหนดโดยการวัดระยะห่างจากปากกระบอกปืนและหน้าไกปืน, ท้ายปืน หรือ เครื่องล๊อคไกปืน เมื่อถูกปิดและเมื่อปืนสั้นหรือไรเฟิลนั้นขึ้นนกลับ ความยาวโดยรวมของอาวุธที่ทำขึ้นจากปืนสั้นหรือไรเฟิลวัดจากปลายสุดของอาวุธวัดจากปลายสุดของริมเส้นขนานไปยังเส้นกึ่งกลางของปากกระบอกลำกล้องปืน อาวุธปืนนั้นไม่รวมถึงปืนโบราณ

(3) วิธีการขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน

มลรัฐนิวยอร์กนั้นมีกฎและข้อบังคับมากมายในการในการขอใบอนุญาตพกพา ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้เวลานาน สิ่งที่ดีที่สุดที่ควรจะทำคือทำการตรวจสอบกับทางสำนักงานออกใบอนุญาตในเมืองหรือเขตที่ต้องการ เนื่องด้วยเขาจะมีวิธีกระบวนการดำเนินการของแต่ละท้องถิ่นที่ปฏิบัติกัน

จาก 59 เขตในการพิจารณาใบอนุญาต 55 เขต ระบุให้การออกใบอนุญาตปืนพกนั้นเป็นของศาลโดยให้ผู้พิพากษาเป็นตั้งเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาต แต่อย่างไรก็ดี ในการตรวจสอบประวัติของผู้ขอให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายภายในท้องถิ่น ในขณะที่เขตอำนาจศาลที่เหลืออย่าง เขตเมืองนิวยอร์ก เขตปกครองแนสซอ และ เขตปกครองซัพฟอล์ก นั้น เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตเป็นอธิบดีตำรวจ หรือนายอำเภอ โดยต้อง

(e) an assault weapon. For the purpose of this subdivision the length of the barrel on a shotgun or rifle shall be determined by measuring the distance between the muzzle and the face of the bolt, breech, or breech lock when closed and when the shotgun or rifle is cocked; the overall length of a weapon made from a shotgun or rifle is the distance between the extreme ends of the weapon measured along a line parallel to the center line of the bore. Firearm does not include an antique firearm.

ขออนุญาตต่อเจ้าหน้าที่ของเมืองหรือประเทศที่ผู้ขออาศัยอยู่ หรือสถานที่ที่ผู้มีงานทำหรือสถานที่ประกอบธุรกิจตั้งอยู่ หากเป็นพ่อค้าหรือเจ้าของร้านค้า⁶⁷

ใบอนุญาตในเขตปกครองแนสซอ เขตปกครองซัพพอล์ก และเขตปกครองเวสเซสเตอร์นั้นจะหมดอายุภายใน 5 ปี ส่วนในเขตเมืองนิวยอร์กนั้นแต่เดิมใบอนุญาตมีอายุภายใน 2 ปี ซึ่งกฎหมายใหม่ที่ใช้ในวันที่ 15 มกราคม 2013 นี้ได้กำหนดให้ทุกใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี⁶⁸ หากไม่อนุญาตจะต้องมีการเขียนเหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่อนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร มิฉะนั้นศาลอาจตัดสินให้ออกใบอนุญาตพกพาได้หากว่าการไม่อนุญาตนั้นเป็นไปโดยผลการและอำเภอใจ⁶⁹

(4) ประเภทของใบอนุญาตพกพาปืนพก

ตามมาตรา 400.00⁷⁰ อนุมาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญารัฐนิวยอร์ก

(a) ในที่อยู่อาศัย – มีไว้และครอบครองในที่อยู่อาศัยโดยเจ้าบ้าน
(b)⁷¹ ในสถานประกอบธุรกิจ – มีไว้และครอบครองในสถานประกอบธุรกิจโดยพ่อค้าหรือเจ้าของร้าน

(c)⁷² ธนาคารหรือผู้ให้บริการขนส่งด่วน – มีไว้และครอบครองโดยปกปิดในขณะที่ได้รับมอบหมายงานจากผู้จ้างงานการขนส่ง โดยสถาบันทางธนาคาร หรือโดยบริษัทที่ให้บริการการขนส่งด่วน

⁶⁷ USA carry, New York Concealed Carry Permit Information, Retrieved May 15, 2024 from http://www.usacarry.com/new_york_concealed_carry_permit_information.html

⁶⁸ New York State Police, Guide to The New York Safe Act for Members of the Division of State Police, Retrieved May 15, 2024 from http://www.nypdcea.org/pdfs/NYSP_Safe_Act_Field_Guide.pdf

⁶⁹ USA carry, *op. cit.*

⁷⁰ 400.00 2. Types of licenses. A license for gunsmith or dealer in firearms shall be issued to engage in such business. A license for a pistol or revolver, other than an assault weapon or a disguised gun, shall be issued to

(a) have and possess in his dwelling by a householder;

⁷¹(b) have and possess in his place of business by a merchant or storekeeper

⁷² (c) have and carry concealed while so employed by a messenger employed by a banking institution or express company

(d)⁷³ ตุลาการศาลฎีกาลาดับชั้นที่ 1 และที่ 2 หรือโดยผู้พิพากษาศาลแพ่งหรือศาลอาญาในเขตเมืองนิวยอร์ก - มีไว้และครอบครองโดยปกปิดโดยตุลาการศาลฎีกาลาดับชั้นที่ 1 และที่ 2 หรือโดยผู้พิพากษาศาลแพ่งหรือศาลอาญาในเขตเมืองนิวยอร์ก

(e)⁷⁴ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานราชทัณฑ์ - มีไว้และครอบครองโดยปกปิดในขณะที่ได้รับมอบหมายงานในฐานะผู้ปฏิบัติงานทั่วไปจากหน่วยงานของมลรัฐ เขตปกครองนคร เมือง หรือหมู่บ้าน ภายใต้การควบคุมของอธิบดีราชทัณฑ์ของเมือง หรือพัศดีเรือนจำ ผู้กำกับ การตำรวจ หรือหัวหน้าผู้คุมของเรือนจำประจำมลรัฐ ทัณฑสถาน สถานกักกัน ที่คุมขังประจำเขต หรือหน่วยงานอื่นใดที่ใช้ควบคุมตัวผู้ต้องหา หรือเป็นที่พักพยานในคดีอาญา ซึ่งเป็นสถานที่อันได้รับการอนุมัติโดยอธิบดีราชทัณฑ์ พุศดีเรือนจำ ผู้กำกับ การตำรวจ หรือหัวหน้าผู้คุม

(f)⁷⁵ มีเหตุอันสมควร - มีไว้และพกพาโดยปกปิด โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาถึงอาชีพ หรือสถานที่ โดยบุคคลนั้นได้มีเหตุอันสมควร

(g)⁷⁶ เป็นอาวุธปืนอันมีเอกลักษณ์ - มีไว้ ครอบครอง สะสมและพกพาได้ซึ่งอาวุธปืนอันมีเอกลักษณ์ รายละเอียดปรากฏตาม มาตรา 400.00 อนุมาตรา 2(1)(2) กล่าวคือ

⁷³(d) have and carry concealed by a justice of the supreme court in the first or second judicial departments, or by a judge of the New York city civil court or the New York city criminal court

⁷⁴(e) have and carry concealed while so employed by a regular employee of an institution of the state, or of any county, city, town or village, under control of a commissioner of correction of the city or any warden, superintendent or head keeper of any state prison, penitentiary, workhouse, county jail or other institution for the detention of persons convicted or accused of crime or held as witnesses in criminal cases, provided that application is made therefor by such commissioner, warden, superintendent or head keeper

⁷⁵(f) have and carry concealed, without regard to employment or place of possession, by any person when proper cause exists for the issuance thereof; and

⁷⁶(g) have, possess, collect and carry antique pistols which are defined as follows: (i) any single shot, muzzle loading pistol with a matchlock, flintlock, percussion cap, or similar type of ignition system manufactured in or before 1898, which is not designed for using rimfire or conventional centerfire fixed ammunition; and (ii) any replica of any pistol described in clause (i) hereof if such replica--

(1) is not designed or redesigned for using rimfire or conventional centerfire fixed ammunition, or

(1) ไม่ได้ออกแบบหรือออกแบบใหม่ เพื่อใช้กับกระสุนเกลียวในลำกล้องปืน หรือใช้กับกระสุนขนาดกลาง หรือ

(2) ใช้เกลียวในลำกล้องปืน และ กระสุนขนาดกลางกับกระสุนปืนที่ไม่ได้ผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกาและไม่สามารถหาซื้อได้ตามปกติ

เฉพาะในกรณีเจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายพลตเกษียณที่ได้รับการรับรอง หรือกรณีใบอนุญาตที่ไม่มีเงื่อนไขจำกัดสิทธิจึงจะเป็นใบอนุญาตพกพาแบบเต็มตัว ส่วนใบอนุญาตอื่นๆทั้งหมดนั้นจะมีเงื่อนไขจำกัดในด้านเวลาและสถานที่ที่จะพกพาได้

(5) คุณสมบัติผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน

A ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม

B ไม่เคยต้องคำพิพากษาลงโทษในคดีอาญาอุกฉกรรจ์ รายละเอียดปรากฏตามมาตรา 265.00 บทนิยาม อนุมาตรา 17 และ มาตรา 400.00 อนุมาตรา 1.(d)⁷⁷

C ไม่เคยมีประวัติการป่วยทางจิต

D ปราศจากความทุพพลภาพทางจิต ความพิการ หรือโรคร้ายแรงใดๆที่จะทำให้ความสามารถในการดูแลและใช้ปืนอย่างปลอดภัยนั้นด้อยลง

E อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ทางธุรกิจภายในเขตห้าเมืองตะวันตกของเขตปกครองซัพพอร์ต (บาบีลอน แองดินตัน อีสวิป สมิททาวน์ บลองฮาเวน)

F ผู้ยื่นคำขอไม่มีสาเหตุอื่นใดที่ดีที่จะทำให้ถูกปฏิเสธการให้ใบอนุญาต

G มีอายุอย่างน้อยยี่สิบเอ็ดปี เว้นแต่ผู้ยื่นคำขอได้เคยถูกบรรจุในกองทัพสหรัฐอเมริกา นาวิกโยธิน ตำรวจน้ำ ทักษะอากาศ หรือหน่วยตะเวนชายฝั่ง หรือ หน่วยรักษาความปลอดภัยแห่งชาติประจำมลรัฐนิวยอร์ก เช่นนี้ ข้อบังคับว่าด้วยอายุจักไม่คำนึงถึง

H ต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต อยู่ในระหว่างภาคทัณฑ์ หรือขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในมาตรา 540.14 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ มาตรา 842 (a) ของพระราชบัญญัติศาลครอบครัว

I ไม่เคยต้องโทษคดีอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

(2) uses rimfire or conventional centerfire fixed ammunition which is no longer manufactured in the United States and which is not readily available in the ordinary channels of commercial trade.

⁷⁷ §400.00.1 (d) who is not a fugitive from justice.

การขออนุญาตนั้นมีทั้งขอใหม่ทั้งฉบับและต่ออายุ ในกรณีของใบอนุญาตพกพาปืนพก ซึ่งขอต่อหน่วยงานออกใบอนุญาตประจำเมือง หรือเขตแล้วแต่ว่าผู้ขออนุญาตนั้นมีที่อยู่ ได้รับการจ้าง หรือมีสถานประกอบธุรกิจที่ใด ในกรณีที่เป็นการขออนุญาตในฐานะผู้ขายอาวุธปืน ให้ขอกับหน่วยงานที่ร้านนั้นตั้งอยู่

แบบฟอร์มเปล่านั้นต้องได้รับการรับรองโดยผู้กำกับการตำรวจประจำเขต เว้นแต่ในเขตเมืองนิวยอร์ก ใบคำขอต้องระบุชื่อเต็ม วันเกิด ที่อยู่ อาชีพปัจจุบันในแต่ละคนที่กรอกคำขอ โดยไม่คำนึงว่าจะบุคคลนั้นเป็นชาวอเมริกันหรือไม่ หรือมีเงื่อนไขครบถ้วนตามแต่ละหัวข้อที่ได้กล่าวมาหรือไม่ และข้อเท็จจริงอื่นๆอาจได้รับการเรียกร้องเพื่อแสดงออกถึงความเป็นคนดี มีความสามารถ มีคุณธรรมของผู้ขอแต่ละคน คำขอจะถูกกรอกข้อความและรับทราบโดยผู้ขอ ผู้ขอจะต้องส่งรูปถ่ายของตนมากับคำขอหนึ่งใบ และสำเนารูปถ่ายตามจำนวนสำเนาคำขอ โดยรูปดังกล่าวต้องถ่ายมาไม่เกิน 30 วัน ก่อนวันยื่นคำขอใบอนุญาตพกพา

(6) สถานที่ห้ามพกพาอาวุธปืนโดยเด็ดขาด

เว้นแต่โดยเจ้าหน้าที่ส่วนกลางหรือเจ้าหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยแล้ว ห้ามพกพาอาวุธปืนในเขตศาลเด็ดขาดภายใต้กฎของสำนักงานศาลปกครอง ซึ่งมีผลบังคับเสมือนกฎหมาย รัฐบัญญัติเองก็ระบุนิยามการพกพาในเขตศาลและสำนักงานอัยการเว้นแต่โดยเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่กำลังปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ราชการของทุกเมืองและเขตปกครอง โดยรายละเอียดแล้วแต่สถานที่

บุคคลผู้ครอบครองอาวุธปืนไรเฟิล ปืนพก หรืออาวุธปืนอื่นๆ ซึ่งใช้สำหรับการศึกษาในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย โดยไม่ได้รับการอนุญาตจากสถาบันนั้นๆ เว้นแต่ในเขตวนศาสตร์ทุกแห่งที่เป็นของมหาวิทยาลัยประจำรัฐนิวยอร์กคณะวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมและวนศาสตร์: มาตรา 265.01a⁷⁸

ศาลอุทธรณ์สหรัฐอเมริกาเขตอำนาจที่สาม ได้วินิจฉัยว่ามาตรา 926 A ของหมวด 18 ประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกาว่า ให้ความคุ้มครองเพียงผู้ที่พกพาในขณะที่เดินทางโดยยานพาหนะและไม่ครอบคลุมนักเดินทางที่เดินทางผ่านท่าอากาศยานเพื่อขึ้นเครื่องบินแม้ปีนั้นได้นำ

⁷⁸ 181§ 265.01-a. Criminal possession of a weapon on school grounds. A person is guilty of criminal possession of a weapon on school grounds when he or she knowingly has in his or her possession a rifle, shotgun, or firearm in or upon a building or grounds, used for educational purposes, of any school, college, or university, except the forestry lands, wherever located, owned and maintained by the State University of New York college of environmental science and forestry, or upon a school bus as defined in section one hundred forty-two of the vehicle and traffic law, without the written authorization of such educational institution.

กระสุนออกและอยู่ในกล่องที่ปิดมิดชิดและในกระเป๋าสัมภาระที่ถูกตรวจสอบแล้วจากสายการบินการเดินทางโดยพกพาอาวุธปืนในนิวยอร์ก

วิธีการเดินทางที่ดีที่สุดที่นิวยอร์กหรือมลรัฐอื่น ๆ ที่มีข้อจำกัดการพกพาขณะเดินทาง คือการพกสำเนาของ หมวด 18 ภาค 1 บท 44 มาตรา 926A ของประมวลกฎหมายสหรัฐอเมริกาไว้ด้วย เพราะผู้บังคับใช้กฎหมายบางท่านอาจไม่ทราบกฎหมายนี้ และเก็บอาวุธปืนไว้ในกล่องที่ปิดมิดชิดและแยกกระสุนปืนไว้อีกกล่องต่างหาก ห้ามมีกระกระสุนในที่บรรจุกระสุน แล้วนำไปเก็บไว้ในช่องเก็บของของรถ หากไม่มีก็ให้เก็บไว้ในด้านหลังรถให้ไกลที่สุดในกล่องที่ปิดมิดชิด โดยกฎหมายของนิวยอร์กนั้นให้อำนาจในการพกพาอาวุธปืนขณะเดินทางระหว่างรัฐได้หากได้รับอนุญาตให้พกพาจากมลรัฐที่อยู่อาศัยและมลรัฐที่กำลังจะเดินทางไป แต่หากต้องพักในนิวยอร์กและใช้เวลาในที่พัก โรงแรม โรงแรม แค้มป์ เมื่อนั้นจะเป็นการกระทำผิดกฎหมายและอาจถูกจับกุมได้ และแม้โดยทั่วไปการพกพาอาหารหรือเติมแก๊สนั้นเป็นสิ่งที่อนุโลมได้ แต่ไม่ใช่สำหรับรัฐนิวยอร์ก

โดยหมวด 18 ภาค 1 บท 44 มาตรา 926A บัญญัติไว้ว่า

“ไม่ว่าจะโดยกฎหมายอื่นใดก็ตาม บุคคลผู้มีได้ต้องห้ามจากบทบัญญัตินี้จากการเดินทางทางบก ทางเรือ หรือได้รับอาวุธปืน ย่อมสามารถที่จะเดินทางโดยพกพาอาวุธปืนไปได้อย่างถูกกฎหมาย หากว่าบุคคลนั้นได้รับอนุญาตตามกฎหมายจากที่ที่เขาอยู่และยังที่ที่เขาจะเดินทางไป ในการนี้ ปืนนั้นต้องไม่ได้บรรจุกระสุน ไม่ว่าปืนหรือกระสุนต้องไม่เข้าถึงได้โดยง่ายหรือใช้ได้โดยง่าย โดยผู้โดยสารในยานพาหนะนั้น ในกรณีที่ยานพาหนะนั้นไม่มีการแบ่งส่วนรถจากที่นั่งคนขับกับด้านหลัง ปืนและกระสุนจะต้องถูกเก็บไว้ในตู้บรรจุที่จัดเก็บอย่างปลอดภัย นอกจากช่องเก็บของหรือส่วนหน้ารถ”

(7) ใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน

ใบอนุญาต – ความสมบูรณ์ทางกฎหมาย ใบอนุญาตใดๆ ที่ได้ออกโดยกฎหมายนี้ย่อมมีผลสมบูรณ์โดยไม่พึงถูกบังคับโดยกฎหมายท้องถิ่นหรือเทศบัญญัติ ใบอนุญาตนั้นไม่อาจโอนไปยังผู้อื่นได้ไม่เพียงแค่นั้นใบอนุญาตให้พกพาหรือครอบครองปืน ย่อมจำกัดใช้เฉพาะแต่เพียงตามสถานที่หรือเวลาที่ระบุเท่านั้น แต่กระนั้นย่อมมีผลอ้างได้ทุกพื้นที่ของมลรัฐ เว้นแต่ในเมืองนิวยอร์ก ซึ่งจะให้ผลอ้างยันได้ต่อเมื่อได้รับการอนุญาตให้มีผลเป็นพิเศษจากอธิบดีตำรวจของเมือง ใบอนุญาตเช่นว่านั้นจะมีผลสมบูรณ์ภายในเขตเมืองนิวยอร์ก ในกรณีที่ไม่มีใบอนุญาตที่ออกโดยอธิบดีตำรวจของเมืองภายใต้เงื่อนไข คือ

A โดยมีใบอนุญาต อาวุธปืนดังกล่าวได้รับการสั่งซื้อจากตัวแทนจำหน่ายที่ได้รับอนุญาตในเมืองนิวยอร์กและมีการเคลื่อนย้ายออกจากเมืองดังกล่าวทันทีจากตัวแทนจำหน่ายเช่นว่านั้น โดยผู้ได้รับใบอนุญาตต้องเก็บอาวุธปืนในตู้บรรจุที่ปิดมิดชิดในระหว่างการเดินทางอย่างต่อเนื่องและไม่มีการหยุดจอดรถที่ไหน

B โดยมีใบอนุญาต อาวุธปืนดังกล่าวได้ถูกเคลื่อนย้ายโดยผู้รับใบอนุญาตในตู้บรรจุที่ปิดมิดชิดในระหว่างการเดินทางผ่านเมืองนิวยอร์กอย่างต่อเนื่องและไม่มีการหยุดจอดที่ไหน

C โดยมีใบอนุญาต อาวุธปืนดังกล่าวถูกพกพาโดยเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในรถหุ้มเกราะสำหรับลำเลียงเงินหรือสิ่งของมีค่าอื่นๆ หรือจากยานยนต์ที่ทราบกันทั่วไปว่าเป็นรถหุ้มเกราะในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่

D ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เกษียณอายุราชการโดยเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ระบุตามอนุมาตรา 34 หัวข้อ 1.20 ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือเป็นเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลกลางที่เกษียณอายุราชการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 2.15 ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือผู้ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้มีอำนาจตามที่ระบุไว้ในอนุมาตรา 10 ของมาตรา 265.00 ของหมวดนี้ แต่อย่างไรก็ตามหากใบอนุญาตดังกล่าวไม่ได้ออกมาโดยเมืองนิวยอร์กจะต้องมีการบันทึก "เจ้าหน้าที่ตำรวจเกษียณอายุ" หรือ "เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ส่วนกลางเกษียณอายุ" ตามแต่กรณี ในกรณีของเจ้าหน้าที่ผู้เกษียณอายุใบอนุญาตนั้นย่อมต้องนำระเบียบเรื่องอาวุธของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายของรัฐบาลกลางมาบังคับใช้ด้วย

E ผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความสงบตามนิยามของอนุมาตราสี่ของมาตรา 2.10 ในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หากไม่ได้ออกโดยเมืองนิวยอร์ก แต่มีการบันทึกโดย "เจ้าหน้าที่รักษาความสงบบรมครูการนิวยอร์ก" และจะได้รับการบันทึกในใบอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ใบอนุญาตในฐานะผู้จำหน่ายอาวุธปืนไม่อาจใช้อ้างยันได้นอกเขตที่ระบุในใบอนุญาต

3.3.2 กรุงวอชิงตัน ดี ซี (Washington, D.C.)

กรุงวอชิงตัน ดี ซี เมืองหลวงของสหรัฐอเมริกา มีการห้ามพกพาอาวุธปืนทั้งพกพาแบบเปิดเผยและแบบปกปิดเป็นเวลายาวนาน ซึ่งไม่เป็นไปตามบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1791)

ในวันที่ 26 กรกฎาคม 2014 ศาลแขวงสหรัฐอเมริกา ของเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียได้ออกคำพิพากษาคัดสินคดีระหว่าง Palmer (พาลเมอร์) กับ เขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย ซึ่ง Palmer ได้ฟ้องเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียเกี่ยวกับการห้ามพกพาอาวุธปืนในสาธารณะเพื่อป้องกันตัว การตัดสินของศาลห้ามเจ้าหน้าที่ของเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียจากการบังคับใช้บทบัญญัติของกฎหมายของท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิตามรัฐธรรมนูญที่ให้พกพาอาวุธปืนออกมานอกเคหสถาน

ก่อนที่กรุงวอชิงตัน ดี ซี จะมีการห้ามเกี่ยวกับปืนพก ผลของการตัดสินของศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาในคดีระหว่าง เขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย กับ Heller (เฮลเลอร์) ในปี ค.ศ. 2008 ได้รับรองสิทธิของปัจเจกบุคคลภายใต้บทแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1791) แห่งรัฐธรรมนูญ ในการครอบครองอาวุธปืนเพื่อที่จะป้องกันตนเอง สองปีต่อมา ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินคดี ระหว่าง McDonald (แมค โดแนลล์) กับ Chicago (ชิคาโก) ที่ได้รับรองสิทธิของ Heller (เฮลเลอร์) ในการป้องกันปัจเจกบุคคลจากการละเมิดจากรัฐบาล รวมถึงรัฐบาลกลาง รัฐ และท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามคดีของ Heller (เฮลเลอร์) และ McDonald (แมค โดแนลล์) เป็นเพียงการทำทนายการออกกฎหมายที่กำหนดขอบเขตของพวกเขาให้เก็บอาวุธปืนไว้เพียงแต่ในเคหสถาน ศาลฎีกาของสหรัฐอเมริกาไม่ได้ให้คำแนะนำที่ชัดเจนในระดับที่เหมาะสมเกี่ยวกับสิทธิในการพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกัน เนื่องจากการออกกฎหมายดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นก่อนการเกิดคดีดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตามการอธิบายของบทแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 (ค.ศ. 1791) นั้นทำให้เกิดการรับรองสิทธิในการพกพาอาวุธออกมาภายนอกบ้าน แต่ก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ต่อมา ศาลปกครองกลางได้มีผลชัดเจนและรับรองสิทธิในการพกพาอาวุธขยายออกไปยังประตูหน้าบ้าน การตัดสินนี้ได้รวมการสนับสนุนคดีของสมาคมไรเฟิลแห่งชาติ (NRA-National Restaurant Association) ระหว่าง Shepard (เชปเพิร์ด) กับ Madigan (มาติแกรนด์) ซึ่ง มีผลมาจากการที่รัฐอิลลินอยส์ (Illinois) ห้ามไม่ให้พกพาอาวุธปืนไปยังที่สาธารณะ และ คดีระหว่าง Peruta (เปรูต้า) กับ San Diego (แซนดีเอโก) ที่เกี่ยวข้องกับกฎข้อบังคับท้องถิ่นที่ห้ามระบบใบอนุญาตของแคลิฟอร์เนียมีข้อห้ามที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพกพาอาวุธปืน ตัวอย่างเหล่านี้ซึ่งสำคัญอย่างชัดเจนในศาลคดี Palmer (พาลเมอร์) ในความเห็นที่ตรงไปตรงมาในคดีดังกล่าว

ตามความเห็นของศาลในคดี Palmer (พาลเมอร์) ในแง่ของ Heller (เฮลเลอร์) McDonald (แมค โดแนลล์) และทายาทของพวกเขา นั้น ไม่มีพื้นฐานใดๆ สำหรับศาลที่จะสามารถสรุปได้ว่าเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียได้สั่งห้ามการพกพาอาวุธปืนพกออกนอกบ้านไปยังที่สาธารณะนั้นเป็นการตรวจสอบระดับใดภายใต้รัฐธรรมนูญ

การคาดการณ์ของเจ้าหน้าที่ในกรุงวอชิงตัน ดี ซี และผู้แทนทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนอื่น ๆ มีปฏิกริยาในทางลบต่อคำตัดสินและได้เข้าร่วมในคำชักชวนเกี่ยวกับความอันตรายเป็นพิเศษของอาวุธปืนที่ได้เสนอในเขตปกครองของพวกเขาในระหว่างคดี Heller (เฮลเลอร์) แน่นนอนว่าไม่มีพวกเขาคนใดได้ทำการคาดคะเนคำตัดสินของคดี Heller (เฮลเลอร์)

ในคดี Heller (เฮลเลอร์) คำตัดสินของศาลไม่ปรากฏเกี่ยวกับการป้องกันการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมอาวุธปืน ทั้งสองกรณีการเรียกร้องข้อจำกัดจึงไม่ได้เป็นการพยายามที่จะแยกแยะระหว่างบุคคลผู้ซึ่งต้องการมีอาวุธปืนอย่าง

ถูกต้องตามกฎหมายเพื่อใช้ในการต่อสู้กับอาชญากรรม ดังนั้น ผลประโยชน์จากการตัดสินนั้นมีเพียงความสงบสุขของปัจเจกบุคคลผู้ซึ่งต้องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องกับกฎหมาย ไม่ใช่กับอาชญากรที่ใช้ความรุนแรงผู้ซึ่งละเลยเพิกเฉยต่อกฎหมายและใช้ประโยชน์จากแนวโน้มของการปฏิบัติตามกฎหมายของบุคคลอื่นเพื่อประโยชน์ของการกระทำของอาชญากรเหล่านั้นเอง

ในเวลานี้ยังคงไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับผลของคำตัดสิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียกับทะเบียนอาวุธปืนของเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียนอกจากนี้เงื่อนไขที่ได้ประกาศในคดีนี้ เขตปกครองพิเศษโคลัมเบียได้เพิ่มเติมกฎระเบียบของรัฐบาลในการครอบครองอาวุธปืน กระสุนปืน และ ช่องกระสุนปืน ที่เห็นได้ชัดว่ายังคงไม่ได้รับผลกระทบและสามารถวางกับดักผู้เยี่ยมเยียนเขตปกครองได้โดยง่าย

สำหรับในระยะเวลาย้อนหลัง กรมตำรวจได้กระทำตามคำแนะนำของสำนักงานอัยการของเขตปกครองพิเศษ โดยได้ระงับการบังคับใช้กฎหมายตามความเห็นของศาลสถานการณ์ที่ปรากฏ คือ ปัจเจกบุคคลผู้ได้รับประโยชน์จากโอกาสที่จะได้ใช้สิทธิพกพาอาวุธปืนไปยังสาธารณสถานในเขตปกครองพิเศษ

แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของกรุงวอชิงตัน ดี ซี ได้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อระงับผลของคำตัดสินในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ หรือมีทางเลือกโดยภายในระยะเวลา 180 วันเพื่อให้สภาของเขตปกครองพิเศษได้ออกกฎหมายฉบับใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความคิดเห็นดังกล่าว โจทก์ได้ตกลงให้ล่าช้าได้จำกัดเพียง 90 วัน เพื่อให้เขตปกครองพิเศษได้ทบทวนกฎหมายและอนุญาตให้โจทก์คัดค้านในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของศาล

ต่อมา วันที่ 29 กรกฎาคม 2014 ผู้พิพากษา Frederick Scullin ได้สั่งให้นำกฎหมายกลับมาใช้ ซึ่งหมายความว่ากฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี ที่ต่อต้านการห้ามพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะสามารถนำมาใช้บังคับได้⁷⁹ จนถึงวันที่ 22 ตุลาคม 2014 ดังนั้น การห้ามพกพาอาวุธปืนทั้งพกพาแบบเปิดเผยและแบบปกปิดไปยังที่สาธารณะจึงยังคงใช้บังคับอยู่

1) กฎหมายกรุงวอชิงตัน ดี ซี (Code of the District of Columbia)

(1) นิยามของอาวุธปืน

บทที่ 45 อาวุธและการครอบครองอาวุธ

มาตรา 22-4501⁸⁰

⁷⁹ NRA-ILA, Court Declares District of Columbia's Ban on Bearing Arms Unconstitutional, Retrieved May 15, 2024 from <http://www.nraila.org/newsissues/articles/2014/7/court-declares-district-of-columbias-ban-on-bearing-armsunconstitutional.aspx>

⁸⁰ §22-4501. Definitions. – (2A) "Firearm" means any weapon, regardless of operability, which will, or is designed or redesigned, made or remade, readily converted, restored, or

2(A) อาวุธปืน หมายถึง อาวุธใดๆ โดยไม่คำนึงถึงการนำไปใช้ ไม่ว่าจะตั้งใจทำการออกแบบ หรือออกแบบใหม่ หรือทำขึ้นหรือทำขึ้นใหม่ เปลี่ยนแปลง เรียกคืน หรือซ่อมแซม หรือ มีวัตถุประสงค์ที่จะใช้เป็นขีปนาวุธ หรือ เป็นขีปนาวุธโดยการระเบิด คำว่า อาวุธปืน ไม่รวมถึง

(A) อุปกรณ์ทำลายล้างที่กำหนดไว้ในมาตรา 7-2501.01(7)

(B) อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับปา ส่งสัญญาณ หรือเพื่อความปลอดภัย และมีความต้องการหรือได้รับการแนะนำโดยผู้รักษาความปลอดภัยชายฝั่งหรือคณะกรรมการการค้าระหว่างรัฐ

(C) อุปกรณ์ที่ใช้เฉพาะสำหรับยิงตอกหมุด ตะปู ปลอกกระสุนปืน หรือกระสุนปืนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและที่สามารถนำไปใช้เป็นอาวุธการพกพาอาวุธโดยปกติ; การครอบครองอาวุธระหว่างการกระทำอาชญากรรมที่รุนแรง

(2) บทลงโทษ

มาตรา 22-4504⁸¹

repaired, or is intended to, expel a projectile or projectiles by the action of an explosive. The term "firearm" shall not include:

(A) A destructive device as that term is defined in § 7-2501.01(7);

(B) A device used exclusively for line throwing, signaling, or safety, and required or recommended by the Coast Guard or Interstate Commerce Commission; or

(C) A device used exclusively for firing explosive rivets, stud cartridges, or similar industrial ammunition and incapable for use as a weapon

⁸¹ §22-4504. Carrying concealed weapons; possession of weapons during commission of crime of violence; penalty - (a) No person shall carry within the

District of Columbia either openly or concealed on or about their person, a pistol, or any deadly or dangerous weapon capable of being so concealed. Whoever violates this section shall be punished as provided in § 22-4515, except that:

(1) A person who violates this section by carrying a pistol, or any deadly or dangerous weapon, in a place other than the person's dwelling place, place of business, or on other land possessed by the person, shall be fined not more than the amount set forth in § 22-3571.01 or imprisoned for not more than 5 years, or both; or

(2) If the violation of this section occurs after a person has been convicted in the District of Columbia of a violation of this section or of a felony, either in the District of Columbia or

(a) ห้ามมิให้ผู้ใดพกพาภายในกรงวอชิงตัน ดี ซี ไม่ว่าจะเปิดเผยหรือโดยปกปิดซึ่งปืนพกหรืออาวุธใดที่สามารถทำให้ถึงแก่ความตายหรือก่อให้เกิดอันตรายที่สามารถพกพาโดยปกปิด ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษตามมาตรา 22-4515 ยกเว้นกรณีดังต่อไปนี้

(1) ผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรานี้โดยพกพาปืนพกหรืออาวุธที่สามารถทำให้ถึงแก่ความตายหรือก่อให้เกิดอันตรายในสถานที่อื่นที่มีเซที่พิทักษ์ สถานที่ประกอบธุรกิจ หรือที่ดินที่บุคคลนั้นเป็นเจ้าของ จะถูกปรับไม่เกินที่กำหนดไว้ในมาตรา 22-357.01 หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) หากการฝ่าฝืนมาตรานี้เกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้ถูกตัดสินลงโทษในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียเกี่ยวกับการละเมิดมาตรานี้ หรือก่ออาชญากรรมอื่นกรงวอชิงตัน ดี ซี หรือถูกตัดสินอย่างอื่น บุคคลนั้นจะถูกปรับไม่เกินที่กำหนดไว้ในมาตรา 22-3571.01 หรือจำคุกไม่เกิน 10 ปีหรือทั้งจำทั้งปรับ

(a-1)⁸² นอกจากที่กฎหมายอนุญาต ห้ามมิให้ผู้ใดพกพาปืนไรเฟิล หรือ ปืนสั้น ภายในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย บุคคลใดทำการฝ่าฝืนอนุมาตรานี้จะต้องระวางโทษที่กำหนดไว้ตาม (a)(1) และ (2)

(b)⁸³ ห้ามมิให้ผู้ใดภายในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียเป็นเจ้าของปืนพก ปืนกล ปืนสั้น ปืนไรเฟิล หรือปืนอื่นๆ หรือปืนเทียม ขณะที่ก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงหรือเป็นอันตรายที่ระบุในมาตรา 22-4501 หากพิสูจน์ได้ว่ากระทำการฝ่าฝืนอนุมาตรานี้ บุคคลนั้นจะต้องถูกระวางโทษจำคุกไม่เกิน 15 ปี และจะถูกตัดสินจำคุกขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 5 ปี และจะไม่ถูกปล่อยเนื่องจากการทำทัณฑ์บนหรือการคุมประพฤติหรือการระงับชั่วคราวของวอร์ดก่อนที่ผู้ใช้โทษจำคุกบังคับ

another jurisdiction, the person shall be fined not more than the amount set forth in § 22-3571.01 or imprisoned for not more than 10 years, or both.

⁸² (a-1) Except as otherwise permitted by law, no person shall carry within the District of Columbia a rifle or shotgun. A person who violates this subsection shall be subject to the criminal penalties set forth in subsection (a)(1) and (2) of this section.

⁸³ (b) No person shall within the District of Columbia possess a pistol, machine gun, shotgun, rifle, or any other firearm or imitation firearm while

committing a crime of violence or dangerous crime as defined in § 22-4501. Upon conviction of a violation of this subsection, the person may be sentenced to imprisonment for a term not to exceed 15 years and shall be sentenced to imprisonment for a mandatory-minimum term of not less than 5 years and shall not be released on parole, or granted probation or suspension of sentence, prior to serving the mandatory-minimum sentence.

(c)⁸⁴ นอกจากการลงโทษอื่นภายใต้มาตรานี้ บุคคลอาจถูกปรับเป็นเงินไม่เกินจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา 22-3571.01 อำนาจในการพกพาอาวุธปืนในบางสถานที่และเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง

มาตรา 22-4504.01.⁸⁵

แม้ว่าจะมีกฎหมายอื่นใด ให้บุคคลที่มีทะเบียนอาวุธปืนอาจพกพาอาวุธปืนได้

- (1) ภายในบ้านที่จดทะเบียน
- (2) ในขณะที่ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการสันตนาการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

กฎหมาย

- (3) ในขณะที่เก็บไว้ที่สถานที่ที่จดทะเบียนสำหรับธุรกิจ หรือ
- (4) ขณะที่เคลื่อนย้ายเพื่อวัตถุประสงค์ทางกฎหมายที่มีอำนาจให้

ไว้อย่างชัดเจนโดยเขตปกครองหรือกฎหมายกลางและสอดคล้องกับความต้องการของกฎหมายนั้น

กฎหมายการขนส่งอาวุธปืน

มาตรา 22-4504.02.⁸⁶

(a) บุคคลใดผู้ไม่ได้ต้องห้ามตามกฎหมายจากการขนส่งทางบกขนส่งทางเรือ หรือรับอาวุธปืนจะได้รับอนุญาตให้ขนส่งอาวุธปืนเพื่อวัตถุประสงค์ตามกฎหมาย หากขนส่งอาวุธปืนตามมาตรานี้ จากสถานที่ใดๆ ที่บุคคลนั้นมีสิทธิตามกฎหมายที่จะครอบครองและ

⁸⁴ (c) In addition to any other penalty provided under this section, a person may be fined an amount not more than the amount set forth in § 22-3571.01.

⁸⁵ §22-4504.01. Authority to carry firearm in certain places and for certain purposes.- Notwithstanding any other law, a person holding a valid registration for a firearm may carry the firearm:

- (1) Within the registrant's home;
- (2) While it is being used for lawful recreational purposes;
- (3) While it is kept at the registrant's place of business; or
- (4) While it is being transported for a lawful purpose as expressly authorized by District or federal statute and in accordance with the requirements of that statute.

⁸⁶ §22-4504.02. Lawful transportation of firearms - (a) Any person who is not otherwise prohibited by the law from transporting, shipping, or receiving a firearm shall be permitted to transport a firearm for any lawful purpose from any place where he may lawfully possess and carry the firearm to any other place where he may lawfully possess and carry the firearm if the firearm is transported in accordance with this section.

พกพาอาวุธปืนไปยังสถานที่อื่นที่บุคคลนั้นมีสิทธิตามกฎหมายที่จะครอบครองและพกพาอาวุธปืนเช่นกัน

(b)⁸⁷(1) ถ้าการขนส่งอาวุธปืนกระทำโดยยานพาหนะ อาวุธปืนต้องไม่บรรจุกระสุนปืนและทั้งอาวุธปืนและกระสุนปืนที่ถูกขนส่งจะต้องไม่สามารถเข้าถึงได้ทันทีหรือไม่สามารถเข้าถึงได้โดยตรงจากห้องโดยสารของพาหนะขนส่ง

(2) ถ้าพาหนะที่ขนส่งไม่มีส่วนที่แยกจากส่วนของคนขับ อาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนต้องล็อกเก็บในตู้นิรภัยนอกเหนือจากลิ้นชักหรือคอนโซลรถ และอาวุธปืนต้องไม่บรรจุกระสุน

(c)⁸⁸หากการขนส่งอาวุธปืนอยู่ในลักษณะอื่นที่ไม่ใช่การขนส่งโดยยานพาหนะอาวุธปืนจะต้อง

- (1) ไม่บรรจุกระสุน
 - (2) บรรจุในตู้นิรภัยล็อก และ
 - (3) แยกจากเครื่องกระสุนปืน
- (3) เขตปลอดอาวุธปืนและโทษเพิ่มเติม

มาตรา 22-4502.01⁸⁹

⁸⁷ (b)(1) If the transportation of the firearm is by a vehicle, the firearm shall be unloaded, and neither the firearm nor any ammunition being transported shall be readily accessible or directly accessible from the passenger compartment of the transporting vehicle.

(2) If the transporting vehicle does not have a compartment separate from the driver's compartment, the firearm or ammunition shall be contained in a locked container other than

⁸⁸ 192(c) If the transportation of the firearm is in a manner other than in a vehicle, the firearm shall be:

- (1) Unloaded;
- (2) Inside a locked container; and
- (3) Separate from any ammunition.

⁸⁹ (a) All areas within,1000 feet of an appropriately identified public or private day care center, elementary school, vocational school, secondary school, college, junior college, or university, or any public swimming pool, playground, video arcade, youth center, or public library, or in and around public housing as defined in section

3(1) of the United States Housing Act of 1937 the development or administration of which is assisted by the United States Department of Housing and Urban Development, or in or around housing that is owned, operated, or financially assisted by the District of Columbia Housing

(a) พื้นที่ทั้งหมดภายใน 1,000 ฟุตของสถานที่สาธารณะ หรือสถานที่รับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนมัธยม มหาวิทยาลัย หรือสรวายน้ำสาธารณะ สนามเด็กเล่น สถานที่ตั้งตู้เกม ศูนย์เยาวชน หรือห้องสมุดสาธารณะ และรอบบริเวณบ้านที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติที่อยู่อาศัยแห่งสหรัฐอเมริกา 1937 การพัฒนาหรือการบริหารงานโดยกรมที่อยู่อาศัยและพัฒนาตัวเมือง หรือในหรือรอบบริเวณบ้านของเจ้าของ ที่ดำเนินการ หรือได้รับเงินช่วยเหลือโดยการเคหะแห่งเขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย หรือการสนับสนุนโดยหน่วยงานข้างต้น จะเป็นผู้ประกาศเขตปลอดอาวุธปืน เพื่อจุดประสงค์ของมาตรานี้ คำว่า “การระบุอย่างเหมาะสม” หมายความว่า ป้ายที่ระบุว่าอาคารหรือพื้นที่นั้นเป็นเขตปลอดอาวุธปืน

(b)⁹⁰ บุคคลใดพกพาอาวุธปืนโดยผิดกฎหมายภายในเขตปลอดอาวุธปืนจะต้องได้รับโทษปรับสองเท่า หรือ โทษจำคุกสองเท่า หรือทั้งจำทั้งปรับ

(c)⁹¹ บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้บังคับกับบุคคลที่มีใบอนุญาตพกพาตามกฎหมายในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียผู้ซึ่งอาศัยหรือทำงานภายใน 1,000 ฟุตของเขตปลอดอาวุธปืนหรือเป็นสมาชิกกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ หรือนาวิกโยธินของสหรัฐอเมริกา หน่วยคุ้มกันแห่งชาติหรือองค์กรที่มีหน้าที่ แผนกที่ทำการไปรษณีย์ หรือลูกจ้างเมื่อมีหน้าที่ นายพล นายอำเภอ พัดตีเรือรบ หรือเจ้าหน้าที่อื่น เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ บุคคลผู้ถูกแต่งตั้งโดยเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของสหรัฐอเมริกาที่ได้รับอนุญาตให้พกพาอาวุธดังกล่าว สถาบันการเงิน ผู้ขนส่งสาธารณะผู้ซึ่งเข้าร่วมธุรกิจการขนส่งจดหมาย เงิน หลักทรัพย์ หรือทรัพย์สินอื่น และได้รับใบอนุญาตในการขายส่งหรือขายปลีก

Authority, or an event sponsored by any of the above entities shall be declared a gun free zone. For the purposes of this subsection, the term “appropriately identified” means that there is a sign that identifies the building or area as a gun free zone.

⁹⁰ (b) Any person illegally carrying a gun within a gun free zone shall be punished by a fine up to twice that otherwise authorized to be imposed, by a term of imprisonment up to twice that otherwise authorized to be imposed, or both.

⁹¹ (c) The provisions of this section shall not apply to a person legally licensed to carry a firearm in the District of Columbia who lives or works within 1000 feet of a gun free zone or to members of the Army, Navy, Air Force, or Marine Corps of the United States; the National Guard or Organized Reserves when on duty; the Post Office Department or its employees when on duty; marshals, sheriffs, prison, or jail wardens, or their deputies; policemen or other duly-appointed law enforcement officers; officers or employees of the United States duly authorized to carry such weapons; banking institutions; public carriers who are engaged in the business of transporting mail, money, securities, or other valuables; and licensed wholesale or retail dealers.

(4) การอนุญาต

ในงานทะเบียนอาวุธปืนนั้น อาวุธปืนทั้งหมดจะต้องลงทะเบียนในเขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย ก่อนที่จะสามารถซื้ออาวุธปืนได้นั้นจะต้องกรอกรายละเอียดทั้งหมดลงในเอกสาร ซึ่งมีจำนวนมากและเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน รัฐบาลของเขตปกครองพิเศษโคลัมเบียได้ปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการนี้ได้ดีขึ้นแต่มันยังคงซับซ้อน

4. เปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาข้อมูลในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนของทั้ง 2 ประเทศ ดังนี้

4.1 สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญ

สำหรับประเทศไทย การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวของประชาชนเป็นไปตามหมวดที่ 3 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 28 วรรคแรก ความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” อันจะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญมุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน ซึ่งหมายความรวมถึงการใช้สิทธิป้องกันตัวมิให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตและร่างกาย และการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเช่นนี้ก็นำไปสู่การออกหลักเกณฑ์ตามกฎหมายต่างๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของประชาชน โดยรัฐให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน แต่ในขณะเดียวกันก็จำกัดสิทธิเสรีภาพได้ตามสมควรโดยต้องไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ด้วย ตามมาตรา 26 วรรคแรก ความว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุและจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” ซึ่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ก็ล้วนมีรากฐานมาจากปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (UDHR) ข้อ 3 ความว่า “ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งบุคคล” อันการการรับรองสิทธิมนุษยชนตามหลักสากลของโลก

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการรับรองสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวไว้อย่างชัดเจนตามรัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (United States Constitution) โดยสิทธิในการพกพาอาวุธ (right to bear arms) ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกา เป็นสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองโดยบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ 2 (ค.ศ. 1791) ซึ่งกำหนดการมีอาวุธของประชาชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยบัญญัติว่า กองกำลังอาสาสมัครที่มีวินัยที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ ดังนั้น สิทธิที่ประชาชนจะมีและถือครองอาวุธจะต้องไม่ถูกล่วงละเมิด”และศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา ได้อธิบายความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 ว่า เป็นไปเพื่อให้ประชาชนสามารถปกป้องตัวเองจากความรุนแรงอันไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยภัยคุกคามดังกล่าวนั้นอาจมาจากการใช้อำนาจรัฐที่ไม่ชอบหรือจากอาชญากรที่รัฐไม่ยอมควบคุมหรือไม่สามารถควบคุมก็ได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญของทั้งสองประเทศ มุ่งคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวของประชาชน เพียงแต่ในสหรัฐอเมริกามีการบัญญัติไว้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจนในการป้องกันตัวโดยรูปแบบของการถือครองอาวุธไปในที่สาธารณะได้

4.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืน

การควบคุมอาวุธปืนในประเทศไทยเป็นไปตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 กำหนดเกี่ยวกับการควบคุมการมี ใช้ และพกพาอาวุธปืนไว้โดยสรุป ดังนี้ หลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืนมี 3 กรณีเท่านั้น คือ 1) เพื่อป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน 2) ใช้ในการกีฬา และ 3) ใช้ในการยิงสัตว์ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื้อ มี ใช้ สิ่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ และห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วน ตามสมควรแก่พฤติการณ์ แต่ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนันทนาการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ยกเว้นเป็นบุคคลที่กฎหมายกำหนด เช่น เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ทหารและตำรวจซึ่งอยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่อยู่ในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่เพื่อการป้องกันประเทศ หรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือรักษาทรัพย์สินสำคัญของรัฐ เป็นต้น

สำหรับสหรัฐอเมริกาแม้จะมีแนวคิดในการควบคุมอาวุธปืนแบบค่อนข้างเสรี แต่สหรัฐอเมริกายังคงมีการควบคุมการมี ใช้ และพกพาอาวุธปืนโดยทางอ้อม อาศัยการที่เป็นประเทศผู้ผลิตผู้จำหน่าย และขนส่งอาวุธปืน โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืน คือ พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืน ค.ศ. 1968 (Gun Control Act 1968) ซึ่งเป็นกฎหมายของ

รัฐบาลกลาง ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายกลาง กฎหมายมลรัฐ และกฎหมายท้องถิ่น ในการต่อต้านอาชญากรรมและความรุนแรง โดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มภาระหรือ เพิ่มข้อจำกัดแก่ประชาชนผู้ที่เคารพกฎหมาย ในการซื้อ การครอบครอง หรือใช้อาวุธปืน เพื่อวัตถุประสงค์ใน การล่าสัตว์ การกีฬา การป้องกันตัว หรือกิจกรรมอื่นที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ได้กีดกันหรือจำกัดการเป็นเจ้าของหรือการใช้อาวุธปืนโดยชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ ในแต่ละมลรัฐของสหรัฐอเมริกา มีการออกกฎหมายที่ควบคุมอาวุธปืนเช่นเดียวกัน โดยแต่ละมลรัฐจะมีการกำหนดมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนซึ่งมีความเข้มงวดที่ แตกต่างกันไป เช่น รัฐนิวยอร์ก มีการออกกฎหมาย The New York Secure Ammunition and Firearms Enforcement Act of 2013 เพื่อควบคุมอาวุธปืนและเป็นหนึ่งในมลรัฐที่มีกฎหมายในการควบคุมอาวุธปืนที่เข้มงวดมากที่สุดในสหรัฐอเมริกา ส่วนกรุงวอชิงตัน ดี ซี ได้มีกฎหมาย Code of the District of Columbia กฎหมายเขตปกครองพิเศษโคลัมเบีย พกพาปืนไว้ได้ในเฉพาะเคหสถาน ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยและสหรัฐอเมริกาควบคุมอาวุธปืนโดยให้พกพาไว้เพื่อการล่าสัตว์ การกีฬา การป้องกันตัวได้ แตกต่างกันว่าประเทศไทยอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัวในเคหสถานเท่านั้น มิให้พกพาไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ แต่มีข้อยกเว้นไม่ต้องมีใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนสำหรับกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วน ตามสมควรแก่พฤติการณ์ ซึ่งเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเป็นกรณีไป แต่สำหรับในที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนำการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด ถือเป็นสถานที่ที่ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนโดยเด็ดขาด ส่วนสหรัฐอเมริกา หลักตามกฎหมาย คือ พกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวนอกเคหสถานได้ แต่ก็มีข้อจำกัดสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนแล้วแต่มลรัฐ เช่น มลรัฐนิวยอร์ก พกพาอาวุธปืนได้เพียง 5 เมืองนอกเมืองนิวยอร์กเท่านั้น เว้นแต่จะได้รับการอนุญาตให้มีผลใช้โดยเมืองนิวยอร์กด้วย และไม่อาจพกพาอาวุธปืนเข้าไปในเมืองนิวยอร์กได้ ซึ่งรวมถึงกรณีใบอนุญาตพกพาเพื่อป้องกันตัวด้วย ส่วนกรุงวอชิงตัน ดี ซี พกพาปืนไว้ได้ในเฉพาะเคหสถาน ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ ซึ่งเป็นการห้ามอย่างเคร่งครัด

4.3 การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน

การอนุญาตพกพาอาวุธปืนในประเทศไทย เป็นไปตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืน คือ ผู้ขอจะต้องมี 1) อายุ 35 ปี ขึ้นไป 2) มีเงินฝากในสถาบันการเงินอย่างน้อย 1,000,000 บาท และมีการฝากเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือนติดต่อกัน 3) กรณีเป็นเจ้าของกิจการ หรือกรรมการผู้จัดการบริษัทหรือกรรมการผู้รับมอบอำนาจผูกพันบริษัท ต้อง

มีทุนจดทะเบียนตั้งแต่ 10,000,000 บาทขึ้นไปและมีเงินหมุนเวียนในบัญชีกระแสรายวันของบริษัทในรอบ 1 ปี เกินกว่า 10,000,000 บาทขึ้นไป หลักฐานในการขออนุญาตพกพาอูรูปีนติดตัวที่ต้องนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้แก่ 1) คำร้องขอมิใบอนุญาตมีอูรูปีนติดตัว พร้อมรายละเอียดประกอบท้ายแบบคำร้อง 2) ใบอนุญาตให้มีและใช้อูรูปีน 3) ทะเบียนบ้าน พร้อมสำเนา 1 ชุด 4) รูปถ่ายหน้าตรง แต่งชุดสากล หรือชุดสุภาพ 5) บัตรประจำตัวประชาชน 6) หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน 7) บัญชีเงินฝากธนาคาร บัญชีฝากประจำ หรือออมทรัพย์ หรือ สำเนาพันธบัตรรัฐบาล หรือ สำเนาสลากออมสิน จำนวน 1,000,000 บาทขึ้นไป เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ติดต่อกัน จนถึงวันที่ยื่นคำร้อง 8) หลักฐานการประกอบอาชีพ 9) สำเนาหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลในรอบปีที่ผ่านมา 10) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง สำหรับกรณีผู้ขอมีอายุ 75 ปี ขึ้นไป 11) หลักฐานแสดงเหตุผลความจำเป็นพิเศษมากกว่าปกติธรรมดา ที่ต้องการใช้เป็น หลักฐานประกอบในการพิจารณาอนุญาตให้มีอูรูปีน

การยื่นขอใบอนุญาตพกพาอูรูปีนมลรัฐนิวยอร์ก ผู้ขอจะต้องมี ดังนี้ A ต้องเป็นผู้มีคุณธรรม B ไม่เคยต้องคำพิพากษาลงโทษในคดีอาญาอุกฉกรรจ์ C ไม่เคยมีประวัติการป่วยทางจิต D ปราศจากความทุพพลภาพทางจิต ความพิการ หรือโรคภัยแรงใดๆที่จะทำให้ความสามารถในการดูแลและใช้ปืนอย่างปลอดภัยนั้นด้อยลง E อาศัยหรือมีถิ่นที่อยู่ทางธุรกิจภายในเขตห้าเมืองตะวันตกของเขตปกครองซัพพอล์ก F ผู้ยื่นคำขอไม่มีสาเหตุอันใดที่ดีที่จะทำให้ถูกปฏิเสธการให้ใบอนุญาต G มีอายุอย่างน้อย 21 ปี H ต้องไม่เคยถูกเพิกถอนใบอนุญาต อยู่ในระหว่างภาคทัณฑ์ หรือขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในมาตรา 540.14 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือ มาตรา 842 (a) ของพระราชบัญญัติศาลครอบครัว ไม่เคยต้องโทษคดีอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว การพิจารณาอนุญาต ให้พิจารณาจากผู้ที่ มีคุณสมบัติตามที่ กำหนดเหตุผลและความจำเป็นทุกใบอนุญาตมีอายุ 5 ปี หากไม่อนุญาตจะต้องมีการเขียนเหตุผลว่าเหตุใดจึงไม่อนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร มิฉะนั้นศาลอาจตัดสินให้ออกใบอนุญาตพกพาได้หากว่าการไม่อนุญาตนั้นเป็นไปโดยพลการและอำเภोज และมิบทบัญญัติเพื่อที่จะยกเลิกหรือระงับใบอนุญาตของบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจิต

กรุงวอชิงตัน ดี ซี เมืองหลวงของสหรัฐอเมริกา นั้น มีการห้ามพกพาอูรูปีนทั้งพกพาแบบเปิดเผยและแบบปกปิดไปยังที่สาธารณะ ดังนั้น จึงไม่มีหลักเกณฑ์สำหรับการยื่นขอใบอนุญาตพกพาอูรูปีนในที่สาธารณะ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา ล้วนมีบทบัญญัติในการขอกพกพาอูรูปีนเช่นเดียวกัน แต่จะต่างกันตรงหลักเกณฑ์ในแต่ละข้อ โดยข้อสำคัญที่แตกต่างกันนั้น ผู้ขอพกพาอูรูปีนในประเทศไทย จะต้องมียุ่ 35 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ขอพกพาอูรูปีนในมลรัฐนิวยอร์ก จะต้องมียุ่ 21 ปีขึ้นไป อีกทั้งยังสามารถยกเลิกหรือระงับใบอนุญาตของบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจิต ตาม

ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตได้ แต่ในประเทศไทยจะพิจารณาปัญหาสุขภาพจิตสำหรับกรณีผู้ขอมีอายุ 75 ปี ขึ้นไปเท่านั้น

4.4 ข้อดีข้อเสียของกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐอเมริกา สิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

ข้อดี ได้แก่ สหรัฐอเมริกาแม้บางมลรัฐจะเปิดเสรีในการพกพาอาวุธปืน ตามบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ 2 ค.ศ. 1791 แต่การมีอาวุธปืนได้นั้นจะเป็นไปโดยเคร่งครัด โดยมีการตรวจสอบประวัติของผู้ซื้อผ่านตัวแทนจำหน่าย ซึ่งมีขั้นตอนที่ยุงยาก ถือเป็น การตรวจสอบบุคคลผู้มีสิทธิในการพกพาขั้นตอนหนึ่ง มีการจำกัดเขตต้องห้ามไม่ให้พกพาอาวุธปืน เช่น บริเวณสถานที่ราชการ เขตบริเวณโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้น หากประชาชนพกพาอาวุธปืนไปที่สาธารณะ โดยไม่ได้รับอนุญาตหรือตามกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ผู้นั้นจะมีความผิดและได้รับโทษตามกฎหมายกำหนด

ข้อเสีย ได้แก่ บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญนี้เป็นแนวคิดที่ฝังรากลึกในสังคมอเมริกัน ทำให้ประชาชนมองว่าการให้สิทธิการครอบครองอาวุธปืนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐาน และรัฐไม่อาจพรากสิทธิเหล่านี้ไปได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์กราดยิงขึ้น ก็จะเป็นที่ถกเถียงกันว่าควรให้รัฐเข้ามาควบคุมการใช้อาวุธปืนบางส่วนด้วยหรือไม่ เพราะการเปิดโอกาสให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนได้โดยเสรีก็ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ เนื่องจากปัจจัยที่กระตุ้นให้ผู้ก่อเหตุสามารถลงมือได้ง่ายและเร็วขึ้นคือ อาวุธปืน เช่นเดียวกัน

ข้อดีของกฎหมายพกพาอาวุธปืนของรัฐนิวยอร์ก คือ แม้มีการกำหนดเป็นกฎหมายว่าด้วยลักษณะการพกพาอาวุธปืนโดยยานพาหนะข้ามรัฐ และมีการจำกัดสถานที่และเวลาในการพกพาไว้ ทำให้การพกพานั้นไม่สามารถพกพาได้ตลอดเวลา หรือสถานที่ใดก็ได้ แม้จะมีใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนก็ตาม แต่ก็มีกรียัดหยุดไม่ให้พกพาในเมืองนิวยอร์กได้ หากผู้นั้นได้รับการอนุญาตเป็นพิเศษจากอธิบดีตำรวจ เช่นนี้ ตามสถานที่ที่มีคนหมู่มากก็จะมีใครสามารถพกพาอาวุธปืนไปก่อเหตุอาชญากรรมได้เลย

แต่ในขณะเดียวกันก็ทำให้มีข้อเสียของกฎหมายพกพาของรัฐนิวยอร์ก คือ การเคร่งครัดในการควบคุมอาวุธปืนมากเกินไปนั้น ทำให้ประชาชนหาอาวุธปืนที่ไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมาย หรือที่เรียกกันว่า “ปืนเถื่อน” มาก่อเหตุร้ายได้เช่นกัน และก็จะไม่มีประชาชนคนไหนที่จะสามารถป้องกันตนเองจากเหตุการณ์ดังกล่าวด้วยอาวุธปืนได้เลย อีกทั้งการพกพาอาวุธปืนข้ามรัฐนั้นมีความเคร่งครัดมากเกินไป กล่าวคือ หากผู้ใดจะเดินทางข้ามรัฐโดยพกพาอาวุธปืนไปด้วยนั้น จะต้องเดินทางตรงไปยังรัฐปลายทางทันที ไม่สามารถพักระหว่างอยู่ในเมืองนิวยอร์กได้และรัฐปลายทางที่จะเดินทางไปนั้นต้องเป็นรัฐที่ได้รับอนุญาตให้พกพาอาวุธปืนได้ หากหยุดพักที่ใดในนิวยอร์กจะเป็นการกระทำผิดกฎหมายและอาจถูกจับกุมได้

ข้อดี ของกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนของกฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี คือ มีข้อห้ามพกพาอาวุธปืนที่เคร่งครัด ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการพกพาอาวุธปืนได้เป็นอย่างดี มีการกำหนดสถานที่และวัตถุประสงค์ในการพกพาอาวุธปืน ทำให้สามารถแยกได้ว่าใบอนุญาตพกพาดังกล่าวนั้นนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์หรือกิจการอะไรบ้าง เช่นเดียวกับรัฐนิวยอร์ก

ข้อเสีย ของกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนของกฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี คือ การห้ามพกพาที่เคร่งครัดจนเกินไปทำให้ประชาชนคิดว่าตนถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เนื่องจากให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนภายในบ้านที่จดทะเบียนเท่านั้น ไม่สามารถพกพาไปนอกเคหสถานได้ จึงนำกฎหมายขึ้นมาฟ้องร้องเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนไปยังที่สาธารณะสำหรับประชาชนที่ต้องการพกพาอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัว เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้ายประชาชนไม่สามารถพกพาอาวุธปืนป้องกันตัวได้เลย

หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ

ข้อดี ของกฎหมายของรัฐนิวยอร์กได้แก่ รัฐนิวยอร์กนั้นกำหนดว่าบุคคลใดเป็นคนได้รับใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน มีการตรวจสอบประวัติการป่วยทางจิตทุกคนไม่ว่าจะอายุเท่าไรก็ตาม และต้องไม่เคยต้องโทษคดีอุกฉกรรจ์ ไม่เคยมีประวัติต้องโทษคดีใดๆ ที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นการคัดกรองคุณสมบัติบุคคลผู้ขออนุญาตที่ดี เนื่องจากเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพจิต และบุคคลที่มีประวัติใช้ความรุนแรง นำอาวุธปืนไปก่ออาชญากรรมหรือความรุนแรงได้

ข้อดีของกฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี คือ การไม่ให้ประชาชนขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะได้เช่นนั้น ทำให้ในสถานที่อื่นนอกจากที่พักอาศัย ปราศจากอาวุธ ลดการเกิดอาชญากรรมในสังคมได้เป็นอย่างดี

ข้อเสียกฎหมายของกรุงวอชิงตัน ดี ซี คือ การห้ามพกพาที่เคร่งครัดจนเกินไปทำให้ประชาชนนำกฎหมายขึ้นมาฟ้องร้องเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนไปยังที่สาธารณะ สำหรับประชาชนที่ต้องการพกพาอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัวนอกเคหสถานด้วย

ตารางที่ 3.1 การเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว
ในที่สาธารณะในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา

หัวข้อ	ประเทศไทย	สหรัฐอเมริกา
สิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญ	- รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 - รับรองสิทธิเสรีภาพในชีวิต และร่างกาย ตามมาตรา 25 26 และ 28	- รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา (United States Constitution) - ให้สิทธิในการถืออาวุธปืนแก่ ประชาชนชาวอเมริกา
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การควบคุมอาวุธปืน	- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธ ปืน พ.ศ. 2490 - พกพาไว้เพื่อการล่าสัตว์ การ กีฬา การป้องกันตัวได้ - พกไว้เพื่อป้องกันตัวให้พกไว้ ในเคหสถานเท่านั้น	- พระราชบัญญัติควบคุมอาวุธ ปืน 1968 (The Gun Control 1968) เพื่อสนับสนุนการบังคับ ใช้กฎหมายกลาง กฎหมายมล รัฐ และกฎหมายท้องถิ่น - พกพาไว้เพื่อการล่าสัตว์ การ กีฬา การป้องกันตัวได้ - พกไว้เพื่อป้องกันตัวในที่ สาธารณะได้ โดยมีเงื่อนไข ต่างกันแต่ละมลรัฐ
การออกใบอนุญาตพกพา อาวุธปืน	ประเทศไทยใช้กฎหมาย เดียวกัน - พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธ ปืน พ.ศ. 2490 - ผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน จะต้องมีอายุ 35 ปีขึ้นไป - พิจารณาปัญหาสุขภาพจิต เฉพาะกรณีผู้ขอมีอายุ 75 ปี ขึ้นไป	สหรัฐอเมริกามีกฎหมาย แต่ละมลรัฐ 1.มลรัฐนิวยอร์ก - The New York Secure Ammunition and Firearms Enforcement Act of 2013 - ผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน จะต้องมีอายุ 21 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

หัวข้อ	ประเทศไทย	สหรัฐอเมริกา
		<p>-สามารถยกเลิกหรือระงับ ใบอนุญาตของบุคคลที่มีปัญหา สุขภาพจิตทุกคน ตาม ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน สุขภาพจิต</p> <p>2.กรุงวอชิงตัน ดี ซี</p> <p>-Code of the District of Columbia กฎหมายเขต ปกครองพิเศษโคลัมเบีย</p> <p>-ห้ามมิให้พกพาอาวุธปืนในที่ สาธารณะ จึงไม่มีการออก ใบอนุญาตให้พกพาอาวุธปืน</p>

บทที่ 4

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืน เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

จากการศึกษาสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และการใช้บังคับกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐอเมริกา พบว่า มีปัญหาในการบังคับใช้ซึ่งไม่เป็นไปตามยุคสมัยปัจจุบัน อันควรได้รับการแก้ไข รวมไปถึงเสนอข้อแนะนำต่างๆ จึงสมควรที่จะพิจารณากฎหมายดังกล่าว เพื่อให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวโดยพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะได้ และพบปัญหาเกี่ยวกับเอกสารหลักฐานที่จำเป็นที่จะต้องยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในขั้นตอนของการขออนุญาตพกพาอาวุธปืนซึ่งมีสภาพบังคับไม่เหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน อันควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุง และเพิ่มเติม แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทย และการรักษาความสงบเรียบร้อยของพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าสามารถกระทำได้อย่างทันท่วงทีและทั่วถึงหรือไม่เพื่อประกอบการพิจารณาอันนำไปสู่แนวทางการแก้ไขที่มีประสิทธิภาพของกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนของประเทศไทยเกี่ยวกับการให้มี ให้ใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์ได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1. ประเด็นสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีภายใต้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติกา ระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งมีหลักคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล โดยสิทธิในการมีชีวิตอยู่ และเสรีภาพในชีวิตของตนเองที่ไม่มีใครมาพรากไปจากตนได้ ดังนั้น รัฐจึงต้องให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการการมีชีวิตอยู่ ทั้งรัฐเป็นผู้ปกป้องคุ้มครอง และโดยประชาชนสามารถมีสิทธิเสรีภาพในการปกป้องชีวิตของตน โดยรัฐจะต้องตรากฎหมายเป็นการให้สิทธิเสรีภาพในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในชีวิตของประชาชน ตั้งแต่กฎหมายสูงสุดของประเทศ ซึ่งได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายลำดับรองลงมา เช่น พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นต้น

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษากฎหมายดังกล่าว พบว่า ประเทศไทยได้นำหลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คือ มาตรา 28 ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย” โดยบทบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในชีวิตและร่างกายไว้ จึงถือได้ว่าประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวเพื่อปกป้องชีวิตและร่างกายได้ของตนเองได้ ซึ่งการที่รัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนดังกล่าวได้นั้น จะต้องเป็นไปตามมาตรา 26 กล่าวคือ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

สำหรับกรณีการป้องกันตัวโดยใช้อาวุธปืนในประเทศไทย ได้ถูกบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 มาตรา 8 ทวิวรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา 9 ดังนี้

มาตรา 8 ทวิ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องมีติดตัวเมื่อมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์

ไม่ว่ากรณีใด ห้ามมิให้พาอาวุธปืนไปโดยเปิดเผย หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ หรือการอื่นใด”

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์”

จากบทบัญญัติข้างต้น ผู้ศึกษาเห็นว่า มาตรา 9 ให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการป้องกันตัวโดยใช้อาวุธปืนได้ แต่สิทธิเสรีภาพดังกล่าวก็ถูกจำกัดโดยอำนาจของรัฐด้วยข้อยกเว้นตาม มาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ที่วางหลักในเรื่องของการพกพาอาวุธปืนไว้ว่า การมีอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวตาม มาตรา 9 นั้น ให้ใช้สำหรับการป้องกันตัวภายในบ้านหรือเคหสถานเท่านั้น ประชาชนห้ามพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในที่สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ แต่สำหรับที่ชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อนมัสการ การรื่นเริง การมหรสพ นั้น แม้ประชาชนจะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ให้มีใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวแล้วก็ตาม ก็ไม่สามารถพกพาอาวุธปืนไปในที่ดังกล่าวได้ ซึ่งถือเป็นการควบคุมอาวุธปืนด้วยทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) โดยใช้อำนาจรัฐในการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ โดยการห้ามพกพาเป็นหลัก และการอนุญาตเป็นข้อยกเว้น

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 จึงพบปัญหาเกี่ยวกับบทบัญญัติในเรื่องของการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะของประเทศไทยที่ให้ดุลยพินิจมากเกินไปแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิเสธใบอนุญาตของบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นปัญหาในเรื่องของการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวมากเกินไปไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อำนาจกับผู้อยู่ใต้อำนาจ จากบทบัญญัติดังกล่าวที่จำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนทำให้ประชาชนผู้มีความจำเป็นจะต้องพกพาอาวุธปืนติดตัวไปเพื่อป้องกันตัวเสียประโยชน์มากกว่าการที่สาธารณะจะได้ประโยชน์ เนื่องจากปัจจุบันสภาพสังคมของประเทศไทยได้เปลี่ยนไปแล้ว ต่างจากสมัยที่มีการตราพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 ดังนี้

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2490 โดยเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน สภาพสังคมไทยในสมัยที่มีการตราพระราชบัญญัตินี้ เป็นสังคมในยุคเกษตรกรรม ประชาชนสามารถใช้ชีวิตอยู่โดยการหาอาหารจากทรัพยากรที่มีอยู่ตามธรรมชาติได้ ประชาชนอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนใหญ่ ที่มีความเอื้ออาทร มีความสัมพันธ์เป็นพี่เป็นน้อง มีวิถีการดำรงชีวิตที่คล้ายคลึงกัน ประชากรภายในประเทศยังมีจำนวนไม่มาก และเทคโนโลยีต่างๆ ยังเข้าไม่ถึงสังคมไทย จึงยังไม่พบการก่ออาชญากรรมที่รุนแรง ดังจะเห็นได้จากสถิติผู้ต้องขังในเรือนจำในปี พ.ศ. 2490 ในขณะที่มีการตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวขึ้น มีผู้ต้องขังในเรือนจำ จำนวน 17,620 คน⁹² แต่ในปัจจุบันมีจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำที่ก่ออาชญากรรมเพิ่มมากขึ้น โดยสถิติในปี พ.ศ. 2566 พบจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ จำนวน 268,306 คน⁹³ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าสมัยที่มีการตรากฎหมายควบคุมอาวุธปืนดังกล่าวหลายสิบเท่า

หากนับระยะเวลาจากวันที่ประกาศใช้กฎหมายดังกล่าวมาจนถึงปัจจุบัน ผ่านมาเป็นเวลาหลายทศวรรษแล้ว สภาพสังคมไทยในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากมาย ทั้งในเรื่องของสภาพแวดล้อมการเป็นอยู่ การทำงานที่มีความหลากหลายอาชีพ เวลาในการทำงานจากเดิมที่ผู้คนส่วนใหญ่ทำงานในเวลากลางวัน ปัจจุบันผู้คนทำงานได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ รวมไปถึงการเดินทางสัญจรไปในที่ต่างๆ สะดวกสบายมากขึ้น จำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เองทำให้เห็นว่า

⁹² อาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม. สถิติผู้ต้องขังในรอบ 70 ปี. เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก <http://www.nathee-chitsawang.com/375-2>

⁹³ SDG MOVE. แนวโน้มสถานการณ์เรือนจำโลกปี 2566. เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567 สืบค้นจาก <https://www.sdgmove.com/2023/06/29/global-prison-trends-2023>

ประชาชนในประเทศใช้เวลาอยู่นอกสถานที่พักอาศัยของตนเองเป็นส่วนใหญ่ และจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมในเรื่องของสภาพเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น เศรษฐกิจไม่เติบโต ปัญหาเรื่องโรคระบาด อัตราการว่างงาน รวมถึงในเรื่องของปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม และปัญหาสุขภาพจิต ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อถึงสุขภาพจิตของผู้คน จนก่อให้เกิดปัญหาด้านอาชญากรรม ดังที่ปรากฏเป็นข่าวตามสื่อต่าง ๆ เช่น การฆาตกรรม การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย การข่มขืน การปล้น และชิงทรัพย์ เป็นต้น

ศูนย์สำรวจความคิดเห็น “นิด้าโพล” สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เปิดเผยแพร่ผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “ปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน” พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.80 ระบุว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทย เกิดจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชีวิต ความเป็นอยู่ และเทคโนโลยี รองลงมา ร้อยละ 44.32 ระบุว่า เกิดจากความอ่อนแอของกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมาย ผู้กระทำผิดจึงไม่เกรงกลัว จึงได้ใจและกล้าที่จะกระทำผิด ร้อยละ 42.72 ระบุว่า เกิดจากจิตใจของผู้คนที่มักขาดสติ ไม่ใช้สติในการแก้ไขปัญหา ขาดศีลธรรม ร้อยละ 34.80 ระบุว่า เกิดจากพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่แตกต่างกัน ร้อยละ 33.04 ระบุว่า เกิดจากพฤติกรรม การเลียนแบบจากสื่อหรือคนรอบข้าง ร้อยละ 22.32 ระบุว่า เกิดจากความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ร้อยละ 0.96 ระบุว่า เกิดจากการใช้ยาเสพติด และร้อยละ 0.32 ไม่แน่ใจ⁹⁴

กระทรวงยุติธรรมได้ศึกษาโมเดลการเกิดอาชญากรรม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การดื่มแอลกอฮอล์หรือเสพยาเสพติดขณะกระทำความผิด พื้นที่เกิดเหตุ เวลาเกิดเหตุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน อัตราการว่างงาน สถานภาพครอบครัว (หย่าร้าง) จำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ จำนวนแรงงานต่างด้าวในพื้นที่ ความหนาแน่นของประชากรในพื้นที่ ผู้กระทำผิดก่อเหตุซ้ำ เขยื้อเป็นผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น⁹⁵ โดยมีสถิติการรับแจ้งคดีอาญาของตำรวจ ตามตารางนี้

⁹⁴ Nida Poll. ปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน. วันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก https://nidapoll.nida.ac.th/survey_detail?survey_id=224

⁹⁵ สำนักงานกิจการยุติธรรม.อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมไทยในวันนี้ ปี พ.ศ. 2565. วันที่ 10 กรกฎาคม 2567 สืบค้นจาก <https://www.oja.go.th/wp-content/uploads/2023/09/updating-thai-criminal-justice-2022-new.pdf>

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบสถิติการรับแจ้งคดีอาญาของตำรวจระหว่างปี พ.ศ. 2564 กับ พ.ศ. 2565

ประเภทความผิด	2564	2565	เพิ่ม/ลด	ร้อยละ
ชีวิต ร่างกาย และเพศ	15,582	18,073	2,491	15.99%
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	52,331	57,226	4,895	9.35%
อาชญากรรมพิเศษ	17,430	30,557	13,127	75.31%
ความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	568,630	728,044	159,414	28.03%
รวม 4 กลุ่ม	653,973	833,900	179,927	27.51%

จากความคิดเห็นของประชาชน เรื่อง “ปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน อัตราการเกิดอาชญากรรม และโมเดลการเกิดอาชญากรรมของกระทรวงยุติธรรม จะเห็นได้ว่า อาชญากรรม มีรูปแบบมากมายหลายประเภท สถิติของการก่ออาชญากรรมมีปริมาณมากขึ้นทุกปี ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่า “อาชญากรรม” สามารถเกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา และสามารถเกิดขึ้นได้กับคนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจและทรัพย์สินของประชาชน ดังจะเห็นได้จากข่าวตามสื่อออนไลน์ ซึ่งมีให้เห็นจนกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้คนไปแล้ว สร้างความหวาดกลัวแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้ประชาชนที่มีความจำเป็นต้องเดินทางไปในสถานที่ต่างๆ ไม่ว่าจะเดินทางไปเรียน ไปทำงาน หรือไปท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีผู้คนพลุกพล่านและแออัด เกิดความกลัวและวิตกกังวลในการดำรงชีวิตประจำวัน เพราะเกรงว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิตร่างกายของตนหรือทรัพย์สินต่างๆ โดยที่ไม่สามารถป้องกันเหตุการณ์ร้ายที่จะเกิดขึ้นได้ และเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้นแล้วประชาชนก็ไม่สามารถที่จะป้องกันตนเองได้ หากผู้ก่ออาชญากรรมมีอาวุธที่รุนแรง หรือแม้แต่ในกรณีที่ผู้ก่ออาชญากรรมไม่มีอาวุธ แต่เป็นผู้ที่มีลักษณะกายภาพทางร่างกายแข็งแรง และเหยื่อเป็นประชาชนทั่วไปที่ไม่มีลักษณะกายภาพทางร่างกายอ่อนแอกว่า ก็สามารถตกเป็นเหยื่อในอาชญากรรมได้เช่นกัน อย่างเช่น เหตุการณ์ที่พบเห็นได้บ่อยคือชายหนุ่มทำร้ายร่างกายแฟนสาว หรือข่าวการทำร้ายร่างกายด้วยเหตุเสพยาเสพติด แม้ผู้กระทำจะไม่มีอาวุธก็ตามแต่ก็สามารถก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงได้ ทำให้เหยื่อบอบช้ำทางร่างกายและเหยื่อก็ไม่สามารถป้องกันตนเองจากเหตุการณ์เหล่านั้นได้ จะต้องรอเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือตำรวจมาช่วยเหลือเพียงอย่างเดียว ซึ่งไม่อาจจะจับเหตุการณ์ได้ทันทั่วถึง จนอาจเกิดการสูญเสียชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ไป แม้ว่าภายหลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจะจับกุมอาชญากรได้ แต่ก็เป็นการแก้ไขที่ปลายเหตุ ท้ายสุดแล้วการสูญเสียในชีวิตร่างกายของประชาชนผู้บริสุทธิ์ก็ไม่สามารถย้อนกลับมาได้

สำหรับการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่สหรัฐอเมริกา โดยพบว่าสหรัฐอเมริกา มีแนวความคิดที่ว่า การห้ามประชาชนให้มีอาวุธปืน ถือเป็น การลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการป้องกันตนเองและทรัพย์สิน ในยามที่รัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองประชาชนได้ จึงสมควรที่รัฐจะให้ประชาชนสามารถมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองและพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวได้ เห็นได้จากการที่สหรัฐอเมริกากำหนดเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนเกี่ยวกับการมีอาวุธปืนไว้ในรัฐธรรมนูญ (right to bear arms) โดยบัญญัติไว้ว่า กองกำลังอาสาสมัครที่มีวินัยที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นในการรักษาความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศ ดังนั้น สิทธิที่ประชาชนจะมีและถือครองอาวุธจะต้องไม่ถูกล่วงละเมิด ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเมื่อสมัยก่อน อเมริกาอาศัยกองกำลังประชาชนที่มีปืนเป็นกองกำลังอาสาสมัครร่วมรบกับอังกฤษในสงครามการประกาศอิสรภาพ ดังนั้น สิทธิของประชาชนในสหรัฐอเมริกาที่มีและถืออาวุธปืนได้นั้นจึงเป็นสิทธิที่สามารถอ้างได้ ประชาชนจึงสามารถพกพาอาวุธปืนไปที่ใดก็ได้ที่ตนเองต้องการ ส่วนเงื่อนไขในการขออนุญาตพกพาอาวุธปืน เป็นไปที่กำหนดในแต่ละมลรัฐ ซึ่งถือเป็นการควบคุมอาวุธปืนด้วยทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process of Law) ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของประชาชน มากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยแม้รัฐจะเปิดเสรีในการพกพาอาวุธปืน ตามบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ 2 ค.ศ. 1791 แต่การมีอาวุธปืนได้นั้นจะเป็นไปโดยเคร่งครัด โดยมีการตรวจสอบประวัติของผู้ซื้อ ผ่านตัวแทนจำหน่าย ซึ่งมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก ถือเป็น การตรวจสอบบุคคลผู้มีสิทธิในการพกพาขั้นตอนหนึ่ง มีการจำกัดเขตต้องห้ามไม่ให้พกพาอาวุธปืน เช่น บริเวณสถานที่ราชการ เขตบริเวณโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้น หากประชาชนพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือตามกฎหมายไม่ได้ให้อำนาจไว้ ผู้นั้นจะมีความผิดและได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด

แต่แม้มลรัฐจะจำกัดสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนภายในรับของตนได้ก็ตาม เช่น ในกรูวชิงตัน ดี ซี มีกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนกำหนดมิให้ผู้ใดพกพาไม่ว่าจะเป็น โดยเปิดเผยหรือโดยปกปิดซึ่งปืนพกหรืออาวุธใดที่สามารถทำให้ถึงแก่ความตายหรือก่อให้เกิดอันตรายที่สามารถ พกพาโดยปกปิด ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า กรูวชิงตัน ดี ซี ให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนภายในบ้านที่จดทะเบียนเท่านั้น ไม่สามารถพกพาไปนอกเคหสถานได้ ซึ่งหลักกฎหมายดังกล่าวไม่เป็นไปตามบทแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญครั้งที่ 2 ค.ศ. 1791 ทำให้ประชาชนคิดว่าตนถูกลิดรอนสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ จึงนำกฎหมายขึ้นมาฟ้องร้องเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนไปยังที่สาธารณะ สำหรับประชาชนที่ต้องการพกพาอาวุธปืนไว้เพื่อป้องกันตัว เนื่องจากเมื่อเกิดเหตุการณ์ร้าย ขึ้นในที่สาธารณะ ประชาชนไม่สามารถใช้อาวุธปืนป้องกันตัวได้เลย และในส่วนของมลรัฐนิวยอร์ก มีกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนของรัฐนิวยอร์ก คือ แม้มีการกำหนดเป็นกฎหมายว่าด้วยลักษณะการพกพาอาวุธปืนโดยยานพาหนะข้ามรัฐ และมีการจำกัดสถานที่และเวลาใน

การพกพาไว้ ทำให้การพกพานั้นไม่สามารถพกพาได้ตลอดเวลา หรือสถานที่ใดก็ได้ แม้จะมีใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนก็ตาม

แต่ในปี ค.ศ. 2022 ได้มีคำพิพากษาของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา (Supreme Court of the United States) ยืนยันสิทธิเสรีภาพของประชาชนของสหรัฐอเมริกา ในคดีระหว่างสมาคมปืนเล็กยาวและปืนสั้นรัฐนิวยอร์ก กับบรูเอน (New York State Rifle & Pistol Association, Inc. v. Bruen)⁹⁶ มีเนื้อหาเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของรัฐนิวยอร์กที่กำหนดให้ผู้สมัครขอใบอนุญาตพกพาปืนสั้นแบบพกปิดติดตัวโดยไม่มีข้อจำกัด จะต้องแสดง "เหตุอันเหมาะสม" หรือความจำเป็นพิเศษที่ต่างจากสาธารณชนทั่วไปจึงจะใช้ได้ คดีนี้ศาลจึงอธิบายว่าข้อกำหนดในเรื่องอาวุธปืนจะเป็นไปโดยชอบก็ต่อเมื่อรัฐสามารถแสดงให้เห็นว่าข้อกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ของประเทศในการกำกับดูแลอาวุธปืน คดีนี้จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่าเงื่อนไข "เหตุอันสมควร" ในการพิจารณาออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเป็นไปโดยสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมทางประวัติศาสตร์ดังกล่าวแล้ว ซึ่งศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกา ได้วินิจฉัยด้วยคะแนน 6 ต่อ 3 เสียงว่า "เหตุอันสมควร" ตามกฎหมายของรัฐนิวยอร์กเป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 2 โดยขัดขวางประชาชนที่จำเป็นต้องป้องกันตัวตามปกติธรรมดาที่จะใช้สิทธิในการมีและพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะ และศาลได้กล่าวว่าสิทธิตามรัฐธรรมนูญในการพกพาอาวุธในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวไม่ใช่ "สิทธิขั้นสอง" ที่จะต้องตกอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ อันแตกต่างจากสิทธิอื่นที่รับรองไว้ โดยบัญญัติว่าด้วยสิทธิพื้นฐานของพลเมือง (Bill of Rights) จากคดีดังกล่าว เห็นได้ว่าสหรัฐอเมริกาให้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไว้เป็นสิทธิขั้นหนึ่ง ที่ไม่อาจถูกจำกัดด้วยกฎหมายแห่งมลรัฐ

แต่เมื่อมองในแง่ความปลอดภัยของสังคม หากเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอาวุธปืนได้อย่างเสรีดังเช่นสหรัฐอเมริกา อาจนำมาซึ่งภัยอันตรายอันละเมิดต่อความปลอดภัยของสังคมโดยรวม ดังนั้น สังคมย่อมต้องกำหนดมาตรการควบคุมการมี ใช้ และการพกพาอาวุธปืนของบุคคลดังกล่าว ซึ่งเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่อย่างไรก็ตามมาตรการดังกล่าว แม้จะมีประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวมก็ตาม แต่ในขณะที่เดียวกันเป็นการกระทบกระเทือนต่อสิทธิและเสรีภาพแห่งปัจเจกชนด้วย ซึ่งกฎหมายที่จะบัญญัติก้าวล่วงเข้าไปละเมิดสิทธิส่วนบุคคลดังกล่าวได้โดยไม่เป็นการละเมิดรัฐธรรมนูญรวมทั้งยังคงยืนหยัดหลักการเป็นนิติรัฐนั้น จะต้องเป็นหลักในการให้อำนาจรัฐจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนได้ แต่ในขณะที่เดียวกันก็จำกัดขอบเขตการใช้อำนาจของรัฐดังกล่าวได้ด้วยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนั้น อำนาจของรัฐที่จะใช้จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลต้องกระทำตามที่กฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาถึงสัดส่วน ความเหมาะสมของการรักษาคุณภาพ

⁹⁶ New York State Rifle & Pistol Assn., INC. v. BRUEN, 597 U.S. ____ (2022)

ระหว่างประโยชน์สาธารณะกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนซึ่งได้รับรองโดยรัฐธรรมนูญในปัจจุบัน จะเห็นว่าพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 ซึ่งเป็นกฎหมายเกี่ยวกับอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนเพียงฉบับเดียวที่บังคับใช้อยู่ และใช้ตลอดมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2490 จนถึงปัจจุบัน แต่เนื่องด้วยสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงจากยุคเดิมมาสู่ยุคสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศแล้ว แต่ในการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติอาวุธปืนยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพพอที่จะใช้บังคับควบคุมการก่อกองอาวุธปืนในปัจจุบันได้ ไปพร้อมๆ กับการทำให้ประชาชนมีความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยไม่มีความรู้สึกว่าคุณกีดรอนสิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติรับรองไว้

ตามมาตรามาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 ซึ่งเหตุจำเป็นและเร่งด่วนขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่จะดูข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป โดยเจตนารมณ์ของข้อยกเว้นในกรณีนี้มีขึ้นเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจผ่อนผันตามสมควร โดยพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นรายกรณีไปตามความเหมาะสม แต่ในทางปฏิบัติกลับกลายเป็นการสร้างช่องทางให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจในทางเลือกปฏิบัติ เพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ มิใช่การใช้ดุลพินิจเพื่อให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการป้องกันตัวที่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งเป็นการผิดวัตถุประสงค์ในการบังคับใช้กฎหมายอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาเห็นว่า การที่กฎหมายของสหรัฐอเมริกาให้สิทธิเสรีภาพในการให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนติดตัวไปเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะได้ตามรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของอเมริกาที่ประชาชนมีการฝึกฝนการใช้อาวุธปืนมาตั้งแต่อดีตอย่างยาวนานแล้ว แต่สำหรับประเทศไทยนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนไปแล้ว การจำกัดการใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่การจะเปิดให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนได้อย่างเสรีโดยไม่ต้องขออนุญาตก็เป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมเช่นเดียวกัน เนื่องจากประชาชนในประเทศไทยไม่ได้คุ้นเคยกับการใช้อาวุธปืนมาอย่างยาวนานเหมือนกับสหรัฐอเมริกา การเปิดเสรีย่อมมีผลเสียต่อสาธารณชนมากกว่า ดังนั้น ประเทศไทยจึงควรที่จะแก้ไขปัญหาระเบิดสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ โดยลดดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกใบอนุญาตให้น้อยลง เพื่อเพิ่มสิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนสามารถขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนติดตัวได้หากมีความจำเป็นต้องไปในสถานที่เสี่ยงโดยไม่ขึ้นอยู่กัดุลพินิจของเจ้าพนักงานมากเกินไป โดยนำกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์กมาใช้ในเรื่องของการจำกัดการใช้สิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ กล่าวคือกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์กมีกฎหมายควบคุมการพกพาอาวุธปืน โดยให้ประชาชนที่ประสงค์จะ

พกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะขออนุญาตพกพาอาวุธปืนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ แต่จะใช้กับทุกสถานที่ไม่ได้ ซึ่งแม้จะมีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย ที่มีกฎหมายควบคุมประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวโดยให้ประชาชนมายื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เช่นเดียวกันก็ตาม แต่ต่างกันตรงที่ประเทศไทยให้ดุลพินิจแก่เจ้าหน้าที่ในการอนุญาตหรือปฏิเสธการออกใบอนุญาตมากกว่า ดังนั้น สมควรที่ประเทศไทยจะบัญญัติกฎหมายใหม่เพิ่มเติมโดยลดดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวได้มากขึ้น แม้ประเทศไทยจะไม่ได้รับรองสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญดังเช่นสหรัฐอเมริกาก็ตาม แต่ก็สามารถให้สิทธิเสรีภาพให้แก่ประชาชนได้มากขึ้นตามกฎหมายอื่น ได้แก่ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 โดยให้มีบทบัญญัติที่ตัดอำนาจการใช้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ให้น้อยลง และเพิ่มเหตุจำเป็นไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่ากรณีใดเป็นความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ เหมือนกับมลรัฐนิวยอร์ก เพราะหากเปิดโอกาสให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนได้โดยเสรีโดยไม่มีการควบคุมก็ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมได้ เนื่องจากปัจจัยที่กระตุ้นให้ผู้ออกเหตุสามารถลงมือได้ง่ายและเร็วขึ้นคือ อาวุธปืน เช่นเดียวกัน

จากที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น การจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะตามมาตรา 8 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 จึงเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน เนื่องจากสิทธิในการป้องกันตัวของประชาชนเป็นสิทธิที่มีมาแต่กำเนิด และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังนั้น กฎหมายดังกล่าวสมควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุง ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบันที่มีปัญหาอาชญากรรมมากมายหลายรูปแบบ ปัญหายาเสพติด และปัญหาปืนเถื่อน โดยให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงเช่น ชุมชนแออัด สถานที่รอบข้างเรือนจำ เป็นต้น สามารถขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานได้

ดังนั้น ผู้ศึกษาเห็นว่าแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวสามารถทำได้โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาวุธปืนของไทย ซึ่งก็คือ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันตัวให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงาน และป้องกันไม่ให้เจ้าพนักงานใช้ดุลพินิจโดยมิชอบในการแยกความจำเป็นว่าบุคคลใดสามารถพกพาอาวุธปืนติดตัวได้หรือไม่ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนทุกคนซึ่งมีสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวตั้งแต่กำเนิด สามารถใช้สิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวด้วยอาวุธปืนอย่างเป็นทางการมากขึ้น

แต่ในขณะเดียวกันก็อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ ซึ่งการแก้ไขกฎหมายดังกล่าวจะทำให้การก่ออาชญากรรมในประเทศไทยลดลงได้

2. ประเด็นหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว หรือที่เรียกว่า ใบ ป.12 นั้น มีขึ้นเพื่อให้ผู้มีใบอนุญาตมีอาวุธปืนที่มีความประสงค์จะขอพกพาอาวุธปืนไปนอกเคหสถาน ยื่นคำขอตามหลักเกณฑ์เพื่อขอมีใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวเพื่อวัตถุประสงค์ คือ การป้องกันตัวหรือ ทรัพย์สิน การกีฬา หรือยิงสัตว์ ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 โดยยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 ดังนี้

มาตรา 9 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ให้ออกให้แก่บุคคลสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์

ใบอนุญาตนั้นให้ออกสำหรับอาวุธปืนแต่ละกระบอก”

มาตรา 22 บัญญัติว่า “ให้เจ้าพนักงานต่อไปนี้ มีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มีอาวุธปืนติดตัวไปได้ตามความที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

- (1) อธิบดีกรมตำรวจ สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร และทั่วราชอาณาจักร
- (2) ผู้ว่าราชการจังหวัด เฉพาะภายในเขตจังหวัดของตน และเฉพาะผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น

เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือถ้าผู้รับใบอนุญาตแสดงตนให้เป็นที่หวาดเสียวต่อประชาชน ผู้ออกใบอนุญาตจะสั่งพักใช้ใบอนุญาตที่ออกให้ตามมาตรานี้โดยมีกำหนดระยะเวลา หรือจะสั่งเพิกถอนเสียก็ได้”

จากบทบัญญัติดังกล่าว พบว่าประเทศไทยมีหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวได้ 3 กรณี คือ

- 1) เพื่อการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน
- 2) การกีฬา
- 3) การยิงสัตว์

ดังนั้น หากผู้ใดประสงค์จะพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัวก็สามารถยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานตามที่กฎหมายกำหนดได้

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัว ในที่สาธารณะนั้น พบว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 เป็นกฎหมายที่ควบคุมอาวุธปืนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการลดอาชญากรรมที่เกิดจากการใช้อาวุธปืนเถื่อน และเปิดโอกาสให้แก่ประชาชนมีและใช้อาวุธปืนที่มีทะเบียน และพกพาอาวุธปืนอย่างมีขอบเขตตามกฎหมายกำหนด แต่ด้วยสภาพสังคมในปัจจุบันที่แตกต่างจากสมัยก่อน ผู้คนมีภาวะวิตกกังวลจากสภาวะของเศรษฐกิจมากขึ้น มีปัญหาครอบครัว รวมไปถึงปัญหาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาอันร้ายแรงของสังคม สาเหตุต่างๆเหล่านี้ทำให้ผู้คนมีปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้นกว่าสมัยก่อน ดังนั้น จึงพบปัญหาที่ผู้พกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะใช้อาวุธปืนจนเกิดอันตรายแก่ผู้อื่นเนื่องมาจากสภาพจิตที่บกพร่อง เมื่อพิจารณาสภาพสังคมและบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว พบปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงและนำมายื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว หรือที่เรียกว่าใบ ป.12 การกรอกเอกสารเพื่อพกพาอาวุธปืนไว้ป้องกันตัวในที่สาธารณะ และการพกกระสุนปืนไว้เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ซึ่งจะได้อธิบายดังต่อไปนี้

หลักเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงและนำมายื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขออนุญาตพกพาอาวุธปืนในที่สาธารณะนั้น ได้แก่

- 1) คำร้องขอมีใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว (แบบ ป.1) พร้อมรายละเอียดประกอบท้ายแบบคำร้อง
- 2) ใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (แบบ ป.4) ฎีกลำเนาในแบบ ป.4 ต้องตรงกับทะเบียนบ้านและเป็นข้อมูลในปัจจุบัน พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 3) ทะเบียนบ้าน พร้อมสำเนา 1 ชุด
- 4) รูปถ่ายหน้าตรง แต่งชุดสากล หรือชุดสุภาพ ไม่สวมหมวก ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 2 รูป
- 5) บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นที่ทางราชการออกให้ซึ่งสามารถใช้แทนบัตรประจำตัวประชาชน ตามพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.2526
- 6) หลักฐานแสดงฐานะทางการเงิน สำเนาบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของบริษัท ในรอบ 1 ปี โดยการรับรองจากกรรมการ ใช้ในกรณีที่เป็นเจ้าของกิจการหรือกรรมการผู้จัดการบริษัท หรือกรรมการผู้รับมอบอำนาจผูกพันบริษัท
- 7) บัญชีเงินฝากธนาคาร โดยการรับรองจากธนาคาร ถ่ายสำเนาทุกหน้า และรับรองทุกหน้าพร้อมตราประทับโดยธนาคาร บัญชีฝากประจำ หรือออมทรัพย์ หรือ สำเนาพันธบัตรรัฐบาล หรือสำเนาสลากออมสิน จำนวน 1,000,000 บาท ขึ้นไป เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ติดต่อกัน จนถึงวันที่ยื่นคำร้อง

8) หลักฐานการประกอบอาชีพ พร้อมสำเนา 1 ชุด เช่น หากเป็นเจ้าของกิจการจะใช้ สำเนาใบทะเบียนการค้า หรือ หนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทโดยได้รับการรับรองจาก คณะกรรมการที่สามารถลงชื่อผูกพันบริษัทได้ เป็นต้น

9) สำเนาหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ส่วนบุคคลในรอบปีที่ผ่านมา

10) ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง สำหรับ กรณีผู้ขอมีอายุ 75 ปี ขึ้นไป

11) หลักฐานแสดงเหตุผลความจำเป็นพิเศษมากกว่าปกติธรรมดา ที่ต้องการใช้เป็น หลักฐานประกอบในการพิจารณาอนุญาตให้มีอายุขี้น

12) ใบอนุญาตให้มีและใช้อายุขี้นติดตัว พร้อมสำเนา 1 ชุด (ถ้ามี)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามข้อ 10) แล้ว ผู้ศึกษาพบว่า ในเรื่องของใบรับรองแพทย์ที่ยืนยัน ว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง มีเฉพาะกรณีที่ผู้ขอใบอนุญาตมีอายุ 75 ปี ขึ้นไปเท่านั้น ที่จะต้องยื่นใบรับรองแพทย์ จึงจะเห็นได้ว่าในประเทศไทยไม่มีการตรวจ สุขภาพจิตสำหรับผู้ยื่นขอใบอนุญาตพกพาอายุขี้นแต่อย่างใด

เมื่อประเทศไทยไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ประชาชนผู้ขออนุญาตทุกคนจะต้องแสดง ใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าผู้ยื่นคำขอเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจแข็งแรง ก็ทำให้วัตถุประสงค์ของ การใช้อายุขี้นเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะไม่บรรลุผล และก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นด้วย เกิดปัญหา ในการใช้อายุขี้น ดังจะเห็นได้จากข่าวตามสื่อออนไลน์ ที่พบว่ามีผู้มีภาวะทางจิตไม่ปกติใช้อายุขี้น จนเกิดการคร่าชีวิตของผู้คน เช่น

ข่าวเหตุกราดยิงที่นำสะเทือนขวัญที่ห้างสรรพสินค้าสยามพารากอน⁹⁷ เมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2566 เวลาประมาณ 16.20 น. ผู้ก่อเหตุใช้อายุขี้นก่อเหตุยิงประชาชนผู้บริสุทธิ์ใน ห้างสรรพสินค้า แม้จะมีกล้องวงจรปิดหรือเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ก็ไม่สามารถระงับเหตุได้ ทันที ใช้เวลานานกว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะควบคุมตัวและผู้ก่อเหตุยอมมอบตัว โดยเหตุการณ์นี้ มีผู้เสียชีวิต 2 ราย เป็นนักท่องเที่ยวจีน 1 ราย และแรงงานชาวเมียนมา ซึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัส ก่อนเสียชีวิตที่โรงพยาบาลในเวลาต่อมาอีกหนึ่งราย ส่วนผู้ได้รับบาดเจ็บ จำนวน 5 ราย รักษาตัวที่ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จำนวน 3 ราย ประกอบด้วย นายวิเชียร วิจิชาภิ อายุ 41 ปี เป็นเจ้าหน้าที่ รักษาความปลอดภัย รอเอกซเรย์ น.ส.เพ็ญพิวรรณ มิตรธรรมพิทักษ์ อายุประมาณ 30 ปี ถูกยิง บริเวณศีรษะ สาหัส ไม่รู้สึกตัว 3.น.ส. ลิซ่า อายุประมาณ 40 ปี ชาวจีน อาการปลอดภัย นอกจากนี้ มีหญิงชาวไทย 1 ราย ชื่อ นางอัญภักทร ทิพย์จิระสกุล อายุราว 50 ปี ถูกยิงบริเวณไหล่ซ้าย รักษาตัว

⁹⁷ BBC NEW ไทย. เหตุยิงสยามพารากอน: “ผมได้ยินเสียงปืน 3 ซัด... ผมต้องตัดสินใจว่าจะหนีหรือจะ ช้อน”. เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c0v74e72e5wo>

อยู่ที่โรงพยาบาลตำรวจ และ น.ส.คำ พู่อี อายุ 28 ปี ชาวลาว ได้รับบาดเจ็บสาหัส ถูกยิงได้รักระ 1 นัด หัวไหล่ 1 นัด และมีบาดแผลที่คอ รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลกรุงเทพคริสเตียน ในภายหลังผู้ บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ตรวจสอบพบประวัติรักษาจิตเวชอยู่ที่โรงพยาบาลราชวิถี แต่ขาดการ รักษา ไม่ได้รับประทานยาตามที่แพทย์กำหนด⁹⁸

อีกเหตุการณ์ที่เป็นข่าวดัง เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 ผู้ก่อเหตุได้ก่อเหตุสะเทือนขวัญ บุก เข้าไปกราดยิงภายในศูนย์เด็กพัฒนาเด็กเล็ก ต.อุทัยสวรรค์ อ.นาแก จ.หนองบัวลำภู ส่งผลให้มี ผู้เสียชีวิตกว่า 36 ราย ซึ่งเป็นเด็กและประชาชนผู้บริสุทธิ์ ก่อนจะย้อนกลับไปที่บ้านพัก ซักปิ่นยิง ภรรยาและลูกน้อยของตัวเองเสียชีวิต และปลิดชีพตามในที่สุด โดยผู้ก่อเหตุที่ใช้อาวุธปืนนี้ มีประวัติเคยถูกดำเนินคดีฐานครอบครองยาเสพติดให้โทษประเภท 1 (ยาบ้า) โดยไม่ได้รับอนุญาต มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจนร่างกายซูบผอม มีอารมณ์ฉุนเฉียว มั่วสุมดื่มสุราในห้องพัก และ ทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น จนผู้บังคับบัญชาทราบเรื่อง แต่ผู้ก่อเหตุได้ยอมรับว่าได้เสพสารเส พติดตั้งแต่ตอนเรียนมัธยมแล้ว และรับปากกับผู้บังคับบัญชาว่าจะเลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ท้ายสุดก็ยังคงเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้น⁹⁹

อีกหนึ่งบทความที่สะท้อนให้เห็นถึงอาการทางจิตเวช คือ ตัวอย่างการศึกษาที่น่าสนใจ ในปี ค.ศ. 2021 Brucato และคณะได้รวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ รวมเหตุการณ์ตั้งแต่ปี ค.ศ.1900 – 2019 โดยนำข้อมูลมาจากรายงานสื่อ รายงานของตำรวจ รายงานของศาล พบว่า ในผู้ก่อเหตุจำนวน 1,315 คน ซึ่ง 65 % ใช้ปืนเป็นอาวุธ มีประวัติว่ามีอาการหลงผิด หูแว่ว ภาพหลอน (Lifetime psychotic) ในตลอดช่วงชีวิตของเขา 11 % และอาการทางจิตเวชอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาการหลงผิด หูแว่ว ภาพหลอน (Non-psychotic symptoms) พบ 19 % และพบว่ามีการใช้ สารเสพติด รวมถึงแอลกอฮอล์ 22 %¹⁰⁰

จากข่าวที่ร้ายแรงที่น่าสะเทือนขวัญข้างต้นและบทความที่น่าสนใจดังกล่าว สะท้อนให้ เห็นว่าการให้อาวุธปืนไปตกอยู่ในมือของผู้ที่มีภาวะทางจิตใจที่ไม่ปกติ หรือผู้ป่วยจิตเวช

⁹⁸ ไทยรัฐ ออนไลน์. ดับ 2 เจ็บ 5 เหตุยิงในพาราگون ผบ.ตร.ต่อศักดิ์ เผยมือปืน มีประวัติป่วยทางจิต (คลิป). เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/2730136>

⁹⁹ PPTV Online. เปิดประวัติอดีตตำรวจคลัง กราดยิงหนองบัวลำภู เล่นยา ประพฤติชั่ว เผยลิเด็ดก่อน ไล่่อกราชการ.เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก <https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/182044>

¹⁰⁰ จิตเวชศาสตร์ Rama Mental . ก่อเหตุสังหารหมู่/กราดยิงกับโรคจิตเวช 2 ข้อต้องรู้ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2567. สืบค้นจาก <https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/general/10112023-1302>

หรือผู้ที่เสพยาเสพติด สามารถก่อเหตุการณ์ที่น่าสลดจนทำให้เกิดความสูญเสีย คร่าชีวิตของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาแก้ปัญหา และป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ดังกล่าวในสังคมไทยได้อีก

จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงได้ศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกา มลรัฐนิวยอร์ก พบว่า มีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีคุณธรรม ไม่เคยต้องคำพิพากษาลงโทษในคดีอาญาอุกฉกรรจ์ ไม่เคยมีประวัติการป่วยทางจิต ปราศจากความทุกข์พลภาพทางจิต ความพิการ หรือโรคร้ายแรงใดๆที่จะทำ ให้ ความสามารถในการดูแลและใช้ปืนอย่างปลอดภัยนั้นด้อยลง ไม่เคยต้องโทษคดีอาญาเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

เนื่องจากประเทศไทยก็มีเหตุการณ์กราดยิงเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา จึงสมควรที่จะมีการกำหนดให้มีการยื่นใบรับรองแพทย์สำหรับผู้ต้องการขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ ไม่เฉพาะในด้านสุขภาพกายเท่านั้น แต่รวมไปถึงด้านสุขภาพจิตใจด้วย เนื่องจากในขณะที่ผู้ขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนยื่นเอกสารเพื่อขอมีอาวุธปืนอาจจะมีสุขภาพจิตที่ปกติ ไม่ได้วิกลจริต หรือมีความผิดปกติทางจิตที่ควบคุมไม่ได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปรัฐไม่ได้ตรวจสอบสุขภาพจิตของผู้ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืน ซึ่งอาจเกิดความผิดปกติทางสภาพจิตใจในภายหลังได้ จึงสมควรที่จะเพิ่มหลักเกณฑ์ในการขออนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว (ป. 12) ให้มีการตรวจสอบสุขภาพสภาพจิตของผู้ยื่นคำขอทุกคน ไม่ใช่กรณีเฉพาะผู้มีอายุ 75 ปีขึ้นไป

โดยแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในเรื่องของหลักเกณฑ์เกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงและนำมายื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวเพื่อพกพาอาวุธปืนไว้ป้องกันตัวในที่สาธารณะ ควรมีการแก้ไขหลักเกณฑ์จากเดิม โดยกำหนดให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวทุกรายนำใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงมายื่นต่อเจ้าพนักงาน เช่นเดียวกับกฎหมายของมลรัฐนิวยอร์ก เพื่อป้องกันมิให้ปืนซึ่งถือเป็นอาวุธที่มีสภาพแข็งแรง ตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต ทำให้ประชาชนในประเทศไทยมั่นใจได้ว่าการที่รัฐออกใบอนุญาตดังกล่าวให้แก่ผู้ยื่นคำขอ รัฐได้ตรวจสอบประวัติสุขภาพจิตของผู้ยื่นแล้ว ว่าผู้เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี ลดความหวาดกลัวและคลายกังวลให้แก่สังคมไทย อีกทั้งยังลดปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทยที่เกิดจากผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตด้วย

สำหรับการกรอกเอกสารเพื่อพกพาอาวุธปืนไว้ป้องกันตัวในที่สาธารณะ กรมการปกครองได้กำหนดรูปแบบไว้ตามฟอร์ม ป. 1 : ซึ่งเป็นแบบคำขออนุญาตทั่วไป ไม่ได้เป็นแบบเฉพาะเจาะจงสำหรับการขอพกพาอาวุธปืนเพียงอย่างเดียว ตามภาพที่ 1 นี้

สำหรับการกรอกเอกสารนั้นควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนให้ชัดเจน เช่น ขอไปเพื่อป้องกันตัว การกีฬา หรือยิงสัตว์ และขอไปด้วยเหตุจำเป็นอะไรบ้าง เพื่อประโยชน์ของทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายผู้ขออนุญาตจะไม่สับสนในการกรอกข้อมูล ทำให้การกรอกข้อมูลมีความครบถ้วนไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และได้แสดงวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการขอออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนให้เจ้าพนักงานตามมาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 เห็นว่าผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนติดตัวมีวัตถุประสงค์อันใด และสถานที่ที่ขออนุญาตพกพาไปมีความเหมาะสมจำเป็นมากน้อยแค่ไหน อันจะทำให้การใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างชัดเจนและมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อที่ประชาชนจะได้ประโยชน์มากที่สุดในการป้องกันชีวิตของตนเองเมื่อมีความจำเป็นจะต้องใช้อาวุธปืนในที่สาธารณะ

และนอกจากนี้ประเทศไทยยังมีการกำหนดขนาดของอาวุธปืนที่จะสามารถขออนุญาตออกใบอนุญาตพกพาได้ โดยชนิดของอาวุธปืนที่อนุญาตให้มีการพาดิตตัว คือ อาวุธปืนที่จัดอยู่ในประเภทของอาวุธปืนพกสั้นที่ได้รับอนุญาตให้มีและใช้เพียงคนละ 1 กระบอก ส่วนขนาดพิจารณาจากขนาดกว้าง ปากลำกล้องต้องไม่เกินกว่า .38 นิ้ว หรือ 9 มม. แต่แม้จะมีการกำหนดขนาดของอาวุธปืนที่พกพาได้ แต่กฎหมายไทยยังขาดการกำหนดขนาดและจำนวนกระสุนที่สามารถขออนุญาตพกพาไปได้

สำหรับสหรัฐอเมริกา ในมลรัฐนิวยอร์ก ได้มีการกำหนดจำนวนกระสุนปืนที่พกพาไปในที่สาธารณะได้ตามพระราชบัญญัติการบังคับใช้กระสุนปืนและอาวุธปืนนิวยอร์ก ค.ศ. 2013 โดยห้ามพกพาของบรรจุกระสุนปืนที่บรรจุเกินจำนวน 7 นัด จากเดิมกฎหมายกำหนดให้พกพาของบรรจุกระสุนปืนที่บรรจุได้จำนวน 10 นัด

จากการศึกษากฎหมายของสหรัฐอเมริกาแล้ว พบว่ากฎหมายของมลรัฐนิวยอร์กที่กำหนดให้ประชาชนผู้ขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืน พกพาของบรรจุกระสุนปืนที่บรรจุไว้จำนวน 7 นัด เป็นกฎหมายที่ดี เนื่องจากการกำหนดจำนวนกระสุนปืนที่อนุญาตให้พกพาได้ เป็นการให้รัฐใช้อำนาจควบคุมดูแลการใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวได้ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะที่ผู้พกพาอาวุธปืนจะไม่ใช้กระสุนปืนไปมากเกินไปจนเกินกว่าความจำเป็นในการป้องกันตัว และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้คนในสังคม ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าประเทศไทยสมควรที่จะกำหนดจำนวนกระสุนปืนสำหรับผู้ที่ต้องการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะไว้ด้วย เหมือนกับสหรัฐอเมริกา มิเช่นนั้นอาจมีการพกพากระสุนปืนเกินกว่าความจำเป็นที่จะนำไปใช้เพื่อการป้องกันตัว และอาจเกิดเหตุอาชญากรรมที่ร้ายแรงได้เช่นกัน เนื่องจากอาวุธปืนก็เป็นอาวุธที่มีสภาพร้ายแรง นอกจากไม่ควรอยู่ในเงื้อมมือของคนที่มีภาวะทางจิตแล้ว ก็ไม่ควรจะมีกระสุนปืนที่มากเกินไปจนเกินขอบเขตของการป้องกันตัวได้

โดยแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมในเรื่องของกระสุนปืนที่พกพาไปเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 สำหรับกรณีการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวตามมาตรา 9 วรรคแรก โดยระบุจำนวนกระสุนปืนที่รัฐจะอนุญาตให้พกพาได้สำหรับประชาชนที่ได้รับใบอนุญาตพาอาวุธปืนติดตัว (ป.12) โดยกำหนดจำนวนนัดเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา เพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่สังคมไทย ป้องกันมิให้ประชาชนพกพากระสุนปืนเกินกว่าความจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเพื่อการป้องกันตัว ซึ่งเป็นการคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะไปพร้อมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของปัจเจกชนด้วย

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. บทสรุป

จากการที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืน เพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ นั้น ผู้ศึกษาเห็นว่า สิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวของบุคคล เป็นสิทธิเสรีภาพที่ติดตัวผู้นั้นมาตั้งแต่กำเนิด บุคคลย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการปกป้องชีวิตตนเอง จากภัยอันตรายต่างๆ โดยไม่อาจมีใครมาพรากจากไปได้ สำหรับการมีสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวด้วยอาวุธปืน มีแนวความคิด 2 แนวทาง กล่าวคือ แนวทางแรก รัฐจะควบคุมอาวุธปืนอย่างเข้มงวด โดยมีแนวความคิดที่ว่าหากประชาชนไม่มีอาวุธปืนอาชญากรรมภายในประเทศย่อมลดน้อยลงไป ดังนั้น รัฐจึงห้ามประชาชนมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง ส่วนแนวทางที่สอง รัฐควบคุมอาวุธปืนแบบเสรี โดยมีแนวความคิดที่ว่า การห้ามประชาชนมีอาวุธถือเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะมีอาวุธปืนเพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สินยามที่รัฐไม่สามารถให้ความคุ้มครองประชาชนได้ ดังนั้น รัฐจึงเห็นควรให้ประชาชนมีอาวุธปืนไว้ในครอบครอง สำหรับประเทศไทย การควบคุมอาวุธปืนเป็นไปตามแนวทางแรก โดยใช้หลักการทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model) ซึ่งจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะเพื่อป้องกันตัว แต่สหรัฐอเมริกาใช้หลักการทฤษฎีกระบวนการยุติธรรม (Due Process of Law) ในการให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน มากกว่าที่จะพยายามป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

เมื่อได้ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 และกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของสหรัฐอเมริกา ผู้ศึกษาเห็นว่าสหรัฐอเมริกาควบคุมการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะแบบเสรี โดยมีการรับรองสิทธิในการมีและใช้อาวุธปืนของประชาชนไว้ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ส่วนประเทศไทยจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ โดยหลักคือการห้ามพกพาไปในที่สาธารณะ แต่กฎหมายก็ให้ข้อยกเว้นไว้ในกรณีที่ประชาชนผู้นั้นมีความจำเป็นก็สามารถขออนุญาตได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้ประเทศไทยจะมีมาตรการที่เข้มงวดในการห้ามประชาชนพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ แต่ก็ยังมีความยืดหยุ่นให้ประชาชนพกพาอาวุธปืนติดตัวไปในที่สาธารณะได้ แต่ต้องขึ้นอยู่กับดุลพินิจของเจ้าพนักงาน โดยเมื่อวิเคราะห์แล้ว พบข้อดีในกฎหมายของสหรัฐอเมริกา ที่สมควรจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข หรือเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายสำหรับการ

ควบคุมอาวุธปืนในประเทศไทย เพื่อให้การควบคุมอาวุธปืนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนด้วย

จากการที่ศึกษามาแล้วข้างต้น พบว่ามีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของไทยซึ่งไม่เป็นไปตามยุคสมัยปัจจุบัน การที่ประชาชนพกพาอาวุธปืนไปในที่สาธารณะ ถือเป็นการขัดต่อวัตถุประสงค์ในการให้มีและใช้อาวุธปืนตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 กล่าวคือ เพื่อป้องกันตัวและทรัพย์สินภายในบ้านหรือเคหสถาน เพื่อการกีฬา และเพื่อการยิงสัตว์ แต่จากสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป มีอัตราการก่ออาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นหลายสิบเท่าจากสมัยที่มีการตราพระราชบัญญัติดังกล่าว เห็นได้ชัดว่ากฎหมายฉบับดังกล่าวยังล้าสมัย โดยพบประเด็นปัญหาทางกฎหมาย 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นแรก ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในชีวิตและร่างกายไว้ ตามมาตรา 28 ซึ่งนั่นก็รวมไปถึงการให้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการป้องกันตัวเพื่อปกป้องชีวิตและร่างกายได้ แต่สำหรับการป้องกันตัวโดยการใช้อาวุธปืนนั้นกฎหมายไทยยังให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการป้องกันตัวได้เพียงแคภายในเคหสถานหรือบ้านเท่านั้น ดังจะเห็นได้จากข้อห้ามตามมาตรา 8 ทวิ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 ที่ได้วางหลักไว้ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว ดังนั้น จะเห็นได้ว่าในที่สาธารณะนั้น ประชาชนไม่สามารถพกพาอาวุธปืนติดตัวไปเพื่อป้องกันตัวได้เลย ซึ่งมาตรการในการควบคุมอาวุธปืนดังกล่าวยังไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน เนื่องจากเป็นมาตรการที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมน้อยกว่าประโยชน์ที่เอกชนจะต้องสูญเสียไปอันเนื่องมาจากการปฏิบัติตามมาตรานั้น กล่าวคือ กฎหมายจำกัดสิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนในการป้องกันตัวด้วยอาวุธปืนมากเกินไป เพราะเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมในปัจจุบันแล้วนั้น มีการก่ออาชญากรรมมากมายหลายรูปแบบ ในหลายท้องที่ เช่น การชิงทรัพย์ การทำร้ายร่างกายตามทางเดินทั่วไปที่มีลักษณะเปลี่ยวไม่มีไฟส่องสว่างและไม่มีกล้องวงจรปิด เป็นต้น

ประเด็นที่สอง ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ เนื่องด้วยสภาพสังคมไทยแตกต่างจากสมัยก่อน ผู้คนมีปัญหามหาภัยมากขึ้นกว่าเดิม จึงพบปัญหาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในเรื่องเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องนำมาแสดงและนำมายื่นต่อเจ้าพนักงานเพื่อขอออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว หรือที่เรียกว่าใบ ป.12 เพื่อพกพาอาวุธปืนไว้ป้องกันตัวในที่สาธารณะ ในประเทศไทยไม่มีการกำหนดให้ผู้ขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวยื่นหลักฐานใบรับรองแพทย์เกี่ยวกับสุขภาพจิตในบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 75 ปี มีเพียงข้อกำหนดให้นำใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรง เฉพาะผู้ขอใบอนุญาตมี

อาวุธปืนติดตัวที่มีอายุ 75 ปี ขึ้นไปเท่านั้น และการกรอกเอกสารแสดงความจำนงขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนนั้น ไม่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการขอใบอนุญาตให้ชัดเจนว่าจะขอยกใบอนุญาตพกพาไปเพื่อการป้องกันตัว การกีฬา หรือการยิงสัตว์ อีกทั้งในเรื่องของการระบุเงื่อนไขขนาดของอาวุธปืนที่จะสามารถได้รับอนุญาตให้ออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวได้ คือ ขนาดกว้างของปากลำกล้องปืนต้องไม่เกิน .38 นิ้ว หรือ 9 มม. แต่กฎหมายมิได้มีการกำหนดจำนวนกระสุนที่สามารถขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวไปในที่สาธารณะได้ จึงอาจเกิดการพกพากระสุนปืนเกินกว่าความจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเพื่อการป้องกันตัวของประชาชนได้

2. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ต้องมีบทบัญญัติเป็นการลัทธิเสรีภาพในการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด และดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2490 เกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยเพิ่มเติมบทบัญญัติต่อจากมาตรา 9 เป็น มาตรา 9 /1 บัญญัติว่า “การขอใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันตัวนั้น ให้ผู้ยื่นคำขอระบุรายละเอียดเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าพนักงานในการออกใบอนุญาต ดังต่อไปนี้

- (1) วัตถุประสงค์ในการพกพาอาวุธปืน
- (2) เหตุผลและความจำเป็นในการพกพาอาวุธปืน
- (3) วันที่ และเวลาในการพกพาอาวุธปืน
- (4) สถานที่ที่จะพกพาอาวุธปืน

หากผู้ใดใช้ใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัวผิดวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ตามวรรคหนึ่ง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นพกพาอาวุธปืนไปเพื่อใช้กระทำความผิด”

2.2 ต้องเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ

2.2.1 ควรเพิ่มหลักเกณฑ์ของกรมการปกครอง ในการออกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว (ป.12) ที่กำหนดไว้ว่า “เฉพาะกรณีและผู้ขอใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัวที่มีอายุ 75 ปี ขึ้นไปให้นำใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงมายื่นต่อเจ้าพนักงาน” เปลี่ยนเป็น “ให้ผู้ขออนุญาตทุกรายนำใบรับรองแพทย์ที่ยืนยันว่าเป็นผู้มีสภาพร่างกาย

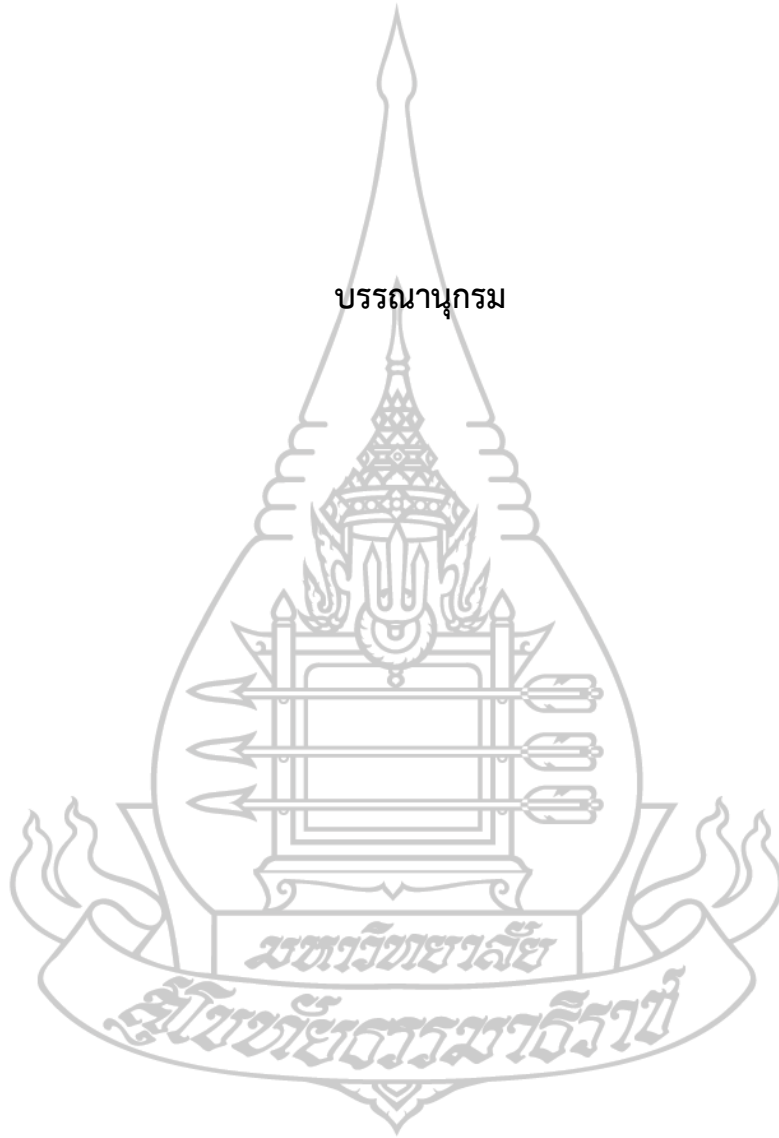
และจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงมาขึ้นต่อเจ้าพนักงาน” เพื่อขอยกใบอนุญาตมีอาวุธปืนติดตัว เช่นเดียวกับกฎหมายของรัฐนิวยอร์ก ที่กำหนดว่าบุคคลที่ยื่นขอใบอนุญาตพกพาอาวุธปืนจะต้องมีใบรับรองแพทย์เกี่ยวกับสุขภาพจิต มีการตรวจสอบประวัติการป่วยทางจิตทุกคนไม่ว่าผู้ยื่นคำขอจะมีอายุเท่าใดก็ตาม เพื่อป้องกันมิให้ปืนซึ่งถือเป็นอาวุธที่มีสภาพร้ายแรงตกไปอยู่ในความครอบครองของผู้ที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต

2.2.2 ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในวรรคสาม ของมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 โดยมีข้อความว่า มาตรา 9 วรรคสาม บัญญัติว่า “สำหรับกรณีการป้องกันตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาตมีกระสุนปืนติดตัวได้ไม่เกินจำนวน 7 นัด” เพื่อป้องกันมิให้ประชาชนมีการพกพากระสุนปืนเกินกว่าความจำเป็นที่จะนำไปใช้ในการเพื่อการป้องกันตัว เนื่องจากการป้องกันตัวไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จำนวนกระสุนปืนหลายนัด เหมือนกับการล่าสัตว์ หรือการกีฬา ดังที่สหรัฐอเมริกาได้กำหนดไว้จากเดิมที่อนุญาตให้พกพากระสุนปืนได้จำนวน 10 นัด เหลือเพียง 7 นัด จึงเห็นสมควรให้ประเทศไทยกำหนดจำนวนกระสุนปืนที่พกเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกา

ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวจะมีประโยชน์ต่อประเทศไทยสำหรับประชาชนที่ต้องการพกพาอาวุธปืนเพื่อป้องกันตัวในที่สาธารณะ โดยประชาชนจะมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันรัฐก็ยังสามารถเข้ามาควบคุมดูแลการใช้อาวุธปืนดังกล่าวได้ และสังคมไทยก็จะมั่นใจได้ว่าการพกพาอาวุธปืนดังกล่าวจะมีการพกพากระสุนปืนไปในจำนวนที่เหมาะสมกับการป้องกันตัวแล้ว และจะทำให้อัตราการก่ออาชญากรรมภายในประเทศลดลงไปด้วยเช่นเดียวกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ.(2562) ICCPR กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สืบค้นจาก
เมือง สืบค้นจาก
<https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/international-human-rights-mechanism/ICCPR.php>.
- กระทรวงการต่างประเทศ.(2562) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน - *Universal Declaration of Human Rights*. สืบค้นจาก
<https://humanrights.mfa.go.th/th/humanrights/obligation/>.
- เกรียงไกร เจริญธนาวัฒน์. (2531). *องค์กรและวิธีการคุ้มครองประชาชนและควบคุมฝ่ายปกครองภายในฝ่ายปกครองในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย ไม้ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2544). *รัฐธรรมนูญและการเมืองการปกครองสหรัฐอเมริกา*. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ.
- จิตเวชศาสตร์ Rama Mental. *ก่อเหตุสังหารหมู่/กราดยิงกับโรคจิตเวช 2 ข้อต้องรู้*. สืบค้นจาก
<https://www.rama.mahidol.ac.th/ramamental/generalknowledge/general/10112023-1302>.
- เดลินิวส์ (2555). *นิวยอร์กผ่านร่างกฎหมายควบคุมอาวุธปืน*. สืบค้นจาก
<http://www.dailynews.co.th/Content/foreign/115265>.
- ไทยรัฐ ออนไลน์.(2565). *'กราดยิงหนองบัวลำภู' ฝันร้ายที่เกิดขึ้นจริงในสังคมไทย*. สืบค้นจาก
<https://plus.thairath.co.th/topic/politics&society/102590>.
- ไทยรัฐ ออนไลน์.(2566). *ดับ 2 เจ็บ 5 เหตุยิงในพาราคอน ผบ.ตร.ต่อศักดิ์ เผยมือปืน มีประวัติป่วยทางจิต (คลิป)*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/2730136>
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2554). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและลหุโทษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7) กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน .
- ธีระ สุธีวรารัง. (2542). *การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรอง*. *วารสารนิติศาสตร์*, 29(4), 580 -581.
- นันทวัฒน์ บรรณานันท์. (2549). *คำแปลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส ค.ศ. 1958*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2547). *หลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2558). *หลักพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540*. กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- บรรเจิด สิงคะเนติ. (2560). *หลักกฎหมายมหาชน หลักนิติธรรม/หลักนิติรัฐ ในฐานะ “เกณฑ์” จำกัดอำนาจรัฐ*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- พิพากษ์ เกียรติกรมเลศ. (2546). *ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการตรวจค้นและการจับกุมโดยมิชอบด้วยกฎหมาย : ศึกษาเฉพาะกรณีอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในชั้นก่อนฟ้องคดี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- พรสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2565). *หลักพื้นฐานทางกฎหมายปกครอง: ข้อความคิดว่าด้วยรัฐ ฝ่ายปกครองและอำนาจทางปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- พรนัชชา ขวนชม. (2558). *ปัญหากฎหมายควบคุมอาวุธปืน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์), กรุงเทพมหานคร.
- พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490. (2543, 3 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 64 ตอนที่ 42. หน้า 556-600.
- มานิตย์ จุมปา. และพลสันต์ เลี้ยงบุญเลิศชัย. (2552) *รัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกา คำอธิบายเรียงมาตรา พร้อมคำพิพากษาศาลฎีกา*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน
- รักไท เทพปัญญา. (2565). *คำวินิจฉัยล่าสุดของศาลสูงสุดแห่งสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการพกพาอาวุธปืน*. *กฤษฎีกาสาร*, 17(6), 19-22.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร*. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 ตอนที่ 40. หน้า 1-90.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2549). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง : หลักการพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2553) *หลักนิติรัฐและหลักนิติธรรม*. สืบค้นจาก <http://public-law.net/publaw/view.aspx?id=1431> .
- วรพจน์ วิศวตพิชญ์. (2538). *สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- วรพจน์ วิศวตพิชญ์. (2543). *สิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ศศิวิมล เสมอใจ. (2552). *การบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการออกหมายจับโดยศาล*. (วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- ศิระชัย พุทธิแพทย์. (2497). *วิวัฒนาการแห่งมนุษยสิทธิ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2565). *อาชญากรรมและกระบวนการยุติธรรมไทยในวันนี้ ปี พ.ศ. 2565*. สืบค้นจาก <https://www.oja.go.th/wp-content/uploads/2023/09/updating-thai-criminal-justice-2022-new.pdf>.
- สำนักงานกิจการยุติธรรม. (2565). *ทุกปีนอย่างไรให้ถูกกฎหมาย*. สืบค้นจาก https://lamp.oja.go.th/MiddleFile/Interesting_Event/132450637262305091_19%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%AA%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%84%E0%B8%B1%E0%B8%8D%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%20%E0%B8%9E%E0%B8%81%E0%B8%9B%E0%B8%B7%E0%B8%99%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B9%88%E0%B8%B2%E0%B8%87%E0%B9%84%E0%B8%A3%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%96%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2.pdf.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2529). *มหาชนรัฐและประชาธิปไตย: ความคิดทางการเมืองอเมริกัน ค.ศ. 1776-1800*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สวณิต สดงคุณท์. (2544). *ปัญหาและแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน: ศึกษาในเชิงกฎหมายเปรียบเทียบ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สุริยา ปานแป้น และอนุวัฒน์ บุญนันท์. (2555). *กฎหมายรัฐธรรมนูญ*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- อาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม. (2557). *สถิติผู้ต้องขังในรอบ 70 ปี*. สืบค้นจาก <http://www.nathee-chitsawang.com/375-2>.
- หยุด แสงอุทัย. (2538). *หลักรัฐธรรมนูญทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- BBC NEWS ไทย. (2566). *เหตุยิงสยามพารากอน: “ผมได้ยินเสียงปืน 3 ซัด... ผมต้องตัดสินใจว่าจะหนีหรือจะซ่อน”*. สืบค้นจาก <https://www.bbc.com/thai/articles/c0v74e72e5wo>.
- Nida Poll. (2566). *ปัญหาอาชญากรรมของสังคมไทยในปัจจุบัน..* สืบค้นจาก https://nidapoll.nida.ac.th/survey_detail?survey_id=224.

NY Senate. *Enacts the NY SAFE Act of 2013*. From

<https://www.nysenate.gov/legislation/bills/2013/s2230>.

PPTV Online. (2565). *เปิดประวัติคดีตำรวจคลัง กราดยิงหนองบัวลำภู เล่นยา ประพฤติชั่ว เผย
วิธีเด็ดก่อนไล่ออกราชการ*. สืบค้นจาก

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AD%E0%B8%B2%E0%B8%8A%E0%B8%8D%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1/182044>.

SDG MOVE. (2566). *แนวโน้มสถานการณ์เรือนจำโลกปี 2566*. สืบค้นจาก

<https://www.sdgmovement.com/2023/06/29/global-prison-trends-2023>.

Thai PBS Digital Media. (2567). *4 ปี เหตุการณ์กราดยิงโคราช กับการถอดบทเรียน จนอยาก
ถอดใจ ?*. สืบค้นจาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/787>.

U.S., Department of Justice. *Gun Control Act*. From

<https://www.justice.gov/archive/opd/AppendixC.htm>.

USA Carry. *New York Concealed Carry Permit Information*. from

<https://www.usacarry.com/new-york-concealed-carry>.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวจินตนา จำปาทอง
วัน เดือน ปี เกิด	11 กรกฎาคม 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2557
ประวัติการทำงาน	สำนักงานศาลปกครองกลาง ตำแหน่ง พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ

